

Ἡ Σύνοδος τῆς Κρήτης: Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος; Ἐπισημάνσεις καὶ Σχολιασμοὶ ἐν Συνειδήσει καὶ Ἀληθείᾳ

Ἐκδοση Συνάξεως Ὁρθοδόξων Ρωμηῶν
"ΦΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ"

Σεπτέμβριος 2016

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Προλογικό Σημείωμα	1
2. Ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης. Τό χρονικό μιᾶς προμελετημένης ἐκτροπῆς <i>Ἀρχιμ. Ἀθανασίου Ἀναστασίου, Προηγούμενου τῆς Ἱ. Μ. Μεγάλου Μετεώρου</i>	
α. Εἰσαγωγικά	3
β. Προμελετημένη καί μεθοδευμένη ἐπιλογή	9
γ. Β' Βατικανή - Πανορθόδοξη: Κοινή πορεία καί ἐπιδιώξεις	19
δ. Ἐπίλογος	34
3. Ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης σέ σύγκριση μέ τήν Ὁρθόδοξη Σύνοδο τῆς Κωνσταντινούπολης (1273) (Ἐπίλουπα Ἁγίων Πατέρων καί Συνόδων) <i>Πρωτοπρεσβυτέρου Θεοδώρου Ζήση, Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ Α.Π.Θ.</i>	37
4. Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας <i>Δημητρίου Τσελεγγίδη, Καθηγητοῦ Δογματικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ.</i>	
α. Ἡ ὑπεραξία τῆς ἀγιοπνευματικῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας	51
β. Ἡ βάνουση κακοποίηση τῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας	56
γ. Ταύτιση τῆς Ἐκκλησίας μέ τή Διοίκησή της	61

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευση ὁλόκληρου ἢ μέρους τοῦ παρόντος
μέ τήν ἀπλή ἀναφορά τῆς προέλευσής του.

Ἔκδοση

Συνάξεως Ὁρθοδόξων Ρωμηῶν

“ΦΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ”

Σεπτέμβριος 2016

Σύναξη Ὁρθοδόξων Ρωμηῶν

“ΦΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ”

Τ.Θ. 107

42132 Τρίκαλα

Τηλέφωνο ἐπικοινωνίας: 6989775003

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ἡ Σύναξη Ὁρθόδοξων Ρωμηῶν, συμμετέχοντας στήν γενική συζήτηση, τόν προβληματισμό καί τίς εὐλογες καί ἔντονες ἀνησυχίες, πού προκάλεσε στό ὀρθόδοξο πλήρωμα ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης, προβαίνει στήν παροῦσα ἔκδοση «Ἡ Σύνοδος τῆς Κρήτης: Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος; - Ἐπισημάνσεις καί σχολιασμοί ἐν συνειδήσει καί ἀληθείᾳ».

Σκοπός τῆς ἔκδοσης αὐτῆς εἶναι νά συμβάλει στήν ἀληθινή ἀποτίμηση αὐτῆς τῆς «Συνόδου». Γί' αὐτό καί ἐπιλέξαμε κείμενα γνωσῶν κληρικῶν καί ἀκαδημαϊκῶν θεολόγων, οἱ ὅποιοι μέ τήν ἐν γένει δραστηριοποίησή τους μέσα στήν Ἐκκλησία μας, ἔχουν ἀναδείξει τό μέγεθος καί τήν σοβαρότητα τῶν σύγχρονων οἰκουμενιστικῶν ἀνοιγμάτων, καί ἰδιαίτερα τῶν ἀντορθόδοξων ἀποφάσεων τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης, ἐκφέροντας λόγο εὐθύ, ἀπροσχημάτιστο καί ὁμολογιακό, βασισμένο στούς Ἁγίους Πατέρες καί τήν ὀρθόδοξη ἀγιοπνευματική παράδοση.

Δημοσιεύουμε, λοιπόν, τίς ἐμπεριστατωμένες μελέτες-ἀποτιμήσεις τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης τοῦ Ἀρχιμανδρίτη Ἀθανασίου Ἀναστασίου, Προηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου, τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Θεοδώρου Ζήση, Ὁμότιμου Καθηγητῆ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ΑΠΘ καί τοῦ Καθηγητῆ τῆς Δογματικῆς κ. Δημητρίου Τσελεγγίδη.

Σύναξη Ὁρθόδοξων Ρωμηῶν
«ΦΩΤΗΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ»
Σεπτέμβριος 2016

Ἡ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤῶΝ ἉΓ. ΠΑΤΕΡΩΝ

ΠΙΣΤΩ ΕΙΣ ΕΝΑ ΘΕΟΝ, ΠΑΤΕΡΑ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΟΡΑ, ΠΟΙΗΤΗΝ ὙΡΑΝΟΥ ΚΑΙ ΓΗΣ,
ΟΡΑΤΩΝ ΤΕ ΠΑΝΤΩΝ ΚΑΙ ΔΟΡΑΤΩΝ. ΚΑΙ ΕΙΣ ΕΝΑ ΚΝΗΝ ΧΡΙΣΤΟΝ ΥΙΟΝ
ΤΟΥ ΘΕΟΥ ὉΜΟΓΕΝΗ, ὉΝ ΕΚ ΤΗΣ ΠΑΤΡΟΣ ΓΕΝΗΘΕΝΤΑ, ΠΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ
ΦΩΣ ΕΚ ΦΩΤΟΣ ΘΕΟῦ ἈΛΗΘΙΝΟΝ ΕΚ ΘΕΟΥ ἈΛΗΘΙΝΟΝ ΓΕΝΗΘΕΝΤΑ, Ὁ
ΠΟΙΗΘΕΝΤΑ, ὉΜΟΣΧΙΟΝ Τῆ ΠΑΤΡΙ ΔΙΨΑΛΗΤΑ ΕΙΣ ΕΝΟΝ, Ὁ ὉΜΟΙΩΣ
ΑΝΘΡΩΠΩΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΤῆΝ ΗΜΕΤΕΡΑΝ ΣΩΤΗΡΙΑ ΚΑΤΕΛΘΟΝΤΑ ΕΚ ΤΩΝ ὙΡΑΝΩΝ,
ΚΑΙ ΣΑΡΚΩΘΕΝΤΑ ΕΚ ΠΝΥΜΑΤΟΣ ἉΓΙΟΥ ΚΑΙ ΜΑΡΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΡΘΕΝΟΥ ΚΑΙ ΕΝΑΝΘΡΩ-
ΠΗΣΑΤΑ. ΣΤΑΥΡΩΘΕΝΤΑ ΤΟ ὙΠΕΡ ΗΜῶΝ ΕΠΙ ΠΟΝΤΙΟΥ ΠΙΛΑΤΟΥ,
ΚΑΙ ΠΑΘΟΝΤΑ, ΚΑΙ ΤΑΦΕΝΤΑ...

Ἡ Σύνοδος τῶν Ἁγίων Πατέρων
Φορητή εικόνα Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Θεράποντος Θεσσαλονίκης.
Ἔργο Ἀδελφῶν Παχωμαίων, Ἁγιον Ὄρος.

Η «ΣΥΝΟΔΟΣ» ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ

ΜΙΑΣ ΠΡΟΜΕΛΕΤΗΜΕΝΗΣ

ΕΚΤΡΟΠΗΣ

Αρχιμ. Ἀθανασίου Ἀναστασίου,
Προηγούμενου Ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου

Ο Αρχιμανδρίτης Ἀθανάσιος Ἀναστασίου, Προηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου καὶ Θεολόγος ΑΠΘ, εἶναι γνωστός γιὰ τὴν μαχητικὴ παρουσία του στοὺς ἀγῶνες ὑπὲρ τῶν δικαίων τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος μας καὶ ἔχει μία πληθωρική καὶ ὁμολογιακὴ μαρτυρία, ἀρθρογραφία, ὁμιλίες καὶ ἐκδόσεις, στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν προάσπιση τῆς ἀμωμήτου πίστεώς μας ἀπὸ τὴν μεγάλη σύγχρονη ἀπειλή τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Στὸ κείμενό του, πού φιλοξενεῖται στὴν παροῦσα ἔκδοση, «Ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης, τὸ χρονικὸ μιᾶς προμελετημένης ἐκτροπῆς», παρουσιάζει μία σειρά ἀπὸ γεγονότα καὶ μαρτυρίες, πού ἀποδεικνύουν ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης ἦταν προαποφασισμένα καὶ προκατασκευασμένα. Ἦταν τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς συγκροτημένης, ὁργανωμένης καὶ μεθοδευμένης ἐπιχείρησης, πού στήθηκε ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ἐδῶ καὶ ἓναν αἰῶνα, στὰ πλαίσια τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, μέ σκοπὸ τὴν διάβρωση καὶ τὴν ἀλλοίωση τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογίας καὶ τὴν ἐπιβολὴ μιᾶς νέας, οἰκουμενιστικῆς ἐκκλησιολογίας, πού θὰ ὀδηγήσει στὴν τελικὴ «ἔνωση τῶν ἐκκλησιῶν».

Α΄. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Στὴν μακραίωνη πορεία τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ἱστορίας ὁ πιστὸς λαὸς τοῦ Θεοῦ εἶναι πάντοτε ὁ θεματοφύλακας καὶ ὑπερασπιστὴς τῆς ἀληθείας τῆς ὀρθοδόξου πίστεώς μας· εἶναι ὁ ἔσχατος κριτὴς τῆς ὀρθότητος καὶ τῆς ἐγκυρότητος τῶν ἀποφάσεων

ὁποιασδήποτε Συνόδου· εἶναι αὐτός, πού μέ τὴν γρηγοροῦσα ἐκκλησιαστικὴ καὶ δογματικὴ του συνείδηση ἐπικυρώνει ἢ ἀπορρίπτει αὐτὰ πού ἀποφαίνονται οἱ Σύνοδοι¹.

Κατὰ ἀνάλογο τρόπο κρίνεται καὶ ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης. Καλούμαστε ὅλοι, ὡς πιστά

1. Βλ.σχ. ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν Ἐγκύκλιο τῶν τεσσάρων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς (1848): «Παρ' ἡμῖν οὔτε Πατριάρχαι οὔτε Σύνοδοι ἐδυνήθησάν ποτε εἰσαγαγεῖν νέα, διότι ὁ ὑπερασπιστὴς τῆς θρησκείας ἐστὶν αὐτὸ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ἡτοι αὐτὸς ὁ λαός, ὅστις ἐθέλει τὸ θρήσκευμα αὐτοῦ αἰωνίως ἀμετάβλητον καὶ ὁμοειδὲς τῶ τῶν Πατέρων αὐτοῦ», Ἰω. Καρμίρη, *Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας*, τ. II, Graz-Austria 1968, σελ. 920[1000].

μέλη τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας μας, νά τήν ἀποτιμήσουμε. Εἶναι καθῆκον ὄλων μας νά μήν σιωπήσουμε. Εἶναι καθῆκον μας νά ἐκφράσουμε τήν ἱερατική καί μοναχική μας συνείδηση, νά καταθέσουμε ἀπλά καί ταπεινά τόν λογισμό μας, νά ἐκφράσουμε τήν ἀποψή μας ἐνώπιον τῶν Ποιμένων μας. Εἶναι καθῆκον μας νά ἀναλάβουμε τό μερίδιο τῆς προσωπικῆς μας εὐθύνης, ἀλλά καί τῆς εὐθύνης μας ἔναντι τῶν πνευματικῶν μας τέκνων καί πολλῶν πιστῶν, πού μᾶς ἐμπιστεύονται τήν ἀγωνία, τήν ἀνησυχία, ἀλλά καί τήν ἱερή ἀγανάκτησή τους γιά τά συμβάντα στήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης.

Τά γραφόμενά μας στό παρόν τεῦχος, ὅπως καί ἄλλα σχετικά πού προηγήθηκαν καί ὅσα, σὺν Θεῷ, θά ἀκολουθήσουν, συνιστοῦν τήν ἐλάχιστη ἀνταπόκρισή μας στό αὐτονόητα τῆς πίστεώς μας, στήν παρακαταθήκη τῶν ἁγίων Πατριαρχῶν, ἐπισκόπων, κληρικῶν, ὁσίων μοναχῶν, καί λαϊκῶν ὁμολογητῶν τῆς πίστεώς μας, στό καθῆκον μας πρὸς τήν Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία μας. Συνιστοῦν τήν ἐπιβαλλόμενη ὑπακοή μας στοὺς Ἁγίους Πατέρες μας, πού μᾶς τονίζουν στό θέμα τῆς πίστεως νά ἐκφέρουμε λόγο. Ὅχι λόγο καί ἀπόψεις ἀτομικές, ἀλλά τόν διαχρονικό ἀγιοπνευματικό λόγο τῶν Ἁγίων Πατέρων, τῶν Ἁγίων Οἰκουμενικῶν καί Τοπικῶν Συνόδων, τόν αὐθεντικό καί ζωντανό λόγο τῶν συγχρόνων γερόντων μας καί ὄλων ὧν παραμένουν πιστοί στήν παράδοση τῆς Ὁρθοδοξίας καί πορεύονται «ἐπόμενοι τοῖς ἁγίοις Πατράσι».

1. Συνηγορία τῶν Ἁγίων καί συγχρόνων Ἐπισκόπων, Κληρικῶν καί Καθηγητῶν Θεολογίας

Ο Ἅγιος Θεόδωρος Στουδίτης τονίζει κατηγορηματικά ὅτι: «*Εἶναι ἐντολή τοῦ Κυρίου νά μή σιωπᾶμε ὅταν κινδυνεύει ἡ Πίστη... ὅταν πρόκειται γιά τήν πίστη, δέν μποροῦμε νά ποῦμε: Ἐγὼ ποιός εἶμαι; Εἶμαι ἱερέας; Ὅχι. Ἄρχοντας; Οὔτε. Στρατιώτης; Ἄλό ποῦ; Γεωργός; Οὔτε*

καί αὐτό. Εἶμαι φτωχός, ἐξασφαλίζοντας μόνο τήν καθημερινή μου τροφή. Δέν ἔχω λόγο, οὔτε ἐνδιαφέρον γιά τό θέμα αὐτό. Ἀλλοίμονο! Οἱ πέτρες θά κρᾶζουν, καί σὺ μένεις σιωπηλός καί ἀδιάφορος;... Ὡστε ἀκόμα καί ὁ φτωχός τήν ἡμέρα τῆς κρίσεως δέν θά ἔχει καμμιά δικαιολογία, ἂν τώρα δέν μιλά, γιατί θά κριθεῖ καί μόνο γι' αὐτό»².

Ἰδιαίτερος δέ γιά τήν μαρτυρία τῶν μοναχῶν στά ζητήματα τῆς πίστεως, ὁ μακαριστός Γέροντας Γεώργιος Καψάνης τόνιζε ὅτι «*ὅταν ἡ πίστις εἶναι τό διακινδυνευόμενον, τότε οἱ λογιώτεροι ἐκ τῶν μοναχῶν, καί μάλιστα ὅσοι εἶναι ἐμπειστημένοι τήν διαποίμανσι μοναχῶν, γιά τήν ὀρθή καθοδήγησι τῶν ὁσίων τόσο στήν πνευματική ζωή, ὅσο καί στά δόγματα τῆς εὐσεβείας, ἔχουν εὐθύνη, ὀφείλουν νά ὀμιλοῦν, ὄχι γιά νά διδάξουν τήν Ἐκκλησία, ἀλλά γιά νά ὁμολογήσουν τήν πίστι των κατὰ τήν ἐντολή τοῦ Κυρίου: "Πᾶς ὄν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοί ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς" (Ματθ. 1', 32). Ἡ Ὁμολογία τοῦ Χριστοῦ δέν εἶναι ὑπηρεσιακὸ ἔργο, ἀλλά ἔκφρασι ζωῆς. Ὁ Χριστός δέν λέγει "ὅστις ὁμολογήσει με" ἀλλά "ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοί". Ἡ ὁμολογία λοιπὸν τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἔκφρασι τῆς κοινωνίας μέ τὸν Χριστό ἢ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Ἡ ἐν Χριστῷ ζωή ἔχει ὡς φυσική συνέπεια τήν ὁμολογία τοῦ Χριστοῦ. Καί οἱ μοναχοὶ ζῶντας ἐν Χριστῷ ὁμολογοῦν καί ἔτσι διδάσκουν τοὺς χριστιανούς. Τὸ κάνουν ταπεινά, ὄχι γιά νά διδάξουν, ἀλλά γιά νά ὁμολογήσουν. Αὐτὴ εἶναι παράδοσις στὸν Ὁρθόδοξο Μοναχισμό ἱστορικά δικαιωμένη»³.*

Οἱ ἐμπνευστές καί ὀργανωτές αὐτῆς τῆς «Συνόδου» ἐπεχείρησαν μέ βίαιο καί ἐξουσιαστικό τρόπο νά ἀνατρέψουν αὐτὴ τήν ἀγιοπατερική παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας καί νά ἀναβιβάσουν, ἀπροϋπόθετα, σέ ἀπόλυτη αὐθεντία μόνον τό συνοδικὸ θεσμό. Κύρια ἐπιδίωξή τους εἶναι ἡ ἐδραίωση ἐνός συγκεντρωτικοῦ ἐπισκοποκεντρικοῦ κατεστημένου -παπικοῦ τύπου καί προδιαγραφῶν- ὥστε ἀνεμπόδιστα καί ἀνεξέλεγκτα νά θεσπίσουν τίς καινοφανεῖς

2. Ἀγ. Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, Ἐπιστολή πα', Φιλοκαλία 18Γ, σελ. 77.

3. Ἀρχιμ. Γεωργίου Καψάνη, Ἡγουμένου τῆς Ἱ.Μ.Γρηγορίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, Συνέντευξι στὸν Ὁρθόδοξο Τύπο, 14 Μαρτίου 1997.

έτεροδιδασκαλίες τους, τήν ἐκκλησιαστικοποίηση, δηλαδή, τῶν αἱρέσεων μέ ἀπώτερο σκοπό τήν «ένωση τῶν ἐκκλησιῶν», πού θά ὀδηγήσει τελικά στήν πανθηροσκεία τῆς Νέας Ἐποχῆς.

Πάνω σέ αὐτό τό μονομερές καί συγκεντρωτικό σύστημα ἀποφάσεων ὀργανώνεται, ἐπίσης, ἡ θεμελίωση ἑνός Πρώτου -ἄνευ ἴσων- καί στήν Ὁρθόδοξη Ἀνατολή. Αὐτή ἡ συγκεντρωτική τακτική ἐκφράζεται στό Κείμενο «Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον», ὅπου ἀναφέρεται ὅτι: «ἡ διατήρησις τῆς γνησίας ὀρθοδόξου πίστεως διασφαλίζεται μόνον διά τοῦ συνοδικοῦ συστήματος, τό ὁποῖον ἀνέκαθεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀπετέλει τήν ἀνωτάτην ἀσθεντίαν ἐπί θεμάτων πίστεως καί κανονικῶν διατάξεων»⁴.

Σύμφωνα μέ τόν Καθηγητή κ. Δημήτριο Τσελεγγίδη, μέ τόν τρόπο αὐτό: «ἡ Μέλλουσα νά συνέλθει Ἀγία καί Μεγάλη Σύνοδος προδικάζει τό ἀλάθητο τῶν ἀποφάσεών της... Τό Συνοδικό Σύστημα ἀπό μόνο του δέν διασφαλίζει μηχανιστικά τήν ὀρθότητα τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως. Αὐτό γίνεται μόνο, ὅταν οἱ Συνοδικοί Ἐπίσκοποι ἔχουν μέσα τους ἐνεργοποιημένο τό Ἅγιο Πνεῦμα καί τήν Ὑποστατική Ὁδό, τό Χριστό δηλαδή, ὁπότε ὡς Συν-Οδικοί (ὡς αὐτοί δηλαδή πού πηγαίνουν ἐπί τῆς Ὁδοῦ πού εἶναι ὁ Χριστός, μαζί μέ τόν Χριστό) εἶναι στήν πράξη καί “ἐπόμενοι τοῖς ἁγίοις Πατράσι”»⁵.

Αὐτό τό ἐπισκοποκεντρικό συγκεντρωτικό

σύστημα εἶναι τελείως ξένο πρὸς τήν Ὁρθοδοξία. Τό ἴδιο ξένη, αὐθαίρετη καί παραπλανητική εἶναι ἡ ἐντύπωση, πού ἐσκεμμένα καλλιεργεῖται, ὅτι δῆθεν ἡ Ἐκκλησία ταυτίζεται μέ τό ὄργανο Διοίκησής της, πού εἶναι οἱ Ἐπίσκοποι. Ἔχει, ἔτσι, ἐπικρατήσει ἡ συνήθεια νά ἐπαναλαμβάνουν πολλοί καί νά ἐπικαλοῦνται

τήν λανθασμένη θέση «ὄ,τι πεῖ ἡ Ἐκκλησία» ἢ «ἐμεῖς θά κάνουμε ὀπακοή στήν Ἐκκλησία» ἐννοώντας τούς Ἐπισκόπους ἢ τήν Σύνοδο τῶν Ἐπισκόπων, ἀκόμη καί ὅταν αὐτοί φρονοῦν ἢ ἀποφασίζουν ἀντίθετα πρὸς τήν Ὁρθόδοξη πίστη.

Σύμφωνα μέ τόν Καθηγητή τῆς Δογματικῆς κ. Δημήτριο Τσελεγγίδη «ὑπάρχει σαφῆς διάκριση ἀνάμεσα στήν Ἐκκλησία, καθεαυτήν, -ὡς Θεανθρωπίνου μυστηριακοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ- καί τήν Διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἐκφράζει πράγματι τήν Ἐκκλησία, μόνον ὅμως ὑπό συγκεκριμένες καί σαφεῖς προϋποθέσεις»⁶.

“Ὅπως παρατηρεῖ ὁ π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ, «τήν πλήρη ἱκανότητα νά διδάσκη δέν τήν ἔχει λάβει ὁ ἐπίσκοπος ἀπό τό ποιμνίό του,

ἀλλά ἀπό τό Χριστό, μέσω τῆς Ἀποστολικῆς διαδοχῆς. Ἀλλ’ ἡ πλήρης αὐτή ἱκανότης, πού ἔχει δοθῆ σ’ αὐτόν, εἶναι ἱκανότης τοῦ νά φέρῃ τή μαρτυρία τῆς καθολικῆς ἐμπειρίας τῆς Ἐκκλησίας. Περιορίζεται ἀπό τήν ἐμπειρία αὐτήν. Ἐπομένως, σέ ἐρωτήματα περί πίστεως, ὁ λαός πρέπει νά κρίνῃ ἀνάλογα μέ τή διδα-

4. Κείμενο Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον, ἄρθρο 22, <https://www.holycouncil.org/-/rest-of-christian-world>

5. Καθηγητή Δογματικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ. κ. Δημητρίου Τσελεγγίδη, Ἐπιστολή πρὸς τήν Ἱεράν Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 10-2-2016.

6. Καθηγητή Δογματικῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ. κ. Δημητρίου Τσελεγγίδη, Ἐπιστολή πρὸς τήν Ἱεράν Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 30-8-2016.

σκαλία του. Τό καθήκον τῆς ὑπακοῆς παύει νά ἰσχύη, ὅταν ὁ ἐπίσκοπος ξεφεύγῃ ἀπό τό καθολικό πρότυπο, ὁπότε ὁ λαός ἔχει τό δικαίωμα νά τόν κατηγορήσῃ ἀκόμη καί νά τόν καθαιρέσῃ»⁷.

Καί ἐπισημαίνει, ἐπίσης, ὁ μέγας αὐτός θεολόγος, ὅτι «ὁ ἐπίσκοπος πρέπει ν' ἀγκαλιάσῃ μέσα του ὅλη του τήν Ἐκκλησία· πρέπει νά ἐκδηλώσῃ, νά φανερώσῃ τήν ἐμπειρία καί τήν πίστι της. Δέν πρέπει νά ὀμιλῇ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀλλά ἐν ὀνόματι τῆς Ἐκκλησίας, "ex consensu ecclesiae"». Καί καταλήγει ὅτι «τό ὅλο σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἔχει τό δικαίωμα νά ἐπαληθεύῃ, ἤ, γιά νά εἴμαστε περισσότερο ἀκριβεῖς, τό δικαίωμα, καί ὄχι μόνο τό δικαίωμα, ἀλλά τό καθήκον τῆς "ἐπιβεβαιώσεως". Μ' αὐτήν τήν ἔννοια οἱ Πατριάρχες τῆς Ἀνατολῆς ἔγραψαν στή γνωστή Ἐγκύκλιο ἐπιστολή τοῦ 1848 ὅτι «ὁ λαός ὁ ἴδιος ἀπό μόνος του ὑπῆρξεν ὁ ὑπεραποπιστής τῆς θρησκείας»⁸.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου κ. Ἱεροθέος ὀριοθετεῖ μέ ἀπόλυτη σαφήνεια τόν ρόλο τῶν λαϊκῶν στίς Συνόδους τῆς Ἐκκλησίας: «... καί οἱ λαϊκοί εἶναι μάρτυρες τῆς ἀληθείας, εἶναι ποιμένες (ἐμμέσως) τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, εἶναι συνεργοί τῶν Ποιμένων, ἀκόμα συμμετέχουν ὡς σύμβουλοι στίς Οἰκουμενικές Συνόδους καί ἐπί πλέον δέχονται ἤ ἀπορρίπτουν τίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ὁ λαός (κλήρος καί

λαϊκοί) δέν δέχθηκαν τήν ἔνωση τῶν "Ἐκκλησιῶν" πού ἔγινε στή Φερράρα-Φλωρεντία»⁹.

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος θέτει μέ ἀπόλυτη σαφήνεια τά ὅρια τῆς ὑπακοῆς τῶν πιστῶν στούς Ἐπισκόπους σέ θέματα ἀντίθετα πρός τήν πίστι μας; (μετάφραση) «Πῶς λοιπόν ὁ Παῦλος λέγει, 'νά ὑπακοῦτε καί νά ὑποτάσσεσθε στούς προϊσταμένους σας'; Ἀφοῦ εἶπε προηγουμένως, 'νά ἀναλογίζεσθε τήν ὅλη πορεία τῆς ζωῆς τους καί νά μιμῆσθε τήν πίστι τους', κατόπιν πρόσθεσε, 'νά ὑπακοῦτε καί νά ὑποτάσσεσθε στούς προϊσταμένους σας'. Τί λοιπόν θά συμβῆ, λέγει, ὅταν εἶναι κακός καί δέν τόν ὑπακοῦμε; Κακός, πῶς τό ἐννοεῖς; ἔάν εἶναι τέτοιος ἐξ αἰτίας τῆς πίστεως, ἀπό-

φενγέ τον καί ἀπομακρόνσου ἀπ' αὐτόν, ὄχι μόνο ἄν εἶναι ἄνθρωπος, ἀλλά κι' ἄν ἀκόμη εἶναι ἄγγελος πού κατέβηκε ἀπό τόν οὐρανό· ἔάν ὅμως εἶναι κακός ὡς πρός τήν ἰδιωτική του ζωή, μήν ἀσχολῆσαι μ' αὐτήν. ...ἀφοῦ καί τό, 'μή κρίνετε, γιά νά μή κριθῆτε', ἀναφέρεται στόν τρόπο ζωῆς, κι' ὄχι στήν πίστι· ... Βλέπεις ὅτι ὁ λόγος δέν γίνεται γιά δόγματα, ἀλλά γιά τρόπο ζωῆς καί πράξεως;»¹⁰.

Ἀναφερόμενος, ἐπίσης, ὁ ἱερός Χρυσόστομος στήν «ἀνθρωπίνην διαίρεσιν» τῶν μελῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος σέ «πρόβατα καί ποιμένες», παρατηρεῖ: «πρόβατα καί ποιμένες πρός τήν ἀνθρωπί-

«Ἡ ὁμολογία λοιπόν τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἔκφρασις τῆς κοινωνίας μέ τόν Χριστό ἢ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Ἡ ἐν Χριστῷ ζωή ἔχει ὡς φυσική συνέπεια τήν ὁμολογία τοῦ Χριστοῦ. Καί οἱ μοναχοί ζώντας ἐν Χριστῷ ὁμολογοῦν καί ἔτσι διδάσκουν τούς χριστιανούς. Τό κάνουν ταπεινά, ὄχι γιά νά διδάξουν, ἀλλά γιά νά ὁμολογήσουν».

Ἀρχιμ. Γεώργιος Καψάνης

7. π. Γ. Φλωρόφσκυ, *Θέματα Ὁρθοδόξου Θεολογίας*, ἐκδ. Ἄρτος Ζωῆς, Ἀθήναι 1989, σελ. 207.

8. π. Γ. Φλωρόφσκυ, ὁ.π.

9. Μητροπολίτου Ναυπάκτου Ἱεροθέου, *Ἀνατολικά, Τόμος Α'*, ἐκδ. Ἰ. Μ. Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου (Πελαγίας), 1993, σελ. 94.

10. Ὑπόμνημα εἰς τήν πρός Ἑβραίους Ἐπιστολήν, Ὁμιλία ΙΔ', 1, ΕΠΕ 25, σ. 372, «Πῶς οὖν ὁ Παῦλος φησι· 'πειθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καί ὑπέικετε'; Ἀνωτέρω εἰπών, 'ὡν ἀναθεωροῦντες τήν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμῆσθε τήν πίστιν', τότε εἶπε, 'πειθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καί ὑπέικετε'. Τί οὖν, φησίν, ὅταν πονηρός ἦ, καί μή πειθώμεθα; Πονηρός, πῶς λέγει; εἰ μὲν πίστεως ἔνεκεν, φεῦγε αὐτόν καί παραιτησάσθαι, μή μόνον ἄν ἄνθρωπος ἦ, ἀλλά καὶ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ κατιών· εἰ δέ βίου ἔνεκεν, μή περιεργάζου... ἐπεὶ καί τό, 'μή κρίνετε, ἵνα μή κριθῆτε', περὶ βίου ἐστίν, οὐ περὶ πίστεως· τό γοῦν ἐπαγόμενον τοῦτο δηλοῖ. 'Τί γάρ βλέπεις', φησί, 'τό κάρφος τό ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τήν δέ δοκόν τήν ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;'. 'Πάντα οὖν ὅσα ἄν λέγωσιν ὑμῖν', φησί, 'ποιεῖν, ποιεῖτε' (τό δέ ποιεῖν ἔργων ἐστίν, οὐ πίστεως), 'κατά δέ τά ἔργα αὐτῶν μή ποιεῖτε'. Ὅραξ ὅτι οὐ περὶ δογμάτων ἐστίν ὁ λόγος, ἀλλά περὶ βίου καί ἔργων;

νην εἰσὶ διαίρεσιν, πρὸς δὲ τὸν Χριστὸν πάντες πρόβατα καὶ γὰρ οἱ ποιμαίνοντες καὶ οἱ ποιμαινόμενοι ὑφ' ἐνός, τοῦ ἄνω Ποιμένος, ποιμαίνονται»¹¹.

Καὶ ὁ μακαριστὸς Γέροντας Γεώργιος Καψάνης ἔγραφε γιὰ τὸ ἴδιο ζήτημα: «Ὅσον ἀφορᾷ δὲ εἰς τὴν διοίκησιν καὶ τὴν διδασκαλίαν, ἡ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ εἶναι θεμελιώδης, ἐφ' ὅσον οὗτος, χαρισματοῦχος ὢν καὶ διδακτὸς Θεοῦ, ἀποτελεῖ μετὰ τοῦ κλήρου τὴν ἀγρυπνοῦσαν συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις μαρτυρεῖ (κρίνει, διακρίνει, ἐγκρίνει καὶ ἀποδέχεται, ἢ κατακρίνει καὶ ἀπορρίπτει) τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰς πράξεις τῆς ἱεραρχίας, ὡς ἀπεφάνθησαν καὶ οἱ Πατριάρχαι τῆς Ἀνατολῆς ἐν τῇ Ἐγκυκλίῳ αὐτῶν τῆς 6ης Μαΐου 1848»¹².

2. Οἱ τεχνικὲς τῆς ὁμάδας κρούσης τῶν Οἰκουμενιστῶν

Αὐτὸς ὁ λαὸς, οἱ κληρικοί, οἱ μοναχοί, ἀκόμη καὶ ἡ πλειοψηφία τῶν Ἐπισκόπων παραθεωρήθηκαν, παραγκωνίστηκαν, περιθωριοποιήθηκαν, ἀγνοήθηκαν καὶ ἐξαιπατήθηκαν ἀπὸ τὴν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης. Φιμώθηκαν, λοιδορήθηκαν, ὑβρίστηκαν, χλευάστηκαν καὶ ἀπειλήθηκαν.

Εἶναι χαρακτηριστικὴ καὶ ἄκρως ἀποκαλυπτικὴ τοῦ πνεύματος πού κυριάρχησε σὲ αὐτὴ τὴν «Σύνοδο» ἡ μαρτυρία πού καταθέτει ἕνας ἀπὸ τοὺς συμμετέχοντες Ἐπισκόπους, ὁ Μητροπολίτης Ναυπάκτου κ. Ἱερόθεος: «Τοῦλάχιστον ἐγὼ προσωπικὰ δέχθηκα σοβαρὴ πίεση καὶ ὑβριστικὴ ἀντιμετώπιση ἀπὸ Ἱεράρχες γιὰ τὴν στάση μου, πληροφορορήθηκα δὲ ὅτι πιέσεις δέχθησαν καὶ ἄλλοι Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας μας. Καὶ ἐπειδὴ πάντοτε ἐνεργῶ μέ ψυχραιμία, νηφαλιότητα καὶ ἐλευθερία, δὲν μποροῦσα νὰ ἀποδεχθῶ τέτοιες ὑβριστικὲς πρακτικὲς»¹³.

Εἶναι πραγματικὰ πρωτοφανῆς ἡ ἐκστρατεία συκοφάντησης καὶ τρομοκράτησης, στὴν ὁποία ἐπιδίδονται οἱ γνωστοὶ κύκλοι καθ' ὅλο τὸ διάστημα πρὶν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν «Σύνοδο». Πρόκειται γιὰ τὸ γνωστὸ κατεστημένο,

τὴν ὁμάδα κρούσης, πού δρᾷ στὶς παρυφῆς τοῦ Φαναρίου καὶ τῶν λοιπῶν οἰκουμενιστικῶν κέντρων, καὶ ἔχει ἀναλάβει ἐργολαβικὰ τὴν ἐπιχείρηση προώθησης καὶ προπαγάνδισης ὅλων τῶν καινοφανῶν ἀντιλήψεων καὶ τῶν ἑτεροδιδασκαλιῶν πού εἰσβάλλουν στὸν χῶρο τῆς Ὁρθοδοξίας. Εἶναι αὐτὴ ἡ κλειστὴ ὁμάδα, πού ἀποτελεῖ τὸν κύριο φορέα καὶ ἐκφραστὴ μιᾶς ἐγκεφαλικῆς ἀκαδημαϊκῆς θεολογίας, στοχαστικῆς, ἀλειτούργητης, ἀκοινώνητης, ἀμέτοχης στὴν μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἀπνευματίστης καὶ τελικὰ ἀθεολόγητης· μιᾶς θεολογίας τῶν συνεδρίων καὶ τῶν «ἡμετέρων», ἀποκομμένης ἀπὸ τὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα· μιᾶς θεολογίας δυτικώτροπης, ἐκκοσμηκευμένης, νεωτεριστικῆς, μεταπατερικῆς.

Δὲν εἶναι καθόλου τυχαῖο ὅτι τὰ μέλη αὐτῆς τῆς κλειστῆς ὁμάδας τὰ συναντᾶμε κάθε φορὰ νὰ ὑπερασπίζονται καὶ νὰ ἐκπροσωποῦν τίς πιὸ διαλυτικὲς καὶ διαβρωτικὲς τοῦ Ὁρθοδόξου ἠθους καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεώς μας ἀντιλήψεις. Προτείνουν τὴν δόλια λειτουργικὴ «ἀνανέωση», τὴν μετάφραση καὶ ἀνάγνωση τῶν λειτουργικῶν κειμένων στὴν δημοτικὴ, τὴν ἀλλαγὴ τοῦ χαρακτήρα (θρησκευιολογοποίηση) καὶ τὴν σταδιακὴ κατάργηση τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν στά σχολεῖα. Παρέχουν στήριξη καὶ προβάλλουν τὰ δῆθεν αἰτήματα γιὰ τὴν «ἀναβάθμιση τῆς θέσης τῆς γυναίκας στὴν Ἐκκλησία», ὥστε νὰ ὀδηγηθοῦμε, σταδιακά, καὶ στὴν χειροτονία γυναικῶν, ὅπως στὸν Προτεσταντισμὸ. Ὑποθάλπουν τίς διαφορὲς κινήσεις ποικίλων ὁμάδων γιὰ τὸ ὑποτιθέμενο «δικαίωμα στὴν διαφορετικότητα» καὶ τὸν ἐλεύθερο σεξουαλικὸ προσδιορισμὸ καὶ τὴν ἀντιβιβλικὴ κατοχύρωση τῆς ὁμοφυλοφιλίας.

Τὰ ἴδια αὐτὰ πάντα πρόσωπα -Ἐπίσκοποι, κληρικοί, ἀκαδημαϊκοὶ θεολόγοι- τοποθετοῦνται ὡς ἐκπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν στοὺς Θεολογικοὺς Διαλόγους καὶ στὶς Πανορθόδοξες Διασκέψεις. Ἀλλὰ καὶ τὰ γνωστὰ φερέφωνα, οἱ

11. Ἁγ. Ἰω. Χρυσόστομος, *Εἰς τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*, PG 52,784.

12. Ἀρχιμ. Γεωργίου Καψάνη, *Ἡ ποιμαντικὴ διακονία κατὰ τοὺς ἱερούς Κανόνας*, Πειραιεὺς 1976, σ. 110-112.

13. Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου Ἱεροθέου, *Γιατὶ δὲν ὑπέγραψα τὸ κείμενο «Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν Χριστιανικὸν κόσμον»*, <http://parembasis.gr/index.php/el/menu-teyxos-239/4555-2016-06-30>

προσκείμενοι, οί διαχειριστές ιστοσελίδων, οί χειροκροτητές, πού κατακλύζουν τά συνέδρια, τίς ήμερίδες, τά συμπόσια, τά διεθνή fora καί τό διαδίκτυο μέ άναρτήσεις, εισηγήσεις καί άρθρο-γραφία.

Καί άποτελεϊ πράγμα-τι άπόλυτη παραδοξότητα καί καταφανή πρόκληση τό γεγονός, ότι αυτοί, πού μέ τά οικουμενιστικά άτοπήματά τους έχουν καταστήσει προβληματική τήν θέση τους μέσα στην Έκκλησία, έγκαλοϋν τό εϋσεβές πλήρωμα καί όλους όσους άντιστέκονται στην οικουμενιστική τους διολίθηση. Αυτόαναγορεύονται σέ κριτές καί τιμητές τών πάντων, καταλογίζουν παραβάσεις, άποφαίνονται γιά καθαιρέσεις καί εκδίδουν άφοριστήρια! Καλοϋν μάλιστα όλους όσους άρνοϋνται νά άπαρνηθοϋν τήν πίστη τών Αγίων μας καί τών Πατέρων μας «νά έγκαταλείψουν τήν Όρθόδοξη Έκκλησία καί νά άποτειχιστοϋν»¹⁴. Άς γνωρίζουν, λοιπόν, ότι ματαιοπονοϋν. Όσο καί άν έπιθυμοϋν κάτι άνάλογο, μέ τήν Χάρη τοϋ Θεοϋ, θά διαψευστοϋν.

Δέν ύποκύπτουμε σέ άπειλές, δέν τρομοκρα-

τούμαστε, δέν σιωποϋμε, δέν ύποχωροϋμε, δέν εκχωροϋμε καί δέν τοϋς παραδίδουμε τά τιμαλφή τής Όρθοδοξίας μας. Παραμένουμε, σϋν Θεϋ, πιστοί καί άμετακίνητοι στην Άγία μας Έκκλησία· παραμένουμε «έπόμενοι τοῖς άγίοις Πατράσι», σθεναροί καί σταθεροί στίς έπάξεις τοϋ άγώνα ύπέρ τής άμωμήτου πίστεϋς μας, άχρι θανάτου.

Φωτεινός όδοδείκτης μας ό μεγάλος σύγχρονός μας Άγιος Παΐσιος ό Άγιορείτης πού τόνιζε μέ προφητικό καί άποκαλυπτικό τρόπο: «Άς γνωρίσωμεν καλά ότι ή Όρθόδοξη Έκκλησία μας δέν έχει καμμίαν έλλειψιν. Η μόνη έλλειψις, πού παρουσιάζεται, είναι ή έλλειψις σοβαρών Ίεραρχών καί Ποιμένων μέ πατερικές αρχές. Είναι όλίγοι οί εκλεκτοί»¹⁵. Καί σέ άλλο σημείο διεκήρυσε μέ άπόλυτο καί

ξεκάθαρο τρόπο ό ίδιος άγιος: «Η Έκκλησία είναι Έκκλησία τοϋ Χριστοϋ καί Αϋτός τήν κυβερνάει, δέν είναι Ναός, πού χτίζεται από πέτρες, άμμο καί άσβέστη από εϋσεβεῖς καί καταστρέφεται μέ φωτιά βαρβάρων, αλλά είναι ό ίδιος ό Χριστός. “Καί ό πεσών επί τόν λίθον τοϋτον συνθλασθήσεται· έφ’ όν δ’ άν πέση, λικμήσει αϋτόν”¹⁶»¹⁷.

**Δέν σιωποϋμε,
δέν ύποχωροϋμε,
δέν εκχωροϋμε καί
δέν τοϋς παραδίδουμε
τά τιμαλφή τής
Όρθοδοξίας μας.
Παραμένουμε,
σϋν Θεϋ,
πιστοί καί άμετακίνητοι
στην Άγία μας Έκκλησία·
παραμένουμε
«έπόμενοι τοῖς
άγίοις Πατράσι».**

14. Καθ. Π. Βασιλειάδη, *Η διακονία τοϋ Οικουμενικοϋ Πατριάρχη στην Όρθόδοξη Έκκλησία*, <http://www.amen.gr/article/i-diakonia-tou-oikoumenikou-patriarxi-stin-orthodoksi-ekklisia>.

15. http://aktines.blogspot.gr/2016/07/blog-post_353.html.

16. *Ματθ. κα'*, 44-45.

17. http://aktines.blogspot.gr/2016/07/blog-post_353.html.

Β'. ΠΡΟΜΕΛΕΤΗΜΕΝΗ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΕΥΜΕΝΗ ΕΠΙΛΟΓΗ

Βασική προϋπόθεση για τήν οποιαδήποτε άποτίμηση τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης εἶναι ὁ ἐντοπισμός τῶν ἰδιαιτεροτήτων τῆς, πού τήν διαφοροποιοῦν πλήρως ἀπό κάθε ἄλλη Ὁρθόδοξη Σύνοδο. Ἡ συγκεκριμένη «Σύνοδος» πραγματοποιήθηκε **ὄχι γιά νά καταδικάσει κάποια αἵρεση, ἀλλά γιά νά παράσχει ἐκκλησιαστικότητα στίς αἱρέσεις· ὄχι γιά νά ἐπλύσει κανονικά ζητήματα, ἀλλά γιά νά παραβιάσει συνειδητά τούς κανόνες καί νά λάβει ἀντικανονικές ἀποφάσεις· ὄχι γιά νά ἐνισχύσει καί ἀναδείξει τήν ἐνότητα τῶν Ὁρθοδόξων, ἀλλά γιά νά ἐπιβάλλει τήν κατασκευασμένη «ἐνότητα» μέ τούς αἰρετικούς!**

Καί ὅπως πολύ ὀρθά παρατηρεῖ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ: «Σύνοδος ἡ ὁποία δέν διαστέλλει «ἀναμέσον βεβήλου καί ἀγίου» (Ἦρος τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς), τήν Ὁρθοδοξία ἀπό τήν αἵρεση, τήν ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ ἀπό τήν δαιμονική πλάνη, νομιμοποιώντας ἐκκλησιαστικά τήν αἵρεση, δέν μπορεῖ νά εἶναι πραγματικά Ὁρθόδοξη, ἀλλά ἐκπίπτει σέ ψευδοσύνοδο»¹⁸.

Ἡ «Σύνοδος» δέ αὐτή ἦταν ἐξαρχῆς ἐνταγμένη στό συνολικό ἐγχείρημα γιά τήν ἀποδόμηση τῆς ἀγιοπνευματικῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας. Τό ἐγχείρημα αὐτό, πού ξεκίνησε, τῆ συνεργία τοῦ πονηροῦ, ἀπό τίς ἀρχές ἀκόμη τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα, μέ πρωτοβουλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, εἶναι πολυεπίπεδο καί καταλαμβάνει διαφόρους τομεῖς. Κινεῖται δέ σέ δύο κεντρικούς ἄξονες: α) τόν Θεολογικό Διάλογο μέ τούς ἑτεροδόξους καί β) τίς Διορθόδοξες Συναντήσεις καί Διασκέψεις (πού συστηματοποιοῦνται ἀπό τό 1961 καί ἐντεῦθεν) στήν πορεία τους πρός τήν «Ἁγία καί Μεγάλη Σύνο-

δο». Ἡ κοινή συνισταμένη καί τῶν δύο αὐτῶν ἄξόνων εἶναι ὁ Οἰκουμενισμός.

1. Τί εἶναι ὁ Οἰκουμενισμός

Ο Οἰκουμενισμός ἐμφανίζεται γιά πρώτη φορά κατά τό δεύτερο μισό τοῦ 19^{ου} αἰ. στόν αἰρετικό προτεσταντικό χῶρο ὡς προσπάθεια προσεγγίσεως καί συνεργασίας ὄλων τῶν προτεσταντικῶν ὁμολογιῶν.

Ἀπό τίς ἀρχές τοῦ 20^{ου} αἰ., μέ ἀποκλειστική εὐθύνη καί πρωτοβουλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὁ Οἰκουμενισμός κροφορεῖται, προβάλλεται καί σταδιακά ἐπιβάλλεται στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας ὡς ἡ κίνηση αὐτή, πού ἔχει στόχο τῆς, σύμφωνα μέ τούς πρωταγωνιστές τῆς, «τήν ἐπανεύωση τῶν διηρημένων Χριστιανῶν καί τῶν ἐκκλησιῶν». Πρόκειται γιά μιά προσπάθεια «ἐπανεύωσης», πού ἐπιχειρεῖται χωρίς θεολογικές προϋποθέσεις, παραβλέποντας τίς δογματικές διαφορές, τήν Ὁρθόδοξη Παράδοση καί πρακτική τῶν Ἁγ. Πατέρων, τίς ἀποφάσεις Οἰκουμενικῶν καί Τοπικῶν Συνόδων καί τούς ἱερούς Κανόνες. Μιά προσπάθεια «ἐπανεύωσης» πού βασίζεται κυρίως στά «ἐνοῦντα», στά κοινά σημεῖα, θεολογικά καί μή, κοινωνικά καί πολιτικά, καί πού γιά τό λόγο αὐτό «διολισθαίνει ὄλο καί περισσότερο σέ συμβιβαστικές-συγκρητιστικές τακτικές πού ἀναιροῦν θεμελιώδεις ἀρχές τῆς ὀρθόδοξου πίστεώς μας»¹⁹ καί ἀναιροῦν τήν αὐτοσυνειδησία τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Τό «οἰκουμενιστικό ὄραμα» στήν προέκτασή του δέν περιορίζεται μόνο στήν «ἐνώση τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν» (Ὁρθόδοξοι, Παπικοί,

18. Ἀνακοινωθέν Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς, 2 Μαρτίου 2016.

19. Ὑπόμνημα περί Οἰκουμενισμοῦ, Ἱερᾶς Μονῆς Παρακλήτου, Ὠρωπός Ἀττικῆς 2004.

*Ὁ Οἰκουμενισμός
δέν προσβάλλει, ἀπλά
καί μόνο, μία συγκεκριμένη
ἀλήθεια, ἀλλά τό συνολικό
οἰκοδόμημα τῆς ὀρθοδόξου
πίστεως, χωρίς ὅμως
φαινομενικά νά τό ἀμφισβη-
τεῖ. Δέν θίγει ἐξωτερικά τήν
Ὅρθοδοξία, ἀλλά τήν
ἀπογυμνώνει ἀπό τόν
ἀποκαλυπτικό καί σωτηριολογικό
της χαρακτήρα, καθώς τήν
ἐξομοιώνει μέ τήν αἵρεση, τήν
ὅποια ἀναγνωρίζει ὡς ἄλλη
ἐκδοχή τῆς ἀληθείας...
Ἡ ἰδιαιτερότητά του σέ σχέση
μέ τίς ἄλλες γνωστές αἱρέσεις
εἶναι πώς ὁ Οἰκουμενισμός
περικλείει μέσα του ὅλες τίς
ἄλλες αἱρέσεις.*

Προτεστάντες, Ἀντιχαλκηδόνιοι), ἀλλά ἐπεκτείνεται καί στίς «θρησκείες τοῦ κόσμου». Σέ πρώτη φάση ξεκινᾷ ἀπό τίς λεγόμενες μονοθεϊστικές θρησκείες (Χριστιανισμός, Ἰουδαϊσμός, Ἰσλάμ) μέ προοπτική νά ἐπεκταθεῖ καί στίς ὑπόλοιπες (Ἰνδουισμό, Βουδισμό κ.ἄ.). Ἔχουμε, ἔτσι, ἐκτός ἀπό τόν διαχριστιανικό Οἰκουμενισμό, καί τόν διαθρησκειακό Οἰκουμενισμό.

Ὁ Οἰκουμενισμός προβάλλεται, ἐνεργεῖ καί ἐπιβάλλεται μέ τούς ὅρους, τά μέσα καί τίς πρακτικές τῆς Νέας Ἐποχῆς. Ἡ ἰδιαιτερότητά του σέ σχέση μέ τίς ἄλλες γνωστές αἱρέσεις πού ἔχουν ἐμφανισθεῖ, εἶναι πώς ὁ Οἰκουμενισμός περικλείει μέσα του ὅλες τίς ἄλλες αἱρέσεις, γι' αὐτό καί ὁ Ἅγιος Ἰουστίνος Πόποβιτς χαρακτήρισε πολύ

εὐστοχα τόν Οἰκουμενισμό ὡς παναίρεση. «Ὁ Οἰκουμενισμός εἶναι κοινόν ὄνομα διά τούς ψευδοχριστιανισμούς, διά τās ψευδοεκκλησίας τῆς Δοτικῆς Εὐρώπης. Μέσα του εὐρίσκεται ἡ καρδιά ὅλων τῶν εὐρωπαϊκῶν σὺμανισμῶν μέ ἐπικεφαλῆς τόν Παπισμό. Ὅλοι δέ αὐτοί οἱ ψευδοχριστιανισμοί, ὅλοι αἱ ψευδοεκκλησίαι δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά μία αἵρεσις παραπλεύρως εἰς τήν ἄλλην αἵρεσιν. Τό κοινόν εὐαγγελικόν ὄνομά τους εἶναι ἡ παναίρεσις»²⁰.

Ὁ Οἰκουμενισμός δέν προσβάλλει, ἀπλά καί μόνο, μία συγκεκριμένη ἀλήθεια, ἀλλά τό συνολικό οἰκοδόμημα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, χωρίς ὅμως φαινομενικά νά τό ἀμφισβητεῖ. Ἡ οὐνιτίζουσα μάλιστα διάσταση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ἡ ὅποια παγιώθηκε στίς μέρες μας, στηρίζεται σέ καθαρά νεοεποχίτικη λογική. Δέν θίγει ἐξωτερικά τήν Ὅρθοδοξία, ἀλλά τήν ἀπογυμνώνει ἀπό τόν ἀποκαλυπτικό καί σωτηριολογικό της χαρακτήρα, καθώς τήν ἐξομοιώνει μέ τήν αἵρεση, τήν ὅποια ἀναγνωρίζει ὡς μία ἄλλη ἐκδοχή τῆς ἀληθείας.

Οἱ αὐθαίρετες τακτικές καί ἐπιλογές τῶν συγχρόνων οἰκουμενιστῶν, οἱ ἀντορθόδοξες καί προδοτικές τῆς πίστεως ἐνεργειές τους συντείνουν καί ὀδηγοῦν στήν κατάλυση τῆς ἀγιοπνευματικῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, τήν προώθηση καί ἐπιβολή ἐνός Πρώτου -ἄνευ ἴσων- καί στήν Ὅρθόδοξη Ἀνατολή, τήν ἀναγνώριση ἐκκλησιαστικότητας στούς αἰρετικούς, τήν ἐπιβολή τῆς ἰδέας τῆς ψευδοενότητος, πού θά ὀδηγήσει τελικά στήν λεγόμενη «ένωση τῶν Ἐκκλησιῶν», μέ ἀπώτερη κατάληξη τήν πανθρησκεία τῆς Νέας Ἐποχῆς.

Ὅλες αὐτές οἱ προσπάθειες τῆς ἀποδόμησης τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν ἐκβάλλει θεσμικά καί κατά ἀποδεικτικό τρόπο στήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης. Εἶναι φανερό ὅτι ἡ Κανονική, Ἐκκλησιολογική καί, κατά συνέπεια, δογματική ἐκτροπή τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης δέν ἦταν μόνον μία ἐσφαλμένη δογματικά ἀπόφαση- δέν προέκυψε ξαφνικά καί ἀναπάντεχα κατά τήν διάρκεια τῶν ἐργασιῶν της. Ἀντίθετα, ἀποτελοῦσε συγκεκριμένη ἐπιλογή τοῦ Οἰκου-

20. Ἁγ. Ἰουστίνου Πόποβιτς, Ἡ Ὅρθόδοξος Ἐκκλησία καί ὁ Οἰκουμενισμός, ἔκδ. Ἱ.Μ. Ἀρχαγγέλων Τσέλιε, Βάλιεβο-Σερβία, σ. 224.

μενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν δορυφόρων του· ἦταν μία προμελετημένη, καλά ὀργανωμένη καὶ μεθοδικά στοχευμένη ἐκτροπή στὰ πλαίσια τοῦ ἐγχειρήματος, πού περιγράψαμε παραπάνω.

2. Ἡ προετοιμασία τῆς «Συνόδου»

Ἡ ἐπίτευξη ὅλων αὐτῶν τῶν στόχων ἀπαιτοῦσε καλά μελετημένους χειρισμούς. Γί' αὐτό καὶ διήρκησε ἑκατὸ ὀλόκληρα χρόνια ὅλη αὐτὴ ἡ προσπάθεια· ἑκατὸ ὀλόκληρα χρόνια γεμάτα αὐθαιρέσιες, μονομερεῖς ἐνέργειες καὶ ἐπιβολές· γεμάτα τακτικισμούς, μεθοδεύσεις, ἴντριγκες, μηχανορραφίες· γεμάτα ἀδιαφάνεια, μυστικοπάθεια, ἀπειλές, ἐκφοβισμούς καὶ ἐκβιασμούς.

Μέ τέτοιες πρακτικές προετοιμάζονται καὶ ὀλοκληρώνονται, ἐδῶ καὶ ἕναν αἰῶνα, -βῆμα πρὸς βῆμα- ὅλες οἱ ἀπαιτούμενες κινήσεις, ὥστε νά λάβει πανορθόδοξο κῦρος καὶ ἀναγνώριση ἡ οἰκουμενιστικὴ ἐκτροπὴ τοῦ Φαναρίου, πού ξεκίνησε στὶς ἀρχές τοῦ 20^{οῦ} αἰῶνα, ἐντελῶς αἰφνιδιαστικά καὶ χωρὶς κανένα ἀπολύτως θεολογικὸ ἔρεισμα.

Οἱ Πατριαρχικὲς ἐγκύκλιοι τοῦ 1902, 1904 καὶ 1920 μετέβαλαν καθοριστικά τὴν στάση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἔναντι τῶν αἰρετικῶν τῆς Δύσεως, ἀνατρέποντας ριζικά καὶ καταπατώντας τὴν ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία.

«*Αὐτό πού αἰφνιδιάζει*», παρατηρεῖ ὁ π. Γ. Μεταλληνός, «*εἶναι ἡ χρησιμοποιούμενη στό κείμενο αὐτό γλώσσα. Χωρὶς καμμία, καὶ στό ἐλάχιστο, κίνηση ἐπιστροφῆς τοῦ προτεσταντικοῦ κόσμου στὴν ἐκκλησιαστικότητα, καὶ ἐνῶ 32 χρόνια πρὶν εἶχε δογματισθεῖ τό παπικὸ ἀλάθητο στὴν Α' Βατικανή (1870), οἱ χριστιανικὲς αἱρέσεις τῆς Δύσεως καλοῦνται 'αἱ δύο μεγάλες τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀναδενδράδες'*»²¹.

Ἡ Πατριαρχικὴ ἐγκύκλιος τοῦ 1902 ἐστάλη πρὸς ὅλες τὶς Τοπικὲς Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες καὶ ζητοῦσε τὶς ἀπόψεις τους γιὰ τὴν **δυνατότητα προσεγγίσεως μέ τούς παπικούς**. «**Ὅλες**

οἱ ἀπαντήσεις τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἦταν ἀρνητικὲς ὡς πρὸς αὐτὴ τὴν δυνατότητα. Παρά τὴν ἀρνητικὴ αὐτὴ ἀπάντηση, τό Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἐπανέρχεται μέ τὴν νέα ἐγκύκλιό του τό 1920 «*πρὸς τὰς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ*» «*φρονοῦσα ὅτι ἡ τῶν διαφόρων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν προσέγγις πρὸς ἀλλήλας καὶ κοινωνία οὐκ ἀποκλείεται ὑπὸ τῶν ὑφισταμένων μεταξὺ αὐτῶν δογματικῶν διαφορῶν*»²².

Τὰ κριτήρια πού τίθενται ἀπὸ πλευρᾶς Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γι' αὐτὴ τὴν «*προσέγγιση*» εἶναι ἀποκλειστικά κοινωνικά καὶ πολιτικά. Κάθε θεολογικὴ ἀναφορά ἀπουσιάζει καὶ ὁ θεολογικὸς λόγος παραχωρεῖ τὴν θέση του στὴν κοινωνικὴ πολιτικὴ καὶ διπλωματία. Ὡς βασικὴ ἀναγκαιότητα πού ἐπιβάλλει τὸν οἰκουμενικὸ διάλογο καὶ τὴν «*συνεργασία τῶν ἐκκλησιῶν*» ὀρίζονται τὰ δεινὰ πού προκάλεσε ὁ πρόσφατος τότε πρῶτος παγκόσμιος πόλεμος.

Παρά τὴν παντελὴ ἔλλειψη θεολογικῶν ἐπιχειρημάτων ἡ Πατριαρχικὴ Ἐγκύκλιος προτείνει τὴν σύσταση τῆς «*Κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν*» -πρόδρομο τοῦ ΠΣΕ (Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν)- στὰ πρότυπα τῆς «*Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν*», πού μόλις εἶχε ἰδρυθεῖ. Διατυπώνει δέ ἔντεκα βασικά σημεῖα βάσει τῶν ὁποίων θὰ οἰκοδομηθοῦν οἱ ἀπαραίτητες καλὲς σχέσεις καὶ ἡ φιλία μεταξὺ τῶν «*ἐκκλησιῶν*». Εἶναι χαρακτηριστικὸ καὶ ἀποκαλυπτικὸ τῶν προθέσεων καὶ τῶν μεθοδεύσεων πού ὑπῆρχαν τό γεγονός ὅτι τὰ ἔντεκα αὐτὰ σημεῖα ἀπετέλεσαν τὶς βασικὲς «σταθερές» τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ ἀκολουθήθηκαν -βῆμα πρὸς βῆμα- μέ ἀπόλυτη πιστότητα μέχρι καὶ τὶς μέρες μας. Κάθε φορὰ δέ πού ἕνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ βήματα ὀλοκληρώνεται, ξεκινᾷ ἡ προετοιμασία γιὰ τὴν πραγματοποίηση καὶ τοῦ ἐπόμενου. Τὰ σημεῖα αὐτὰ περιγράφονται στὴν Πατριαρχικὴ Ἐγκύκλιο ὡς ἑξῆς:

«*α) διὰ τῆς παραδοχῆς ἐνιαίου ἡμερολογίου πρὸς ταυτόχρονον ἑορτασμόν τῶν μεγάλων χριστιανικῶν ἑορτῶν ὑπὸ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, β) διὰ*

21. Πρωτοπρεσβυτέρου Γ. Μεταλληνοῦ, *Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ Οἰκουμενισμός, Πρακτικὰ Διορθόδοξου Ἐπιστημονικοῦ Συνεδρίου: Οἰκουμενισμός, Γένεση-Προσδοκίες-Διαψεύσεις*, Τόμος Α', ἐκδ. Θεοδρομία, Θεσσαλονίκη 2008, σελ. 237-238.
22. Ἰω. Καρμίρη, *Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας*, τόμ. 2, Ἀθήνα 1953, σελ. 957

τῆς ἀνταλλαγῆς ἀδελφικῶν γραμμάτων κατὰ τὰς μεγάλας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἐνιαυτοῦ ἐορτάς, ἐν αἷς εἴθισται, καί ἐν ἄλλαις ἐκτάκτοις περιστάσεσι, γ) διὰ τῆς οἰκειότερας συσχετίσεως τῶν ἐκασταχοῦ ἐδρισκομένων ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, δ) διὰ τῆς ἐπικοινωνίας τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν καί τῶν ἀντιπροσώπων τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης καί διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν ἐν ἐκάστη Ἐκκλησίᾳ ἐκδιδομένων θεολογικῶν καί ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν καί συγγραμμάτων, ε) διὰ τῆς ἀποστολῆς νέων χάριν σπουδῶν ἀπό τῆς μιᾶς εἰς τὰς σχολὰς τῆς ἄλλης Ἐκκλησίας, στ) διὰ τῆς συγκροτήσεως παρχριστιανικῶν συνεδρίων πρὸς ἐξέτασιν ζητημάτων κοινοῦ πάσης ταῖς Ἐκκλησίαις ἐνδιαφέροντος, ζ) διὰ τῆς ἀπαθοῦς καί ἐπὶ τό ἱστορικώτερον ἐξετάσεως τῶν δογματικῶν διαφορῶν ἀπὸ τῆς ἕδρας καί ἐν ταῖς συγγραφαῖς, η) διὰ τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ τῶν κρατούντων ἐν ταῖς διαφοραῖς Ἐκκλησίαις ἡθῶν καί ἐθίμων, θ) διὰ τῆς παροχῆς ἀμοιβαίων εὐκτηρίων οἴκων καί κοιμητηρίων διὰ τὰς κηδεῖας καί τὴν ταφήν τῶν ἐν τῇ ξένη ἀποθνησκόντων ὀπαδῶν τῶν ἐτέρων Ὁμολογιῶν, ι) διὰ τοῦ διακανονισμοῦ μεταξὺ τῶν διαφόρων Ὁμολογιῶν τοῦ ζητήματος τῶν μικτῶν γάμων, ια) διὰ τῆς πρόφρονος τέλους ἀμοιβαίας ὑποστηρίξεως τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν τοῖς ἔργοις τῆς θρησκευτικῆς ἐπιρρώσεως, τῆς φιλανθρωπίας καί τοῖς παραπλησίσι»²³.

Ὅλο αὐτό τό ἐγχεῖρημα, λοιπόν, πού ὀργανώθηκε καί ξεκίνησε τὶς πρῶτες δεκαετίες τοῦ 20^{οῦ} αἰῶνα, ἢ μετάλλαξη, δηλαδή, τῆς ὀρθόδοξου ἐκκλησιολογίας, πού ἔκτοτε καλλιεργήθηκε καί ἐδραιώθηκε συστηματικά, ἀποζητοῦσε καί ἐπεδίωκε, ἐπὶ ἑκατὸ ὀλόκληρα χρόνια, τὴν πανορθόδοξη θεσμικὴ κατοχύρωσή της, ὥστε νὰ προβάλλεται καί νὰ χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τοὺς οἰκουμενιστὲς ὡς πανορθόδοξη ἀπόφαση. Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν θεσμικὴ καταξίωση παρεῖχε ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης: προσέδωσε ἐκκλησιαστικότητα στὶς αἱρέσεις, τὶς ἀναγνώρισε, δηλαδή, ὡς «Ἐκκλησίες».

Πρόκειται οὐσιαστικά γιὰ τὴν ἐκτέλεση ἑνὸς προσυμφωνημένου συμβολαίου, ἀφοῦ εἶναι γνωστὸ ὅτι ὅλα ὅσα διαδραματίστηκαν στὴν διάρκεια τῶν ἑκατὸ αὐτῶν χρόνων ἦταν

σὲ ἀπόλυτη συμφωνία καί στενὴ συνεργασία μεταξὺ Φαναρίου καί Βατικανοῦ καί ἐνταγμένα στὰ γενικά πλαίσια τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καί τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν.

Ἡ ἐκκλησιολογικὴ μετάλλαξη μὲ τὴν θέσπιση μιᾶς νέας ἐκκλησιολογίας, πού θὰ παρέχει ἐκκλησιαστικότητα στὶς αἱρέσεις, θὰ τὶς ἀναγνωρίζει δηλαδή ὡς «Ἐκκλησίες», ἦταν, ἤδη, προαποφασισμένη καί προσυμφωνημένη. Ἐξίσου προαποφασισμένη καί προσυμφωνημένη εἶναι καί ἡ τόσο προβαλλόμενη καί πολυδιαφημιζόμενη «ἔνωση τῶν Ἐκκλησιῶν». Παρουσιάζονται, ὅμως, καί κοινοποιοῦνται τμηματικά καί μὲ προσεκτικὰ βήματα, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχουν πολλές καί μεγάλες ἀντιδράσεις ἀπὸ τό ὀρθόδοξο πλήρωμα καί νὰ ἀφομοιώνονται πιὸ εὐκόλα ἀπὸ τοὺς ἀνυποψίαστους πιστοὺς.

Στὶς γραμμὲς πού θὰ ἀκολουθήσουν, θὰ ἐπιχειρήσουμε, ἐντελῶς συνοπτικά, νὰ ἐκδιπλώσουμε καί νὰ παρουσιάσουμε ἕναν-ἕναν τοὺς κρικούς αὐτῆς τῆς ἀλυσίδας, πού ἐδῶ καί ἕναν αἰῶνα -μεθοδευμένα καί συστηματικά- περισφίγγει ἀπειλητικά τὴν Ἁγία μας Ἐκκλησία.

3. Οἱ πρῶτες ἀπόπειρες γιὰ τὴν σύγκληση Πανορθόδοξης Συνόδου

Ἡ πρῶτη ἀπόφαση γιὰ τὴν σύγκληση τῆς «Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου» λήφθηκε τό 1923 στὸ «Πανορθόδοξο Συνέδριον» τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐνῶ ἀπουσίαζε ἡ πλειοψηφία τῶν Τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐπὶ πατριαρχίας Μελετίου Μεταξάκη, ὁ ὁποῖος, βέβαια, εἶναι γνωστὸς γιὰ τὸν τεράστιο καί ἀνεπανόρθωτο διχασμὸ πού προκάλεσε στὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν κατάφωρα παράνομη ἀπόφαση καί ἐπιβολὴ τοῦ Γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου.

Τότε ξεκίνησε καί ἡ κατάρτιση τοῦ καταλόγου μὲ τὰ θέματα τῆς Συνόδου. Ἀρχικὴ ἐπιδίωξη ἦταν νὰ πραγματοποιηθεῖ μία νέα «Οἰκουμενικὴ Σύνοδος» τό 1925, μὲ ἀφορμὴ τὴν ἐπέτειο 1600 ἐτῶν ἀπὸ τὴν πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδο στὴν Νίκαια τό 325. Αὐτό τελικὰ δὲν κατέστη

23. Ἰω. Καρμίρη, ὀ.π., σελ. 958-959.

έφικτό και είναι ένα δείγμα της άσυμφωνίας και των αντιρρήσεων που υπήρχαν ανάκαθεν για την συγκεκριμένη Σύνοδο. Η σύγκληση της Συνόδου συζητήθηκε, εκ νέου, στα πλαίσια της «Προκαταρκτικής Διορθόδοξου Έπιτροπής», τό 1930 στό Άγιον Όρος, χωρίς και πάλι νά υπάρξει κάποιο αποτέλεσμα.

Η είσοδος στό δεύτερο μισό του 20^{ου} αιώνα επέφερε μία κατακόρυφη αύξηση και μία ιδιαίτερη άνθηση του Οικουμενισμού, που συνδέεται μέ συγκεκριμένα πρόσωπα και γεγονότα.

Ένδεικτικά αναφέρουμε την ίδρυση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Έκκλησιών (ΠΣΕ) τό 1948 και την αναρρίχηση στους θρόνους της Ρώμης και της Κωνσταντινουπόλεως δύο ανδρῶν μέ προϊστορία και προσωπική γνωριμία μεταξύ τους, μέ κοινούς στόχους και κοινή έπικοινωνιακή τακτική. Ο Καρδινάλιος Angelo Roncalli εκλέγεται Πάπας τό 1958, γνωστός ως Πάπας Ιωάννης ΚΓ' και ό Αρχιεπίσκοπος Άμερικής Άθιναγόρας εκλέγεται Οικουμενικός Πατριάρχης τό 1948.

Τήν ίδια ακριβῶς περίοδο έχουμε την έμπλοκή της πολιτικής, και ιδιαίτερα του άμερικανικού παράγοντα, στα έκκλησιαστικά ζητήματα. Είναι ή εποχή που κορυφώνεται ό Ψυχρός Πόλεμος και οι ΗΠΑ ένισχύουν ένεργά τό Φανάρι ως τό αντίπαλον δέος στην έπιρροή που έπιθυμούν νά ασκήσουν οι Σοβιετικοί, μέσω της Ρωσικής Έκκλησίας, στις όμόδοξες χῶρες της Άνατολικής Εύρώπης. Στο πλαίσιο αυτό οι δυτικές Κυβερνήσεις ύποστηρίζουν και ένισχύουν τον «οικουμενικό διάλογο» και τίς προσπάθειες για την «σύσφιγξη των σχέσεων μεταξύ των Έκκλησιών Άνατολής και Δύσεως».

Τό 1948 ανατρέπεται βίαια από τον Οικουμενικό Θρόνο ό Πατριάρχης Μάξιμος ό Ε', καθώς του αποδόθηκαν φιλωρωσικά αισθήματα και κινήσεις. Οι ΗΠΑ άποφασίζουν νά δράσουν άποφασιστικά και έπιθυμούν νά εγκαταστήσουν στό Φανάρι ένα ισχυρό πρόσωπο της έμπιστοσύνης τους, ικανό νά ανταποκριθεί στις άνάγκες που προαναφέραμε και νά εκπληρώσει τους συγκεκριμένους στόχους.

Έν ὄψει της εκλογής νέου Πατριάρχη, ή τουρ-

Στήν Πατριαρχική Έγκύκλιο του 1902:

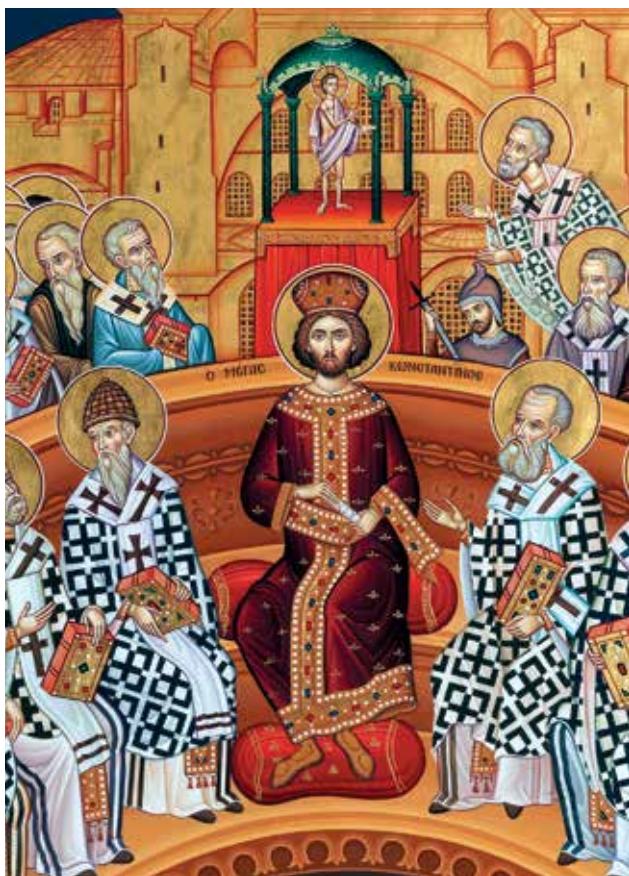
«Αυτό που αίφνιδιάζει είναι ή χρησιμοποιούμενη στό κείμενο αυτό γλώσσα. Χωρίς καμμία, και στό έλάχιστο, κίνηση έπιστροφής του προτεσταντικού κόσμου στην έκκλησιαστικότητα, και ένῶ 32 χρόνια πριν είχε δογματισθεί τό παπικό άλάθητο στην Α' Βατικανή (1870), οι χριστιανικές αίρέσεις της Δύσεως καλοῦνται "αί δύο μεγάλες του Χριστιανισμού αναδενδράδες"»

Πρωτ. π. Γεώργιος Μεταλληνός

κική κυβέρνηση διαγράφει όλους τους Ίεράρχες της Ένδημούσης Συνόδου του Πατριαρχείου από τον κατάλογο ύποψηφίων κι αυτό γιατί, μέ την σύμφωνη γνώμη και της έλληνικής και της άμερικανικής κυβέρνησης, εκλεκτός ύποψήφιος ήταν ό Άμερικής Άθιναγόρας.

4. Η έπιβολή «Πρώτου» και στην Όρθοδοξία

Έκτοτε, οι ΗΠΑ παρέχουν -ως μέσο έξουδετέρωσης του ρωσικού παράγοντα έπιρροής- την ύποστήριξή τους στην πάγια έπίδιωξη του Φαναρίου για την εγκαθίδρυση του Πρωτείου του στην Όρθόδοξη Άνατολή. Τό όλο ζήτημα προβάλλεται συστηματικά από κορυφαίους εκπροσώπους του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Ο Μητροπολίτης Προύσης Έλπιδοφόρος μάλιστα έφτασε μέχρι τό σημείο νά καταδικάζει ως αίρετικούς όσους δέν άποδέχονται την έπιβολή του Πρωτείου στην Όρθόδοξη Έκκλησία: «Η άρνηση άναγνωρίσε-

Α' Οικουμενική Σύνοδος, λεπτομέρεια τοιχογραφίας στο Λαογραφικό Μουσείο της Ι. Μ. Μεγάλου Μετεώρου.

ως πρωτείου τινός στην Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἐνός πρωτείου τό ὁποῖο δέν μπορεῖ νά ἐνσαρκώσει παρά κάποιος Πρῶτος –τοῦτέστι κάποιος Ἐπίσκοπος, ὁ ὁποῖος ἔχει τό προνόμιο νά εἶναι ὁ πρῶτος μεταξύ τῶν ἀδελφῶν του Ἐπισκόπων– **συνιστᾶ αἵρεση**. Εἶναι ἀπαράδεκτο αὐτό πού συνήθως λέγεται ὅτι ἡ ἐνότητα μεταξύ τῶν Ὁρθοδόξων διασφαλίζεται εἴτε ὑπό μιᾶς κοινῆς πίστεως καί λατρείας εἴτε ὑπό τοῦ θεσμοῦ τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Καί οἱ δύο αὐτοί παράγοντες εἶναι ἀπρόσωποι, ἐνῶ στην ὀρθόδοξη θεολογία μας ἡ ἀρχή τῆς ἐνότητάς μας εἶναι πάντοτε ἓνα πρόσωπο. Πράγματι, ὅπως στό **ἐπίπεδο τῆς Ἁγίας Τριάδος ἡ ἀρχή τῆς ἐνότητος δέν εἶναι ἡ θεία οὐσία, ἀλλά τό πρόσωπο τοῦ Πατρός (ἡ «μοναρχία» τοῦ Πατρός)**, ἔτσι καί στό ἐκκλησιολογικό ἐπίπεδο, στην τοπική ἐκκλησία, τό σημεῖο τῆς ἐνότητος δέν εἶναι τό πρεσβυτέριο ἢ

ἡ κοινή λατρεία τῶν χριστιανῶν, ἀλλά τό πρόσωπο τοῦ Ἐπισκόπου. Ἐπομένως, **ἐπί πανορθόδοξο ἐπιπέδου ἡ ἀρχή τῆς ἐνότητος δέν μπορεῖ νά στηρίζεται ἐπί μιᾶς ἰδέας ἢ ἐνός θεσμοῦ, ἀλλά πρέπει νά εἶναι κάποιο πρόσωπο, ἄν βέβαια θέλουμε νά παραμείνουμε συνεπεῖς στή θεολογία μας**»²⁴.

Εἶναι ἐμφανές πώς οἱ ἀπόψεις αὐτές τοῦ Μητροπολίτη Προύσης ἀναπαράγουν τήν θεολογία τοῦ Μητροπολίτη Περγάμου περί προσώπου. Σύμφωνα μέ τόν Μητροπολίτη Ναυπάκτου «ἡ ὅλη προβληματική περί τοῦ προσώπου ἀποτελεῖ, χωρίς νά κινδυνολογῶ, μιᾶ αἵρεση, συνέχεια τοῦ ἀρειανισμοῦ, τοῦ μονοθελητισμοῦ καί εἶναι ἐπηρεασμός ἀπό τήν ὑπαρξιστική φιλοσοφία...»²⁵. «Ἡ Ἐκκλησία, κατά τήν διδασκαλία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, εἶναι Σῶμα Χριστοῦ, ἡ βάση τῆς Ἐκκλησίας εἶναι Χριστοκεντρική καί ὄχι Τριαδοκεντρική, ἀφοῦ ὁ Χριστός "ὁ εἷς τῆς Τριάδος" ἐνηθρώπησε, δηλαδή προσέλαβε τήν ἀνθρώπινη φύση καί τήν θέωσε. "Ὅταν χαρακτηρίζεται ἡ Ἐκκλησία "εἰκὼν" ἢ "κατ' εἰκόνα τῆς Ἁγίας Τριάδος", τότε ἀπό ἀοστηρῆς θεολογικῆς πλευρᾶς γίνεται σύγχυση μεταξύ θεολογίας καί οἰκονομίας καί σύγχυση μεταξύ ἀκτίστου καί κτιστοῦ. Ἐπί πλέον, στήν διατύπωση τῆς Ἐκκλησίας ὡς εἰκόνας τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐμφαίνονται πολλοί προβληματισμοί ὡς πρός τόν συσχετισμό μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν καί τῶν ὑποστατικῶν ιδιωμάτων τῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος!!!»²⁶.

Εἶναι, ἄλλωστε, χαρακτηριστικό ὅτι μέ τήν θεολογία του περί προσώπου καί περί τῆς Ἐκκλησίας ὡς εἰκόνας τῆς Ἁγίας Τριάδος καί τήν χρήση αὐτῆς τῆς θεολογίας γιά τήν ὑποστήριξη τῆς ἐπιβολῆς τοῦ Πρωτείου, ὁ Μητροπολίτης Περγάμου ξεπέρασε ἀκόμη καί τούς παπικούς θεολόγους! Στήν Συνεδρία τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς Διαλόγου, στό Ἀμμάν τῆς Ἰορδανίας τόν Σεπτέμβριο τοῦ 2014, ἐξέπληξε ἀκόμη καί τούς παπικούς ἀντιπροσώπους. «Οἱ τελευταῖοι στά διαλείμματα τῶν συνεδριάσεων [τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς Διαλόγου] ἀπελογοῦντο στους ἐκπροσώπους τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν

24. Ἐπίσκεψις, τ. 698, 31/3/2009, σελ. 25.

25. Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου Ἱεροθέου, Παρατηρήσεις γιά τήν Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδο κατά τήν σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, <http://www.parembasis.gr/index.php/el/menu-teyxos-236/4447-2016-03-18>

26. Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου Ἱεροθέου, Μετά τήν «Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδο», <http://www.parembasis.gr/index.php/el/menu-teyxos-240/4566-2016-07-09-ligo-meta-amsoc>

καί δήλωναν ὅτι ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία ποτέ δέν στήριξε τὸ πρωτεῖο τοῦ Πάπα στὰ ἐπιχειρήματα πού ἐξέθεσε ὁ Μητροπολίτης Περγάμου! Οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ σημείωσαν ὅτι ὑποστηρίζουν ὅτι ὁ Πάπας εἶναι διάδοχος στὴν ἐξουσία ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Πέτρου, ἀλλὰ ὅτι ποτέ δέν ἐξέφρασαν τὴν ἄποψη ὅτι ὁ Πάπας εἶναι, κατ' ἀναλογίαν, στὴν θέση τοῦ Θεοῦ Πατρός στὴν Ἁγία Τριάδα, θέση πού ὑποστήριξε γιὰ τὸν Ρώμης καί γιὰ τὸν Κωνσταντινουπόλεως ὁ Μητροπολίτης Περγάμου!...»²⁷.

Δυστυχῶς, οἱ ἀπόψεις τοῦ Μητροπολίτη Περγάμου περιλαμβάνονται καί στό Κείμενο τῆς Ἐγκυκλίου τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης καί στό Κεφάλαιο I «Ἡ Ἐκκλησία: Σῶμα Χριστοῦ, εἰκὼν τῆς Ἁγίας Τριάδος». Σκοπός, ἄλλωστε, ἐξαρχῆς τῆς «Συνόδου» ἦταν, μεταξύ τῶν ἄλλων, καί ἡ καθιέρωση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὡς Πρώτου, ἄνευ ἴσων, στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Οἱ μονομερεῖς, ἄλλωστε, ἐνέργειες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὰ θέματα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ὁ παραμερισμός, ἡ ὑποτίμηση, ἡ ὑποβάθμιση καί ὁ παραγκωνισμός ὄλων τῶν Τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, δημιούργησαν καί καθιέρωσαν de facto τὴν ὑπεροχικὴ αὐτὴ θέση τοῦ Φαναρίου. Οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Φαναρίου, ἀκολουθώντας παγίως μία μονομερὴ τακτικὴ καί ἐπιβάλλοντας κάθε φορά τίς δικές τους ἐπιλογές καί ἀποφάσεις ὑπερέβησαν συστηματικὰ καί ἐξακολουθητικὰ τὸν συντονιστικὸ ρόλο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στούς Θεολογικοὺς Διαλόγους καί τίς Διορθόδοξες Διασκέψεις. Προκάλεσαν, ἔτσι, τὴν δίκαιη ἀντίδραση ἐκ μέρους τῶν ὑπολοίπων Ὁρθοδόξων Τοπικῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἀνατρέχοντας καί πάλι στό παρελθόν, διαπιστώνουμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος προέβαλε πάντοτε σθεναρὴ ἀντίσταση ἔναντι τῶν ἐπιβουλῶν τοῦ Φαναρίου καί ἀρνεῖτο νά ἀποδεχθεῖ καί νά ἀναγνωρίσει τὴν μονοκρατορία, πού αὐτὸ ἐπεδίωκε νά ἐγκαθιδρύσει ἔναντι τῶν ἄλλων Τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Ἀρνεῖτο, δηλαδή, νά ἀναγνωρίσει τὴν ἐπιβολὴ ἑνὸς Πρώτου, ὄχι μεταξύ ἴσων, ἀλλὰ ἄνευ

Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, λεπτομέρεια τοιχογραφίας στό Καθολικό τῆς Ἱ. Μ. Ἁγίου Στεφάνου Ἁγίων Μετεώρων.

ἴσων· τὴν ἐπιβολὴ ἑνὸς Πρωτείου ἐξουσίας καί ὄχι Πρωτείου τιμῆς μέσα στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Ἀναφέρουμε ἐνδεικτικὰ τὴν σφοδρὴ ἀντίδραση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν σπουδὴ τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα νά συγκαλέσει ἐσπευσμένα τὴν Πανορθόδοξη Διάσκεψη τὸ 1963 καί τὴν προσπάθειά του γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς πρωτοκαθεδρίας του ἔναντι τῶν ὑπολοίπων Ὁρθοδόξων. Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «κατεδίκασεν ὁμοφώνως τὸν ἔξω πάσης Κανονικῆς δεοντολογίας τρόπον, δι' οὗ ἐπιδιώκεται ἡ συγκρότησις τοῦ περὶ οὗ πρόκειται Διορθοδόξου Συνεδρίου, κωλομένη ἐκ τῶν Ἱ. Κανόνων νά ἀναγνωρίσῃ μονοκρατορίαν, εἰς οἰονδήποτε τῶν Πρωτοκαθέδρων Ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας»²⁸. Ἀπευθυνόμενη δέ πρὸς τὸν Πατριάρχου Ἀθηναγόρα τοῦ δηλώ-

27. Γιώργου Ν. Παπαθανασόπουλου, *Μεταδοτικό μικρόβιο τὸ παπικὸ πρωτεῖο...*, http://aktines.blogspot.gr/2014/11/blog-post_899.html

28. Χρυσοστόμου Β', Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος, *Τὰ Πεπραγμένα ἀπὸ 15-7-1963 μέχρι 15-7-1964*, σελ. 18-19.

νει ότι «ἀπέληξεν εἰς τὴν ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν, ὅπως μὴ μεταόχη τῆς ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ μόνου ἀποφασισθείσης Διορθόδοξου ταύτης Διασκέψεως, ἥς αἱ ἐπιπτώσεις θέλουν ἀσφαλῶς κατεργασθῆ τὴν καταρράκωσιν τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας ἡμῶν»²⁹.

5. Ἡ πατριαρχία Ἀθηναγόρα - συμφωνία γιὰ τὴν «ἔνωση»

Ἡ πατριαρχία Ἀθηναγόρα, τὰ ἀναπάντεχα καὶ ἀνεξέλεγκτα οἰκουμενιστικά του ἀνοίγματα, ἡ ἀνείπωτη καὶ ἀχαρακτήριστη περιφρόνηση καὶ καταπάτηση τῶν κανόνων καὶ τῆς τάξης τῆς Ἐκκλησίας, ἡ παράτολμη καὶ καθ' ὅλα ὑπερβολικὴ, «ἄνευ ὄρων καὶ ὀρίων», σύμφωνα μὲ τὸν ἴδιο, προσέγγισή του πρὸς τοὺς παπικούς, ἡ ἀνεκδιήγητη ἰλαροτραγωδία καὶ ἡ ἀκατάσχετη ἀγαπολογία στίς συναντήσεις μαζί τους, τὰ ἐπικοινωνιακά τεχνάσματα καὶ ὁ πόλεμος τῶν ἐντυπώσεων, ἦταν μία διαρκὴς πρόκληση γιὰ τὸ ὀρθόδοξο ἦθος καὶ τὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας καί, ὅπως ἦταν φυσικό, δὲν εἶχε σὲ καμμία περίπτωση τὴν συγκατάθεση τῶν Τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Μέσα στὴν συνολικὴ πληθωρικὴ οἰκουμενιστικὴ του δραστηριότητα ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἦταν ἐπόμενο νὰ ἐντάξει τὴν ἀνακίνηση τῶν διαδικασιῶν γιὰ τὴν σύγκληση τῆς Πανορθόδοξου Συνόδου. Ἀναδεικνύεται, ἔτσι, μὲ τὸν πλέον ἐμφαντικὸ τρόπο, ἡ **ἄμεση συνάρτηση τῆς λεγόμενης Μεγάλης Συνόδου μὲ τοὺς στόχους καὶ τίς ἐπιδιώξεις τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.**

Μὲ τὴν ἀναρρίχησή του στὸν Θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ξεκίνησε ἐπίσημες καὶ μυστικὲς ἐπαφές μὲ τὸ Βατικανό. «Ὁ Ἀθηναγόρας ἐπὶ συνεχῆ ἔτη διαπραγματεύεται παρασκηνιακῶς μὲ τὸ Βατικανὸ τὴν συνάντησί του μὲ τὸν Πάπα. Διαμεσολαβητής

εἶναι ὁ Ρουμάνος Ἀρχιεπίσκοπος Σκρίμα, διαπρεπὴς θεολόγος, καὶ διάφορες προσωπικότητες τοῦ καθολικοῦ κόσμου»³⁰.

Οἱ στενὲς σχέσεις καὶ οἱ ἐπαφές, πού εἶχε ἀναπτύξει ἀπὸ ἐτῶν μὲ τὸν Καρδινάλιο Angelo Roncalli, μετέπειτα Πάπα Ἰωάννη ΚΓ', εἶχαν ὀδηγήσει σὲ ἀποφάσεις γιὰ τὴν προώθηση, ἀπὸ κοινού, τῆς «ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν». Γιὰ τὸν Πάπα Ἰωάννη «ἡ ἔνωσις θὰ εἶναι ἔνωσις καρδιῶν. Ἐνωσις προσευχῆς. Ἐνωσις – καρπὸς ἀναζητήσεως τοῦ ἐνός ὑπὸ τοῦ ἄλλου»³¹ καὶ θὰ πρέπει νὰ στηριχθεῖ στίς ἀρχές τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως. «Ἐάν δὲν ἐπικρατήσῃ τὸ σύνθημα τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως: ἐλευθερία, ἰσότης, ἀδελφότης, οὔτε εἰρήνη θὰ ὑπάρξῃ μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, οὔτε ἔνωσις μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν»³².

Τὴν μυστικὴ αὐτὴ ἀπόφαση μεταξὺ Φαναρίου καὶ Βατικανοῦ γιὰ τὴν προώθηση τῆς «ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν» ἀκολούθησαν συγκεκριμένες κινήσεις καὶ πρωτοβουλίες μὲ τεράστιο συμβολικὸ καὶ ἐπικοινωνιακὸ χαρακτήρα. Πρόκειται γιὰ τὴν πολύκροτη συνάντηση τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα μὲ τὸν μετέπειτα Πάπα Παῦλο ΣΤ' στὰ Ἱεροσόλυμα τὸ 1964. Ἦταν πραγματικὰ μία πρωτόγνωρη καὶ ἀναπάντεχη ἀπόφαση τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα, πού ἀνέτρεψε μέσα σὲ μιὰ στιγμή κάθε δεδομένο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἱερῶν Κανόνων, συνοδικότητα, ἀγιοπατερικὴ παράδοση, δογματικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ συνείδηση καὶ τόσα ἄλλα. Καὶ νὰ σκεφτεῖ κανεὶς πὼς ἐπρόκειτο γιὰ **ἀποφάσεις ἐνός καὶ μόνο ἀνδρός, χωρίς καμμία προηγούμενη πανορθόδοξη ἀπόφαση ἐπ' αὐτῶν!** «Αἱ ἄνω ἀπόψεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου... ἐδημιούργησαν παρά τοῖς Ὁρθόδοξοις ἀλγεῖνὴν ἐντόπωσιν... Τὸ ἀποφασιστικὸν τοῦτο καὶ ἀπρόοπτον βῆμα τοῦ Πατριαρχείου, ἔδει νὰ καταστῆ ἀντικείμενον κοινῆς συσκέψεως καὶ ἀποφάσεως τῶν κατὰ τόπους ἁγίων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν»³³, κατήγγειλε καὶ πάλι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

29. Χρυσοστόμου Β', Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ὁ.π., σελ. 19-20.

30. Καθ. Δ. Τσάκωνα, Ἀθηναγόρας ὁ Οἰκουμενικὸς τῶν Νέων Ἰδεῶν, Ἀθῆναι 1976, σελ. 93.

31. Καθ. Δ. Τσάκωνα, ὁ.π. σελ. 95.

32. Καθ. Δ. Τσάκωνα, ὁ.π. σελ. 95.

33. Δήλωση Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου, ἐφημ. Ὁρθόδοξος Τύπος, Νοέμβριος 1965.

Ἡ συνάντηση Πάπα-Πατριάρχη ἐπένδυσε συστηματικά στήν δύναμη τῆς εἰκόνας, τοῦ συμβολισμοῦ καί τῶν ἐντυπώσεων. Ἐπικοινωνιακή τακτική, πολύκροτες δηλώσεις καί μιά ἀκατάσχετη ἀγαπολογία κυριάρχησε στήν διαβόητη συνάντηση ἔτσι, ὅπως μᾶς τήν περιγράφει ὁ ἴδιος ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας. Ταυτόχρονα, ὅμως, περιελάμβανε καί **ἰδιαίτερες συναντήσεις καί τήν σύναψη μυστικῶν συμφωνιῶν μεταξύ Πάπα καί Πατριάρχη:** «Ἐπήγαμε οἱ δύο μας χέρι με χέρι εἰς τὸ δωμάτιόν του, καί εἴχαμε μίαν μυστικὴν ὁμιλίαν οἱ δύο μας. Τί εἴπαμεν; Ποιὸς ξέρει τί λέγουν δύο ψυχῆς ὅταν ὁμιλοῦν! Ποιὸς ξέρει τί λέγουν δύο καρδίαι, ὅταν ἀνταλλάσσουν αἰσθήματα!... Τί εἴπαμεν; Ἐκάμαμε κοινὸν πρόγραμμα, μεῖς ἰσοτιμίαν ἀτόλουτον, ὄχι μεῖς διαφοράν»³⁴.

Αὐτὸ τὸ «κοινὸ πρόγραμμα» ἐφαρμόζεται σταδιακὰ -βῆμα πρὸς βῆμα- μέχρι καί σήμερα. Ἡ «ἔνωση» εἶναι προδιαγεγραμμένη καί προαποφασισμένη ἀπὸ τότε. Ὑπῆρξε σαφῆς συμφωνία γιὰ «ἔνωση στό κοινὸ ποτήριον», ἀφοῦ ἐκ τῶν πραγμάτων ἀποκαλύπτεται ὅτι αὐτὴ ἦταν ἡ ἀρχικὴ ἐπιθυμία τῶν δύο μερῶν. «Καί εἴπαμεν ὅτι ἤδη ἐδρικοῦμεθα εἰς τὴν ὁδὸν εἰς Ἑμμαούς», συνεχίζει στήν περιγραφή του ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας, «καί πηγαίνομεν νὰ μᾶς συναντήσῃ ὁ Κύριος ἐν τῷ κοινῷ ἀγίῳ Ποτήριῳ. Ὁ Πάπας ἀπαντῶν μοῦ προσέφερε ἅγιον Ποτήριον. Δὲν ἤξευρεν ὅτι ἐγὼ θὰ μιλοῦσα δι' Ἅγιον Ποτήριον, οὔτε ἤξευρα ὅτι θὰ μοῦ προσέφερον Ἅγιον Ποτήριον! **Τί εἶναι; Συμβολισμὸς τοῦ μέλλοντος**»³⁵.

Αὐτὴ ἡ «ἔνωση στό κοινὸ Ποτήριον» ἐπιχειρήθηκε μετὰ τὴν περίφημη «ἄρση τῶν ἀναθεμάτων» μεταξύ Βατικανοῦ καί Φαναρίου, πού πραγματοποιήθηκε στά τέλη τοῦ 1965, **μέ μονομερῆ ἀπόφαση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.**

Χαρακτηριστικὴ ἦταν ἡ ἀντίδραση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία «*μέ πολλήν δυσμενίαν ἐπληροφορήθη τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Παν. Ἀθηναγόρα. Οὐδείς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προβαίη εἰς παρομοίας πράξεις. Τὸ δικαίωμα ἔχει μόνον ὁλόκληρος ἡ Ὁρθοδοξία*»³⁶.

Στὸ λατινικὸ μάλιστα κείμενο τῆς «ἄρσεως τῶν ἀναθεμάτων» ὑπάρχει ὁ ὅρος *excommunicatio*=ἀκοινωνησία, ὁ ὁποῖος στήν ἐπίσημη μετάφραση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μεταφράζεται ὡς «ἀναθέματα»³⁷. Τὸ κείμενο, δηλαδή, μιλοῦσε γιὰ «ἄρση τῆς ἀκοινωνησίας». Ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ μακαριστὸς πρωτοπρεσβύτερος Ἰωάννης Ρωμανίδης, «οἱ *New York Times* μετέδωσαν τὴν ἀπὸ κοινῶν ἀγγελίαν τοῦ Βατικανοῦ καί τοῦ Φαναρίου τῆς 7ης Δεκεμβρίου 1965 διὰ τὴν ἄρσιν τοῦ *excommunicatio* (τῆς ἀκοινωνησίας τοῦ Λατινικοῦ κειμένου) εἰς τὴν πρώτην σελίδα, ὡς τὸ τέλος τοῦ σχίσματος τοῦ 1054 καί ὡς τὴν ἐπανέναρξιν τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας πού εἶχε τότε δῆθεν διακοπεῖ. Φαίνεται πλέον σαφῶς ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν κείμενον πού ἀναγγέλλει τὴν "ἄρσιν τῶν ἀναθεμάτων" ἦτο τεχνηέντως παραπλανητικόν. Φαίνεται εἶχε σκοπὸν νὰ ἀμβλύνη ἐνδεχομένης ἀρνητικῆς ἀντιδράσεις τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν»³⁸.

Ἐπιβεβαιωτικὸ τῆς συμφωνίας πού εἶχε ἐπέλθει γιὰ τὴν ἄρση τῆς ἀκοινωνησίας εἶναι καί τὸ γεγονὸς ὅτι «ὁ Πάπας Ἰωάννης Παῦλος Β' πρὶν ἐπισκεφθεῖ τὸ Φανάρι (30-11-1979)... ἐξέφρασε τὴ βεβαιότητά του ὅτι **ἡ ἐνότητα ἔχει ἀποκατασταθεῖ στήν πράξη** (*In Tat war der wiederherstellung der Einheit der Christen*)»³⁹.

Αὐτὴ ἦταν καί ἡ βαθειὰ πεποίθηση τοῦ Πατριάρχη Ἀθηναγόρα, ὅτι ἡ «ἔνωση στό κοινὸ Ποτήριον» δὲν θὰ ἀργοῦσε νὰ ἔλθει καί

34. Πρωτοπρεσβυτέρου Γ. Μεταλληνοῦ, *Ἡ προσλαλιά τοῦ Ἀθηναγόρου - Οἱ διάλογοι χωρὶς προσωπεῖον* [Ἀνάτυπο ἐκ τοῦ περιοδικοῦ Παρακαταθήκη], σελ. 4.

35. Πρωτοπρεσβυτέρου Γ. Μεταλληνοῦ, ὁ.π., σελ. 4.

36. Δήλωση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου, ἐφημ. Ὁρθόδοξος Τύπος, Νοέμβριος 1965.

37. Τὰ πρωτότυπα κείμενα εἶναι δημοσιευμένα στό *Τόμος Ἀγάπης*, Vatican-Phanar (1958-1970), Rome- Istanbul 1971, σελ. 288-289.

38. π. Ἰω. Ρωμανίδου, *Ὁρθόδοξος καί βατικάνειος συμφωνία περὶ Οὐνίας*, http://www.romanity.org/html/-rom.e.14.orthodoxi_kai_vatikanian_sumfonia_peri_ounias.01.htm.

39. Ἄντ. Παπαδόπουλου, *Θεολογικὸς Διάλογος Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν* (Ἱστορία-Κείμενα-Προβλήματα), ἐκδ. οἶκος ἀδελφῶν Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη-Ἀθήνα 1996, σελ. 40.

ὅτι τὴν «ένωση ὄλων τῶν χριστιανῶν» θά ἀκολουθοῦσε καί ἡ ένωση τῶν ἀνθρώπων ὄλων τῶν θρησκειῶν, ἡ πανθρησκεία, δηλαδή, τῆς Νέας Ἐποχῆς. «Πιστεύω, ὅτι θά ἔλθῃ. Διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ἔλθῃ, διότι ἤδη ἔρχεται. Διότι ἤδη εἰς τὴν Ἀμερικὴν μεταλαμβάνετε πολλοὺς ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ποτήριον καὶ καλὰ κάνετε! Καὶ ἐγὼ ἐδῶ, ὅταν ἔρχονται Καθολικοὶ ἢ Προτεστάνται καὶ ζητοῦν νὰ μεταλάβουν, τοὺς προσφέρω τὸ Ἅγιον Ποτήριον! Καὶ εἰς τὴν Ρώμην τὸ ἴδιο γίνεται καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἦδη ἔρχεται μοναχὸ τοῦ. Ἀλλὰ δὲν κάνει νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς καὶ ἀπὸ τοὺς

Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ Μέγας Ἀρχιερέας. Λεπτομέρεια φορητῆς εἰκόνας τῆς Ἱεράς Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου.

ἱερεῖς. Πρέπει νὰ εἶναι σύμφωνος καὶ ἡ Ἱεραρχία καὶ ἡ Θεολογία. Γι' αὐτὸ λοιπὸν προσπαθοῦμε νὰ ἔχωμεν καὶ θεολόγους μαζί, διὰ νὰ ἔλθῃ αὐτὸ τὸ μεγάλο γεγονός, τοῦ Παγχριστιανισμοῦ. Καὶ μαζί μὲ αὐτὸ τὸ μεγάλο γεγονός, θά ἔλθῃ μίαν ἡμέραν τὸ ὄνειρόν μας τῆς Παναανθρωπότητος»⁴⁰.

Εἶναι χαρακτηριστικὸ πὼς ὅ,τι ἀποφασίστηκε στὶς μυστικὲς συναντήσεις καὶ ἐπαφῆς τῶν ἀντιπροσωπειῶν τῶν δύο πλευρῶν (Βατικανοῦ καὶ Φαναρίου) τὸ συναντοῦμε νὰ ἀναπτύσσεται ὡς σχεδιασμός καὶ νὰ ἐφαρμόζεται σταδιακά μέσα ἀπὸ ἀνάλογες ἐπιλογές καὶ πρακτικὲς. Αὐτὸ δηλώνεται ἀπὸ ὅλους τοὺς ὑπέρμαχους τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, πού ἐπιβεβαιώνουν πὼς «πράγματι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἐκκλησιῶν μας τίς τελευταῖες δεκαετίες, μέχρι καὶ τοῦ Πάπα Ρώμης Φραγκίσκου καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, δὲν ἐκφράζουν μόνον μέ λόγια τὴν θέλησή των πρὸς ἐκπλήρωση τῆς ἐπιθυμίας τοῦ Κυρίου πρὸς ἀποκατάσταση τῆς ἐνότητος τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ προβαίνουν καὶ σέ συγκεκριμένες ἐλπιδοφόρες καὶ ἀδελφικὲς πράξεις μέ πλήρη ἀγάπη καὶ ἀλληλοεκτίμηση, πράξεις, οἱ ὁποῖες ἀποδεικνύουν τὴν πραγματικὴ καὶ εἰλικρινὴ θέλησή των»⁴¹. Ἡ ἀνάγκη «νὰ εἶναι σύμφωνος καὶ ἡ Ἱεραρχία καὶ ἡ Θεολογία»⁴², τὴν ὁποία διαπιστώνει ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας, ἔπρεπε νὰ δρομολογηθεῖ καὶ νὰ ὀλοκληρωθεῖ, ὥστε ἡ ἀπόφαση γιὰ τὴν «ένωση» νὰ ὑλοποιηθεῖ λαμβάνοντας καὶ θεσμικὸ χαρακτήρα, νὰ ἐπικυρωθεῖ, δηλαδή, ἀπὸ Πανορθόδοξο Σύνοδο.

Γιὰ τὴν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ καὶ παράλληλα μέ τὸν «διάλογο τῆς ἀγάπης» εἶχε σχεδιασθεῖ ἡ σύγκληση μίας «Μεγάλῃς Συνόδου» ἀπὸ τοὺς Ὁρθοδόξους καὶ μία ἀπὸ τοὺς Παπικούς. Οἱ δύο αὐτὲς «Σύνοδοι» ἦταν ἀπαραίτητες γιὰ νὰ θεσμοθετήσουν τίς ἀναγκαῖες προϋποθέσεις καὶ τίς ἀλλαγές πού ἔπρεπε νὰ ἐπέλθουν, ὥστε νὰ προχωρήσει ἡ «ένωση».

40. Πρωτοπρεσβυτέρου Γ. Μεταλληνοῦ, Ἡ προσλαλιά τοῦ Ἀθηναγόρου, ὁ.π., σελ. 5.

41. Γρηγορίου Λαρεντζάκη, Ἡ νέα μορφή ἐπικοινωνίας Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως – Πάπα Ρώμης καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Συνέχειες ἢ ἀσυνέχειες; <http://blogs.auth.gr/moschosg/>

Γ'. Β' ΒΑΤΙΚΑΝΗ - ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΗ: ΚΟΙΝΗ ΠΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Στόν χῶρο τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ ἔχουμε τήν ἐξαγγελία, προετοιμασία καί πραγματοποίηση τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου. Στήν Ὁρθόδοξη πλευρά ἀκολουθήθηκε ἡ διαδικασία τῶν Πανορθόδοξων Διασκέψεων ὡς στάδια στήν προπαρασκευή τῆς «Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου».

Σέ μυστικές συναντήσεις του μέ ἐκπροσώπους τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα, ὁ Πάπας Ἰωάννης ΚΓ' ἀποκαλύπτει τίς προθέσεις τοῦ Βατικανοῦ ἐν ὄψει τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου πού ἐπρόκειτο νά ξεκινήσει τίς ἐργασίες της. «Σκοπός τῆς νέας Συνόδου εἶναι ἡ ἐπανένωσις τῆς Ἐκκλησίας»⁴², δηλώνει. Στίς 25 Ἰανουαρίου 1959 ἐξαγγέλλεται ἡ πραγματοποίηση τῆς Β' Βατικανῆς Συνόδου. Οἱ ἐργασίες τῆς Συνόδου πραγματοποιοῦνται σέ 178 συνεδριάσεις καί διαρκοῦν τέσσερα ἔτη (1962-1965).

Τό 1961, τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο συγκαλεῖ στήν Ρόδο τήν Α' Πανορθόδοξο Διάσκεψη. Θά ἀκολουθήσουν καί ἄλλες Πανορθόδοξες (1961, 1963, 1964, 1968), καθώς καί Προσυνοδικές Διασκέψεις (1976, 1982, 1986, 2009, 2015), πού τηροῦν τήν ἴδια μεθοδολογία μέ αὐτή τῆς Β' Βατικανῆς. Ὁ ἴδιος, ἄλλωστε, ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, ὡς Μητροπολίτης Φιλαδελφίας, ἀπό τό 1977 ἀκόμη, ἀπεκάλυπτε τόν χαρακτήρα τῆς σχεδιαζόμενης τότε Συνόδου σέ συνέντευξή του στό Ρωμαιοκαθολικό περιοδικό *The National Catholic Reporter*, ὅπου δήλωνε ὅτι: «οἱ δικοί μας στόχοι εἶναι ἴδιοι μέ αὐτούς τοῦ Πάπα Ἰωάννου ΚΓ', νά ἐκσυγχρονίσου-

με τήν Ἐκκλησία καί νά προωθήσουμε τήν ἐνότητα τῶν Χριστιανῶν. Ἡ Σύνοδος θά σημάνει, ἐπίσης, τό ἄνοιγμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στίς μή χριστιανικές θρησκείες καί σέ ὀλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα. Αὐτό σημαίνει μία νέα στάση ἔναντι τοῦ Ἰσλάμ, τοῦ Βουδισμού, τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ καί ὅσον ἀφορᾷ τίς ἐπιδιώξεις γιά ἀδελφότητα χωρίς ρατσιστικές διακρίσεις ... μέ ἄλλα λόγια θά σημάνει τό τέλος δώδεκα αἰῶνων ἀπομόνωσης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας»^{43!!!}

Αὐτοί ἦταν ἐξ ἀρχῆς οἱ στόχοι, αὐτή ἦταν ἡ φιλοσοφία, αὐτό ὑπηρέτησε καί αὐτό παρήγαγε ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης. Εἶναι ἐκκλησιολογικά ἀπαράδεκτο καί ὑπερβαίνει κάθε ἐκκλησιαστική λογική νά διατυπώνονται τέτοιες ἀνορθόδοξες θέσεις ἀπό ὀρθόδοξο Ἀρχιερέα, πού κατέχει μάλιστα τό κορυφαῖο ἀξίωμα στήν Ἱεραρχία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, αὐτό τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Εἶναι πραγματικά ὀδυνηρό καί ἀδιανόητο, ἀλλά αὐτό πού ὁ κ. Βαρθολομαῖος ὀραματιζόταν ὡς «τό τέλος δώδεκα αἰῶνων ἀπομόνωσης», δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά τό τέλος στήν πιστότητα τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας(!)· τό τέλος στήν ἀγιοπνευματική παράδοση καί ἐμπειρία(!). Εἶναι ἡ πραγματική «ἀπομόνωση» ἀπό τήν ζῶσα ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.!!!

Ἀνάλογες θέσεις ἐπιβεβαιώνουν τήν ἀγιοπνευματική ἐμπειρία, περί Οἰκουμενισμοῦ, τοῦ μακαριστοῦ Γέροντα Ἐφραίμ Κατουνακιώτη καί ἀποκαλύπτουν τόν εἰσηγητή πάσης πονηρίας...

42. Καθ. Δ. Τσάκωνα, Ἀθηναγόρας ὁ Οἰκουμενικός τῶν Νέων Ἰδεῶν, σελ. 95.

43. "Council coming for Orthodox", interview by Desmond O'Grady, *The National Catholic Reporter*, in the January 21, 1977. Βλ. καί π. Πέτρου Heers (Χίρς), Ἀπό τήν Β' Βατικανή (1965) στήν Πανορθόδοξη Σύνοδο (Κρήτη 2016), <http://www.romfea.gr/images/hirs.pdf>

1. Ἡ αἴρεση τῆς νέας Ἐκκλησιολογίας

Ἡ μεγαλύτερη ἀλλαγὴ τὴν ὁποία ἔπρεπε καὶ ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν «*ένωση τῶν Ἐκκλησιῶν*» ἦταν ἡ ἀναγνώριση, ἐκατέρωθεν, τῆς ἐκκλησιαστικότητος τῆς ἄλλης πλευρᾶς. Ἐπρεπε, δηλαδή, οἱ Ῥωμαιοκαθολικοὶ νὰ ἀναγνώρισουν τοὺς Ὀρθοδόξους ὡς Ἐκκλησία καὶ ἀντίστροφα οἱ Ὀρθόδοξοι νὰ ἀναγνώρισουν, ὡς Ἐκκλησία, τοὺς Ῥωμαιοκαθολικούς. Γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ «ἀνακαλύφθηκε» καὶ ἐπιβλήθηκε **μία νέα ἐκκλησιολογία**, οἰκουμενιστικῆς προελεύσεως καὶ προδιαγραφῶν. Γιὰ τὴν θεμελίωση αὐτῆς τῆς νέας ἐκκλησιολογίας, μάλιστα, προηγήθηκε καὶ ἡ ἀπαραίτητη στροφή ἀπὸ τὸν «*οἰκουμενισμό τῆς ἐπιστροφῆς*» στὸν «*οἰκουμενισμό τῆς ἐνσωμάτωσης*»⁴⁴.

Ὡς τελευταία κίνηση, πρὶν τὴν συγκεκριμένη στροφή, μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ἡ πρώτη, μετὰ τὴν ἐκλογὴ του, ραδιοφωνικὴ ὁμιλία τοῦ Πάπα Ἰωάννη ΚΓ', τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1958, καὶ ἡ πρόσκληση πού ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς Ὀρθοδόξους νὰ ἐπιστρέψουν «*στὸν οἶκο τοῦ κοινοῦ μας Πατρός*». «*Προσευχόμαστε, ἔλεγε, νὰ ἐπιστρέψουν ὅλοι οἰκειοθελῶς, καὶ εἴθε, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, νὰ γίνῃ τοῦτο πολὺ σύντομα...*»⁴⁵. Αὐτὸ τὸ «*κάλεσμα σὲ ἐπιστροφή*» φάνηκε νὰ ἐνόχλησε τὸν Πατριάρχη Ἀθηναγόρα, ὁ ὁποῖος στὸ πρωτοχρονιάτικο μῆνυμά του τοῦ 1959 ἀνέφερε ὅτι ἡ προσέγγιση τῶν δύο «*Ἐκκλησιῶν*» θὰ πρέπει νὰ γίνῃ «*ἐν πνεύματι ἰσότητος, δικαιοσύνης, ἐλευθερίας πνευματικῆς καὶ ἀλληλοσεβασμοῦ*»⁴⁶.

Τὴν ἐπόμενη διετία, τὸ κλίμα διαμορφώθηκε κατάλληλα καὶ μὲ τὴν Β' Βατικανή, πού ἀκολούθησε, θεμελιώθηκε ὁ «*οἰκουμενισμὸς τῆς ἐνσωμάτωσης*»⁴⁷ καὶ ἡ νέα ἐκκλησιολογία τοῦ

Βατικανοῦ. Ὁ «*οἰκουμενισμὸς τῆς ἐνσωμάτωσης*» βασίζεται στὴν θεωρία πού ἀνέπτυξε τὸ 1939 ὁ Γάλλος Δομινικανὸς θεολόγος Congar. Σύμφωνα μὲ τὴν θεωρία αὐτὴ κάποια αὐτόνομα ἐκκλησιαστικά «*στοιχεῖα*», ὅπως εἶναι τὸ Βάπτισμα, μποροῦν νὰ ἀποσπῶνται ἀπὸ τὸ σύνολο τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ νὰ συνεχίζου νὰ παρέχουν τὴν χάρι καὶ νὰ «*ἐπιφέρουν στὴν ψυχὴ τοῦ σχισματικοῦ χριστιανοῦ μία πνευματικὴ ἐνσωμάτωση (voto) στὴν Ἐκκλησία*», καθιστώντας τὸν σχισματικὸ μέλος τῆς Ἐκκλησίας»⁴⁸.

Ὁ θεολόγος καὶ ἐρμηνευτὴς Johannes Feiner μᾶς δίνει μία σαφὴ περιγραφή αὐτῆς τῆς νέας ἐκκλησιολογίας (communio) τῆς Β' Βατικανῆς: «*ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία θεωρεῖται ὡς μία "communio" ἢ "μία σύνθετη πραγματικότητα μὲ τὴν μορφή μίας κοινωνίας, ἡ ἐνότητά τῆς ὁποίας ἔχει ἐπέλθει ἀπὸ πολλοὺς καὶ ποικίλους παράγοντες, εἶναι ἀνοιχτὴ ἢ πιθανότητα τὰ συστατικὰ στοιχεῖα τῆς Ἐκκλησίας νὰ εἶναι παρόντα ἀκόμη καὶ σὲ χριστιανικὲς κοινότητες ἐκτὸς τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ νὰ μποροῦν νὰ προσδίδουν σ' αὐτὲς τὶς κοινότητες τὸν χαρακτήρα Ἐκκλησίας. Συνεπῶς ἡ μία Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μπορεῖ ἐπίσης νὰ εἶναι παροῦσα ἐκτὸς τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ εἶναι πράγματι παροῦσα*»⁴⁹.

Στὰ ἴδια ἀκριβῶς πρότυπα καὶ στὴν ἴδια φιλοσοφία στηρίχθηκε καὶ ἡ πολὺχρονη προπαρασκευὴ τῆς Πανορθοδόξου Συνόδου, ἡ ὁποία καθιέρωσε αὐτὴ τὴν νέα ἐκκλησιολογία καὶ στὸν χῶρο τῆς Ὀρθοδοξίας.

2. Κύρια σημεῖα τῆς νέας Ἐκκλησιολογίας

Ἡ νέα αὐτὴ ἐκκλησιολογία στηρίζεται στὴν ἀντίληψη ὅτι ἡ Ἀλήθεια τῆς Ἀποστολικῆς Πίστεως, ἡ ἓνα μέρος αὐτῆς, διασώζεται καὶ σὲ ἄλλες χριστιανικὲς ἐκκλη-

44. Βλ. σχ. π. Πέτρου Heers, Ἡ ἀναγνώριση τοῦ βαπτίσματος τῶν ἑτεροδόξων ὡς βάση μιᾶς νέας ἐκκλησιολογίας, <http://aktines.blogspot.gr/2016/03/heers.html>.

45. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Πάπα 23ου, <http://www.kathimerini.gr/806488/article/epikairothta/kosmos/h-eklogh-toy-papawannh-23ou>

46. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Πάπα 23ου, ὁ.π.

47. Βλ. σχ. Διάταγμα περὶ Οἰκουμενισμοῦ, Πρακτικά Β' Βατικανῆς Συνόδου.

48. Βλ. σχ. π. Πέτρου Heers, Ἡ ἀναγνώριση τοῦ Βαπτίσματος τῶν ἑτεροδόξων ὡς βάση μιᾶς νέας ἐκκλησιολογίας, <http://aktines.blogspot.gr/2016/03/heers.html>.

49. π. Πέτρου Heers, ὁ.π.

σίες καὶ ὁμολογίες. Ἀναιρεῖται, ἔτσι, ἡ ἴδια ἡ πραγματικότητα τῆς Ἐκκλησίας· ἀναιρεῖται ἡ ταυτότητα καὶ ἡ αὐτοσυνειδησία της.

Μέ τὴν ἀποδοχὴ τῆς νέας ἐκκλησιολογίας ἔχουμε τὴν ἐπέκταση τῶν ὁρίων τῆς Ἐκκλησίας μέ συνέπεια ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία νά μὴν ταυτίζεται ἀποκλειστικά μέ τὴν Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία. Φτάνουμε, ἔτσι, νά διακηρύσσουμε καὶ νά ὁμολογοῦμε, ἀπὸ κοινοῦ μέ τὴν πανσπερμία τῶν προτεσταντικῶν ὁμολογιῶν καὶ ἀμφιλεγόμενων κοινοτήτων τοῦ ΠΣΕ, ὅτι *«κάθε ἐκκλησία εἶναι ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία, ἀλλὰ ὄχι ἡ ὁλότητά της. Κάθε ἐκκλησία ἐκπληρώνει τὴν καθολικότητά της ὅταν εἶναι σέ κοινωνία μέ τίς ἄλλες ἐκκλησίες [...] Ὁ ἕνας χωρὶς τὸν ἄλλο εἶμαστε πτωχευμένοι»*⁵⁰.

Ὅπως εἶναι φανερό, ἡ νέα ἐκκλησιολογία περικλείει ταυτόχρονα ὅλες τίς δυτικογενεῖς ἀντορθόδοξες θεωρίες περὶ ἀοράτου ἐκκλησίας, περὶ διηρημένης ἐκκλησίας, τὴν θεωρία τῶν κλάδων, τῶν δύο πνευμόνων, τῶν ἀδελφῶν ἐκκλησιῶν καὶ τὴν μεταπατερικὴ θεολογία.

Τὴν πρώτη ἐπίσημη θεμελίωση τῆς νέας ἐκκλησιολογίας ἔχουμε στὴν Β' Βατικανὴ Σύνοδο καὶ συγκεκριμένα στό «Διάταγμα περὶ Οἰκουμενισμοῦ», ὅπου ὑπάρχει εἰδικό κεφάλαιο μέ τίτλο *«Οἱ σχέσεις τῶν χωρισμένων ἀδελφῶν μέ τὴν Καθολικὴ Ἐκκλησία»*. Ἐκεῖ ἀναφέρεται συγκεκριμένα: *«Μέσα σ' αὐτή, τὴ μία καὶ μοναδικὴ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἐμφανίσθηκαν ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς μερικά σχίσματα, τὰ ὁποῖα ἀποδοκιμάζει αὐστηρὰ καὶ καταδικάζει ὁ Ἀπόστολος· κατὰ τοὺς ἐπόμενους αἰῶνες προκλήθηκαν εὐρότερα σχίσματα, καὶ ὀλόκληρες Κοινότητες ἀποχωρίστηκαν ἀπὸ τὴν ὀλοκληρωτικὴ κοινωνία τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, μερικὲς φορές ὄχι χωρὶς ἀνθρώπινη ἐνοχὴ καὶ ἀπὸ τίς δύο πλευρές. Ὅσοι γεννιοῦνται σήμερα σ' αὐτὲς τίς Κοινότητες καὶ ζοῦν ἐκεῖ τὴν πίστη τους στό Χριστό δέν εἶναι δυνατὸ νά κατηγορηθοῦν γιὰ τὸ ἁμάρτημα τοῦ σχίσματος καὶ ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία τοὺς ἀγκα-*

*λιάζει μέ ἀδελφικὸ σεβασμὸ καὶ στοργή»*⁵¹.

Εἶναι πραγματικά ἐντυπωσιακὴ ἡ πιστότητα μέ τὴν ὁποία οἱ Ὁρθόδοξοι Οἰκουμενιστὲς ἀντιγράφουν τὴν Β' Βατικανὴ γιὰ τὴν καθιέρωση τῆς νέας ἐκκλησιολογίας καὶ στὴν Ὁρθόδοξία. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας, ταυτισμένος ἀπόλυτα μέ τίς ἀποφάσεις τῆς Β' Βατικανῆς, ἀναφέρει χαρακτηριστικά: *«Κάτι αὐτονόητο, πού ὅμως εὐκόλα παραθεωροῦν ἄρκετοὶ Ὁρθόδοξοι, εἶναι ὅτι οἱ ἄλλοι Εὐρωπαῖοι δέν ἐπέλεξαν, μέ διάθεση νά προσχωρήσουν σέ αἵρεση, τὴ χριστιανικὴ ὁμολογία στὴν ὁποία σήμερα ἀνήκουν, ἀλλὰ γεννήθηκαν σέ χώρα στὴν ὁποία ἐπὶ αἰῶνες ἡ ὁμολογία αὐτὴ ἐπικρατεῖ. Π.χ. ὁ Νορβηγὸς στὴ Λουθηρανὴ Ἐκκλησία, ὁ Σκωτσέζος στὴν Πρεσβυτεριανή. Πῶς τοὺς κρίνουμε διότι δέν εἶναι Ὁρθόδοξοι;»*⁵²

Τὸ «Διάταγμα περὶ Οἰκουμενισμοῦ» θεμελιώνει, ἐπίσης, τὴν βαπτισματικὴ θεολογία καὶ τὴν ἐγκυρότητα τῶν μυστηρίων τῶν *«ἀδελφῶν ἐκκλησιῶν»*. Ἀναφέρει συγκεκριμένα: *«Πραγματικά, ὅσοι πιστεύουν στό Χριστό καὶ ἔλαβαν ἔγκυρα τὸ βάπτισμα βρίσκονται σέ κάποια κοινωνία μέ τὴν Καθολικὴ Ἐκκλησία, ἔστω καὶ ἂν ἡ κοινωνία αὐτὴ εἶναι ἀτελής... Ὡστόσο, ἔχοντας λάβει στό βάπτισμα τὴ δικαίωση ἀπὸ τὴν πίστη, εἶναι ἐνσωματωμένοι στό Χριστό, καὶ ἐπομένως δίκαια φέρουν τὸ χριστιανικὸ ὄνομα καὶ πολὺ σωστά ἀναγνωρίζονται ἀπὸ τὰ παιδιά τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας σάν ἀδελφοὶ “ἐν Κορίῳ”»*⁵³.

Σέ ἄλλο σημεῖο τοῦ ἴδιου διατάγματος ἀναφέρεται: *«...Δέν εἶναι ἐπίσης λίγες οἱ ἱερὲς πράξεις τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, πού τελοῦνται ἀπὸ τοὺς χωρισμένους ἀδελφούς μας, οἱ ὁποῖες μέ διαφόρους τρόπους, ἀνάλογα μέ τὴ διαφορετικὴ κατάσταση κάθε Ἐκκλησίας ἢ Κοινότητας, μποροῦν ἀναμφισβήτητα νά μεταδίδουν πραγματικά τὴ ζωὴ τῆς χάρις, καὶ πρέπει νά ἀναγνωριστοῦν ἱκανὲς νά ἀνοίγουν τὴν εἴσοδο πρὸς τὴν κοινωνία τῆς σωτηρίας»*⁵⁴.

Οὐσιαστικά, ἡ Β' Βατικανὴ Σύνοδος ἔθεσε,

50. Κείμενο Θ' Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Π.Σ.Ε. στό Porto Alegre, Φεβρουάριος 2006.

51. Διατάγματα Β' Συνόδου Βατικανοῦ, Γραφεῖον Καλοῦ Τύπου, τ. 7, σελ. 10.

52. Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου, Ἡ σχέση τῶν Ὁρθόδοξων μέ τοὺς ἄλλους χριστιανούς, <http://panorthodoxcemes.blogspot.gr/2016/06/2007.html>

53. Διατάγματα Β' Συνόδου Βατικανοῦ, Γραφεῖον Καλοῦ Τύπου, τ. 7, σελ. 10-11.

54. Διατάγματα Β' Συνόδου Βατικανοῦ, Γραφεῖον Καλοῦ Τύπου, τ. 7, σελ. 11.

Παναγία ἔνθρονη. Τοιχογραφία Πρωτάτου.
Ἔργο Μανουὴλ Πανσέληνου.

ἀπό τὴν πλευρὰ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, τὰ θεμέλια γιὰ τὴν ἔνωση τῶν παπικῶν ἰδιαίτερώς μέ τούς Ὀρθοδόξους θέτοντας ὡς ἐμπροσθοφυλακὴ τὸν νέο Οἰκουμενισμό. Ἡ ἴδια βᾶσις τέθηκε καὶ ἀπὸ τούς ὀρθοδόξους οἰκουμενιστές σέ ὅλη τὴν μακροχρόνια προπαρασκευὴ τῆς Μεγάλης Συνόδου.

3. Ἡ πορεία πρὸς τὴν ἐκκλησιολογικὴ ἐκτροπή

Σταθερὸς στόχος ὅλης αὐτῆς τῆς προπαρασκευῆς ἦταν ἡ σταδιακὴ ἀλλοίωση τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογίας καὶ ἡ ἀντικατάστασή της μέ τὴν νέα ἐκκλησιολογία πού προαναφέραμε. Γιὰ τὴν ἐπίτευξη αὐτοῦ τοῦ στόχου ἦταν ἀπαραίτητο νὰ πραγματοποιη-

θοῦν κάποια συγκεκριμένα βήματα. Σέ γενικὲς γραμμὲς τὰ βήματα αὐτὰ εἶναι:

α) ὁ ἐπαναπροσδιορισμὸς τῶν κανονικῶν ὀρίων τῆς Ἐκκλησίας,

β) ὁ ἐπαναπροσδιορισμὸς τῆς ὀρθόδοξης ἐκκλησιολογίας καὶ αὐτοσυνειδησίας,

γ) ἡ προσαρμογὴ τους πρὸς τὴν κατεῦθνηση τῆς προσεγγίσεως καὶ τῆς ἐνώσεως μέ τούς ἑτεροδόξους, πού εἶναι καὶ τὸ τελικὸ ζητούμενο,

δ) ἡ ἀποδοχὴ τῆς ἐγκυρότητας τοῦ Βαπτίσματος, σέ πρώτη φάση, καὶ συνολικὰ τῶν μυστηρίων τῶν παπικῶν καὶ τῶν ἄλλων ἑτεροδόξων.

Πάνω σέ αὐτούς τούς κεντρικούς ἄξονες κινήθηκε ἡ πολυετής προπαρασκευὴ τῆς Μεγάλης Συνόδου. Στὸ διάστημα αὐτό, σύμφωνα μέ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο κ. Ἱερώνυμο, «... τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον συνεκάλεσε τέσσαρας Πανορθόδοξους Διασκέψεις ... διὰ νὰ προβληθοῦν τὰ καθιερωμένα κανονικὰ κριτήρια τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς καὶ ὁ καθορισμὸς τῶν ὀρίων τῆς σχέσεως αὐτῆς μετὰ τῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν»⁵⁵.

Ἡ ἀνάγκη αὐτὴ γιὰ ἓναν σαφὴ καὶ ξεκάθαρο ἐπανακαθορισμὸ τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογίας, πού θὰ πρέπει νὰ λάβει καὶ πανορθόδοξη ἔγκριση, τονίζεται ἀπὸ τούς οἰκουμενιστές. Ὁ Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος ἐπισημαίνει πὼς «πρέπει ἡ Ὀρθοδοξία, αὐτὴ πρώτη καὶ μέ δικὴ της εὐθύνη, νὰ ξεκαθαρίσει τίς θέσεις της καὶ τίς τοποθετήσεις της στοῦ χῶρου αὐτῶν σχέσεων της πρὸς τούς ἕξω, ὥστε νὰ μὴ χωροῦν ἀμφιβολίες, νὰ μὴν ὑπάρχουν ἀμφιλογίες, νὰ μὴ γεννῶνται ὀποψίες στοὺς ἄλλους γιὰ τίς ἀπόψεις της, νὰ εἶναι ἀναμφίλεκτες καὶ ἀπὸ κοινοῦ εἰλημμένες οἱ ἀποφάσεις πού θὰ παίρνονται καὶ νὰ ἀπηχοῦν πανορθόδοξη συναίνεση καὶ ἀποδοχὴ. Μόνο ἔτσι θὰ καταστήσουμε ἀκουστή καὶ σεβαστὴ τὴ φωνὴ μας»⁵⁶.

Στὸ ἄρθρο 20 τοῦ Κειμένου «Σχέσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον» πού ἐγκρίθηκε ἀπὸ τὴν «Σύνοδο» τῆς

55. Ἀρχιεπισκόπου Ἱερωνύμου, Ἐπιστολὴ πρὸς τούς Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀναφορικὰ μέ τὴν Μεγάλὴ Σύνοδο, ἀριθ. πρωτ. 755, 16-2-2016

56. Μητρ. Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομου, Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ οἱ «ἄλλοι», Εἰσήγησις στὴν ἡμερίδα τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Θεῖας λατρείας καὶ Ποιμαντικοῦ Ἔργου, Πεντέλη, 4.6.2010.

Κρήτης, αναφέρεται: «Αί προοπτικάί τῶν θεολογικῶν διαλόγων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μετά τοῦ λοιποῦ χριστιανικοῦ κόσμου προσδιορίζονται πάντοτε ἐπί τῆ βάσει τῶν ἀρχῶν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογίας καί τῶν κανονικῶν κριτηρίων τῆς ἤδη διαμεμορφωμένης ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως»⁵⁷.

«Διά τῆς παρουσίας παραγράφου», παρατηρεῖ ὁ Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, «προσδιορίσθησαν πανορθόδοξως τά ὄρια τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἔναντι τῶν ἄλλων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καί Ὁμολογιῶν, δέν ἀμφισβητήθη ἡ ὕπαρξις αὐτῶν καί “κατ’ οἰκονομίαν” ἀνεγνωρίσθη, τό συμφώνως πρός τήν κανονικήν παράδοσιν, ὑποστατόν καί ἔγκυρον τοῦ βαπτίσματος. Οὕτως ἐνισχύεται ἡ ἀρχή τῆς ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας, ὡς ἔκφρασις φιλανθρώπου διαθέσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἔναντι τῶν λοιπῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καί Ὁμολογιῶν ἐνῶ ἀτονεῖ ἡ ἀρχή τῆς ἀκριβείας»⁵⁸!

Μέ τόν ὄρο «διαμορφωμένη ἐκκλησιαστική παράδοση» τῆς παραγράφου 20 δέν ἐννοεῖται, βεβαίως, ἡ δισχιστικῆς ἀγιοπνευματικῆς, ἀγιοπατερικῆς παράδοσης τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλά αὐτή πού διαμορφώθηκε κατά τόν τελευταῖο αἰῶνα στά πλαίσια τῆς Οἰκουμενι(στι)κῆς Κινήσεως καί κυρίως τά τελευταῖα 50 χρόνια.

Αὐτή ἡ νέα «διαμορφωμένη ἐκκλησιαστική παράδοση» τοῦ Οἰκουμενισμοῦ προϋποθέτει ἐκ τῶν πραγμάτων καί τήν ἀποδοχή καί καθιέρωση τῆς ἀντορθόδοξης βαπτισματικῆς θεολογίας κι αὐτό γιατί ἡ ἀναγνώριση τοῦ βαπτίσματος ἔχει ἀποφασιστική σημασία γιά τήν ἀπόδοση ἐκκλησιαστικότητας στούς ἑτεροδόξους.

Μέ βάση αὐτή τήν ἴδια οἰκουμενιστική ἀντίληψη, ὁ Ἐπίσκοπος Ἀβύδου κ. Κύριλλο ὑποστηρίζει ὅτι «ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μπορεῖ νά ὀδηγηθεῖ στήν ἀναγνώριση τοῦ ὑποστατοῦ τοῦ βαπτίσματος ἑτεροδόξων, ὅταν πρωτίστως ἀποστηῖ ἀπό τήν ἀλαζονεία τῆς ἀποκλειστικότητας. Ἡ ἀπο-

Ἰησοῦς Χριστός ἔνθρονος. Τοιχογραφία Πρωτάτου. Ἔργο Μανουήλ Πανσέληνου.

κλειστικότητα δέν ἀποτελεῖ δογματικῆ διδασκαλία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας»⁵⁹.

Τό ἴδιο καί ὁ Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ΑΠΘ καί μέλος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διαχριστιανικῶν Ὑποθέσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κ. Στ. Τσομπανίδης, θέτει ὡς ἕναν ἀπό τοὺς πρωταρχικούς στόχους τῆς Μεγάλης Συνόδου τό «νά καθορίσει πὸ πειστικά καί πὸ ὀριστικά τῆ θέση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μέσα στό σύγχρονο οἰκουμενικό διάλογο καί νά πει σέ αὐτούς μέ τοὺς ὁποίους διαλέγεται πὸς βιώνει ἡ Ὁρθοδοξία τῆ σχέση της μέ αὐτούς καί τί εἶναι αὐτοί γιά τήν Ὁρθοδοξία... Ἀποτελεῖ ἀποστολή τῆς σύγχρονης Ὁρθοδοξίας, μέσω τῆς προσεχοῦς Συνόδου της, νά ἐπιβεβαιώ-

57. Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρός τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον, <https://www.holycouncil.org/-/rest-of-christian-world>

58. Μητρ. Μεσσηνίας Χρυσόστομος, Αἱ σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρός τὰς λοιπὰς χριστιανικὰς ἐκκλησίας καὶ ὁμολογίας ἐπί τῆ βάσει τῶν Πανορθόδοξων ἀποφάσεων, <http://blogs.auth.gr/moschosg/2015/12/08>

59. Ἀβύδου Κυρίλλου, Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρός τόν λοιπόν Χριστιανικόν κόσμον, <http://www.romfea.gr/kategoris/10-apopseis/8579-abudou-kurillos-empisteuomai-tin-ekklisia>

σει τήν ὀρθόδοξη βούληση νά συμπορευθεῖ μέ τίς ἄλλες Ἐκκλησίες καί Ὁμολογίες στό δρόμο πού ὀδηγεῖ πρός τή χριστιανική ἐνότητα»⁶⁰!

Στό ἴδιο πνεῦμα κινήθηκαν καί οἱ περισσότεροι ἀπό ὄσους συμμετείχαν στήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης καί ἰδιαίτερος ὄσοι διαδραμάτισαν πρωταγωνιστικό ρόλο στήν περαιτέρω προώθηση καί προβολή τῶν νέων αὐτῶν ἀντιλήψεων.

Κάποιοι, μάλιστα, ἐντεταλμένοι ἀνέλαβαν νά λειτουργήσουν ὡς προπομποί, ὡς ομάδα κρούσεως, δημιουργώντας ἕνα συγκρουσιακό κλίμα καί ἐπιτιθέμενοι μέ προπέτεια καί ἀμετροπέπεια σέ ὄσους παραμένουν πιστοί στήν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι ἡ γνωστή ἐπιθετική τακτική, πού ἐπιχειρεῖ νά καλύψει τήν δική της ἐνοχή προκαλώντας τήν ἐνοχοποίηση τοῦ ἄλλου. Στήν προκειμένη περίπτωση ἔχουμε τόν στιγματισμό καί τήν καταδίκη τῶν ἀντιδρώντων ὡς ζηλωτῶν, φανατικῶν, ἀκραιῶν, φονταμενταλιστῶν, ἐγωκεντρικῶν, ψυχοπαθῶν, ἀκόμη καί ὡς αἰρετικῶν.

Ὁ Μητροπολίτης Χριστουπόλεως κ. Μακάριος, «Εἰδικός Σύμβουλος τοῦ Πατριάρχου», σέ συνέντευξή του λίγες μέρες πρὶν τήν ἔναρξη τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης ἀναφέρει: «Μιλοῦν κάποιοι γιά τήν αἵρεση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ... μήπως θά πρέπει ἡ Ἐκκλησία νά ἀσχοληθεῖ καί μέ μιὰ ἄλλη, νέας μορφῆς, αἵρεση, πού ἔχει δημιουργηθεῖ σήμερα, τήν αἵρεση τοῦ ζηλωτισμοῦ; ... Αὐτοί πού φοβοῦνται τόν Οἰκουμενισμό προσχωροῦν στήν αἵρεση τοῦ ζηλωτισμοῦ»⁶¹.

Στό ἴδιο μῆκος κύματος καί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος, πού στήν ὁμιλία του κατά τήν ἐναρκτήρια συνεδρίαση τῆς «Συνόδου» σημείωσε: «Ορισμένοι ἔθεσαν τό ἐρώτημα: Στίς μεγάλες Ὁρθόδοξες Συνόδους ἀντιμετωπίστηκε κάποια αἵρεση. Ποιά αἵρεση πρόκειται νά ἀντιμετωπι-

σθεῖ ἀπό τήν Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδο; Ἡ ἀπάντηση εἶναι ἀπλή. Ἡ μεγαλύτερη αἵρεση, ἡ μητέρα τῶν αἱρέσεων, ὁ ἐγωκεντρισμός. Προσωπικός, ὁμαδικός, φυλετικός, τοπικιστικός, ἐκκλησιαστικός κ.λπ., πού δηλητηριάζει τίς ἀνθρώπινες σχέσεις καί κάθε μορφή ἁρμονικῆς καί δημιουργικῆς συνύπαρξης»⁶².

Ἄλλά καί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος στήν ἴδια συνεδρίαση σχολίασε γιά τούς ἀντιφρονούντες ὅτι «ὁ ἀγρός τῆς Ἐκκλησίας παράγει καί ζιζάνια πού ἔσπειρε ὁ ἐχθρός»⁶³.

Ὁ μεταπατερικός θεολόγος Γεώργιος Βλαντῆς, ἐπιστημονικός συνεργάτης τῆς Ἀκαδημίας Θεολογικῶν Σπουδῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος, σέ ἕνα πλεόνασμα χολῆς καί εἰρωνείας εἰς βάρος τῶν ἀγωνιστῶν τῆς πίστεως, γράφει γι' αὐτούς: «ἀνίκανοι νά ζήσουν τήν Ἐκκλησία ὡς δρόμο, οἱ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς "Ὁρθόδοξοι" φονταμενταλιστές εἶναι καταδικασμένοι νά τή βιώνουν ὡς πεζοδρόμιο... Τά πλέον κραυγαλέα σχετικά παραληρήματα χρῆζον ὄχι θεολογικῆς ἀντίκρουσης, ἀλλά ψυχιατρικῆς ἀντιμετώπισης... Σέ κάθε περίπτωση, περισσότερο ἐνδιαφέρον ἀπό τίς ἐξάρσεις τοῦ θυμικοῦ τῶν παραφρόνων καί τῶν ἀναλφάβητων παρουσιάζει μιὰ ὑποκρυπτόμενη αἵρεση, χαρακτηριστική τοῦ φονταμενταλισμοῦ...»⁶⁴.

Μία σειρά παρόμοιων ἀναφορῶν καί σχολιασμῶν, τό ἀκατάσχετο ὕβρεολόγιο τῶν ὁποίων δέν θα μεταφέρουμε στό κείμενό μας, ἀποκαλύπτουν τό ὕφος καί τό ἦθος τῶν ἐντολοδόχων τοῦ Φαναρίου. Ἄλλωστε, οἱ ὕβρεις, οἱ πίεςεις, οἱ ἀπειλές καί οἱ ἐκφοβισμοί ἀποτελοῦν πάγια τακτική του στήν ἀντιμετώπιση τῶν ἀντιφρονούντων.

Ἀναφέρουμε, ἐντελῶς ἐνδεικτικά, τήν πίεση πρός τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μέ τήν ἀπειλή τῶν Νέων Χωρῶν καί τήν καταγγελία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ὅτι «ὄπνομεύεται ἡ Ἐκκλησία

60. Στυλιανοῦ Τσομπανίδη, Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καί Οἰκουμενική Κίνηση: Μιά ἐκκλησιολογική προσέγγιση καθ' ὁδόν πρός τήν Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδο, <http://blogs.auth.gr/moschosg/2015/12/17>.

61. Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Χριστουπόλεως κ. Μακαρίου, Συνέντευξη στόν δημοσιογράφο κ. Νίκο Παναγιωτόπουλο, <http://flashnews.gr/post/272241/apokleistikh-synenteyksh-toy-ep-xristoypolews-sto-flashnews-meros-a>

62. Ὁμιλία Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας, Ἐναρκτήρια Συνεδρίαση τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, 19 Ἰουνίου 2016, <https://www.holycouncil.org/-/opening-archbishop-anastasios>

63. Ὁμιλία Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Χρυσόστομου, Ἐναρκτήρια Συνεδρίαση τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, 19 Ἰουνίου 2016, <https://www.holycouncil.org/-/opening-archbishop-chrysostomos>

64. Πώργου Βλαντῆ, Ὁ φόβος μπροστά στό Πνεῦμα, Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος καί οἱ φονταμενταλιστές, http://fanarion.blogspot.gr/2016/06/blog-post_78.html

της Ἑλλάδος»⁶⁵. Ἀνάλογες πιέσεις ἀσκοῦνται καί μέ ἀφορμή τήν οὐκρανική κρίση, καθὼς τό Φανάρι ἐπισειεί, ὡς ἀπειλή εἰς βάρος τῆς Μόσχας, τήν ἀνακήρυξη τῆς αὐτονομίας τῆς σχισματικῆς Ἐκκλησίας στήν Οὐκρανία.

Χαρακτηριστική εἶναι, ἐπίσης, ἡ δίωξη μοναχῶν τοῦ Ἁγίου Ὑρους λόγῳ τῆς ἐκπεφρασμένης ἀντίθεσής τους στό οἰκουμενιστικά ἀνοίγματα καί τίς ἀποφάσεις τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης. Ἐσχάτως, μάλιστα, ὑπάρχει ἡ πληροφορία, ὅτι ἀνάλογες πιέσεις -ὑπό τήν ἀπειλή τῆς ἄρσης τοῦ αὐτοδιοίκητου- ἀσκοῦνται καί πρός τήν Ἱερά Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Ὑρους, ὥστε νά μήν ὑπάρξουν ἀντιδράσεις γιά τίς ἀποφάσεις τῆς «Συνόδου».

Δέν εἶναι, ἄλλωστε, ἡ πρώτη φορά πού τό Φανάρι ἐπιχειρεῖ νά παραβιάσει τό καθεστῶς τοῦ Ἁγίου Ὑρους μέ σκοπό νά φιμώσει τούς μοναχούς καί νά ἀποτρέψει τίς ἀντιδράσεις καί τόν ἔλεγχο τῶν οἰκουμενιστικῶν ἐκτροπῶν του. Κάτι ἀνάλογο συνέβη καί τό 1994, μετά τήν προδοτική συμφωνία τοῦ Balamanç, πού ξεσήκωσε θύελλα ἀντιδράσεων στό ὀρθόδοξο πλήρωμα καί στό Ἅγιον Ὑρος, καθὼς καί τόν διάλογο μέ τούς Ἀντιχαλκηδόνιους. Γιά τήν καταστολή αὐτῶν τῶν ἀντιδράσεων τό Φανάρι ἀπέστειλε Πατριαρχική Ἐξαρχία ἀποτελούμενη ἀπό τρεῖς Μητροπολίτες μέ τήν ἀξίωση αὐτοῖ νά λάβουν μέρος στήν Διπλή Σύναξη τῶν Ἡγουμένων καί Ἀντιπροσώπων τῶν Ἱερῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὑρους, κάτι πού σαφῶς ἀπαγορεύεται καί παραβιάζει τό αὐτοδιοίκητο. Προχώρησε μάλιστα καί στήν ἐπιβολή ποινῶν, «ἄνευ δίκης καί ἀπολογίας», καί κήρυξε ἐκπτώτους ἀπό τό ἀξίωμά τους ἡγουμένους καί ἀντιπροσώπους Ἱερῶν Μονῶν «ἐπί ἀπειθείᾳ καί πνεύματι στασιαστικῶ ἔναντι τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας»⁶⁶!

4. Ἡ στάση τοῦ Ἁγίου Ὑρους

Ὅλα αὐτά, βέβαια, μπορεῖ, ὡς ἓνα βαθμό, νά ἐξηγοῦν τήν στάση της, ἀλλά σίγουρα δέν ἀπαλλάσσουν τήν Ἱερά Κοινότητα τοῦ

Ἁγίου Ὑρους γιά τήν ἀφωνία καί τήν ἐκκωφαντική σιωπή, τήν ὁποία τηρεῖ στό θέματα τῆς πίστεως καί ἡ ὁποία εἶναι διαμετρικά ἀντίθετη μέ τό ὁμολογιακό φρόνημα καί τήν μαρτυρία πού διαχρονικά ἔδιδε τό Ἅγιον Ὑρος.

Ἀναμένουμε, ὅλοι, τήν στάση πού θά κρατήσει τό Ἅγιον Ὑρος σχετικά μέ τήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης, στήν ὁποία ἤδη παρεῖχε τήν νομιμοποίησή του μέ τήν συμμετοχή ἐκπροσώπου του σέ αὐτή, τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σταυρονικήτα. Ἀναμένουμε τήν ἀντίδραση τῆς Ἱερᾶς Κοινότητας στό γεγονός ὅτι ὄσες προτάσεις κατέθεσε γιά ἀλλαγὴ τῶν προσυνοδικῶν Κειμένων ἀπορρίφθηκαν καθ' ὅλοκληρία ἀπό τήν «Σύνοδο».

Ποιά εἶναι τελικά ἡ θέση τῆς Ἱερᾶς Κοινότητας τοῦ Ἁγίου Ὑρους γιά τούς ἑτεροδόξους; Τούς ἀναγνωρίζουν ὡς «Ἐκκλησίες», σύμφωνα μέ τίς ἀποφάσεις τῆς «Συνόδου» ἢ τούς ἀποδέχονται ὡς «χριστιανικά δόγματα καί ὁμολογίες»⁶⁷, ὅπως ἀναφέρουν στήν Ἐπιστολή-Ἑπόμνημά τους τῆς 12ης/25ης Μαρτίου 2016 πρός τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαῖο;

Παραθέτουμε κάποια χαρακτηριστικά ἀποσπάσματα ἀπό παλαιότερες τοποθετήσεις τοῦ Ἁγίου Ὑρους γιά τό συγκεκριμένο ζήτημα, οἱ ὁποῖες ἐξέφραζαν μέ ξεκάθαρο καί αὐθεντικό τρόπο τήν ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία καί αὐτοσυνειδησία, πού καταστρατηγήθηκε στήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης καί ἀναμένουμε τήν ἐπαναβεβαίωση τῶν θέσεων αὐτῶν καί ἀπό τούς σύγχρονους ἀγιορεῖτες.

Ἀνακοινώσεις Ἁγίου Ὑρους

1980: «...ἡ παραίτησις ἀπό τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιολογίας καί ἡ νιοθέτησις τῆς κακοδοξίας, ὅτι τήν Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία δέν ἀποτελεῖ ἡ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησία ἀλλά τά δύο "τμήματα" αὐτῆς, ἥτοι ἡ Ὁρθοδοξία καί ὁ Ρ/Καθολικισμός... πείθει ἡμᾶς, ὅτι ἡ κατάστασις ἔχει πολὺ χειροτερεύσει καί ὅτι ἡ *de facto* Ἐνωσις ἐδρίσκεται ἐπὶ θύραις, ὡς ἐσχεδίασε καί

65. <http://www.romfea.gr/katigories/10-apopseis/6311-i-ixiri-apantisi-tis-athinas-sto-fanari>

66. Ἐφημερίδα Ὁρθόδοξος Τύπος, ἀρ.φ. 1064, 25.2.1994.

67. Ἐπιστολή Ἱερᾶς Κοινότητος Ἁγίου Ὑρους, 12/25 Μαΐου 2016.

έπρωγραμμιάτισεν ἡ Β' Βατικάνειος Σύνοδος»⁶⁸.

1981: «Οἱ Ἁγιορεῖται ἔχουν γαλουχηθῆ παρα τῶν Θεοφόρων Πατέρων μας καί τοῦ Σεπτοῦ Οἴκου-μενικοῦ Πατριαρχείου νά φρονοῦν ὅτι ὁ Παπισμός συνιστᾷ αἵρεσιν, αἵρεσιν ὁμοίαν μέ τόν Ἀρειανισμόν...»⁶⁹.

1987: «Τό Ἅγιον Ὅρος ὡσαύτως δέν συμμερίζεται τήν ἄποψιν, ὅτι ἐκτός τῆς Ὁρθοδοξίας ὑπάρχουσι "Ἐκκλησίαι". Ὑπάρχουσι μόνον κοινότητες αἰρετικῶν καί σχισματικῶν, ὁμολογούντων πίστιν εἰς τόν Χριστόν, πλὴν ὅμως ἐτέρως καθ' ὃ ὁμολογεῖ ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἣτις εἶναι Μία, καί ταυτίζεται μέ τήν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Οἱ Ρ/καθολικοί εἶναι σχισματικοί καί Αἰρετικοί, ἄνευ ἐγκόρων μυστηρίων καί Θείας χάριτος»⁷⁰.

1994: «Ἡμεῖς εἴμεθα ὀποχρεωμένοι, χάριν καί τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καί τοῦ σύμπαντος κόσμου, διά τούς ὁποίους ἡ ἀνόθευτος Ὁρθοδοξία εἶναι ἡ ἐσχάτη ἐλπίς, οὐδέποτε νά ἀποδεχθῶμεν ἕνωσιν, ἢ χαρακτηρισμόν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ὡς "ἀδελφῆς Ἐκκλησίας"»⁷¹.

1995: «Πῶς εἶναι δυνατόν νά εἴμεθα ἀδελφαί Ἐκκλησίαι, ὅταν ἔχωμεν δογματικές διαφοράς καί ὅταν δέν ἔχωμεν μυστηριακήν κοινωνίαν; Πρόκειται διά μίαν κατάστασιν ἀντιφατικήν, πρωτοφανῆ εἰς τήν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας ἡ σκοπιμότης δέν δύναται νά κατανοηθῆ. Εἴμεθα δέ ὀποχρεωμένοι κατ' ἐπιταγήν τῆς συνειδήσεώς μας νά δηλώσωμεν ὅτι δέν ἀποδεχόμεθα τήν πεπλανημένην θεωρίαν περί "ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν"»⁷².

5. Ἡ στάση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ἀπό τήν ἀρχή ἀκόμη τῆς λεγόμενης Οἰκουμενικῆς Κίνησης, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὑπῆρξε πάντοτε φειδωλή σέ ἀνοίγματα πρὸς τούς ἑτεροδόξους τηρώντας σαφεῖς ἀποστάσεις ἀπό τίς παρεκτροπές τοῦ

Φαναρίου. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶχε ἀπαντήσῃ ἐξαρχῆς ἀρνητικά στήν γνωστή Πατριαρχική Ἐγκύκλιο τοῦ 1902, πού ἐξέδωσε ὁ Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ' καί ἀπέστειλε πρὸς ὅλες τίς Τοπικές Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες ζητώντας τίς ἀπόψεις τους γιά τό ἂν μπορεῖ νά προχωρήσῃ τό ζήτημα τῆς «ένώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν». Σθεναρή ὑπῆρξε καί ἡ ἀντίδραση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χρυσσοστόμου Β' (Χατζησταύρου) στά οἰκουμενιστικά ἀνοίγματα τοῦ Πατριάρχη Ἀθηναγόρα, τήν δεκαετία τοῦ 1960, μέ τόν ὁποῖο ἦρθε σέ σφοδρή ἀντιπαράθεση. Ἐξίσου παραδοσιακή ὑπῆρξε καί ἡ στάση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σεραφεῖμ. Ἐνδεικτικά ἀναφέρουμε τήν σύγκρουσή του μέ τήν Κυβέρνηση Κωνσταντίνου Καραμανλῆ γιά τήν ἴδρυση Νουντσιατούρας (πρεσβείας τοῦ Βατικανοῦ) στήν Ἀθήνα τό 1979.

Ἱστορικό, ὅμως, ἔμεινε τό γνωστό ἐρώτημα πού διετύπωνε κάθε φορά πού γινόταν λόγος περί «ένώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν». «Εἶναι Ἐκκλησία τό Βατικανό;»⁷³, διερωτᾶτο, ἀφήνοντας νά ἐννοηθεῖ ἀπό τήν συνάφεια τῶν ἀπαντήσεών του ὅτι δέν ἀποτελεῖ Ἐκκλησία, ἀλλά κρατική ὄντοτητα κοσμικοῦ χαρακτήρα.

Ἡ παραδοσιακή αὐτή στάση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἄρχισε σταδιακά νά μεταβάλλεται καί νά διολισθαίνει σέ οἰκουμενιστικές πρακτικές μέ ἀποκορύφωμα τήν ἐπίσκεψη τοῦ Πάπα Ἰωάννη Παύλου τοῦ Β' στήν Ἀθήνα τό 2001 καί τήν ἀντίστοιχη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου στό Βατικανό τό 2006.

Ἔχουμε, ἔτσι, σταδιακά τήν στελέχωση τῶν σχετικῶν συνοδικῶν ἐπιτροπῶν μέ οἰκουμενιστές Ἱεράρχες καί Ἀκαδημαϊκοὺς Θεολόγους. Τό ἐρώτημα πού προκύπτει εἶναι μέ ποιά κριτήρια ἐπιλέγονται κάθε φορά οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στοὺς θεολογικούς διαλόγους, στό Π.Σ.Ε. καί τίς διορθόδοξες διασκέψεις. Ὑπάρχει ἀξιολόγησι τοῦ ἔργου τους

68. Ἐφημερίδα Ὁρθόδοξος Τύπος, ἀρ.φ. 426, 10-10-1980.

69. ὁ.π., ἀρ.φ. 440, 16-1-1981.

70. ὁ.π., ἀρ.φ. 772, 15-1-1988.

71. ὁ.π., ἀρ.φ. 1067, 18-3-1994.

72. ὁ.π., ἀρ.φ. 1154, 22-12-1995.

73. Συνέντευξη στόν Δημοσιογράφο Πῶργο Τράγκα, στήν ἐκπομπή «Χωρίς ἀναισθητικό», <https://www.youtube.com/watch?v=2Sg6uZnPtFw>

καί πῶς ἀποτιμᾶται αὐτό; Τά κείμενα τῶν διαλόγων ἐγκρίνονται ἀπό τήν Ἱεραρχία; Ἀφοῦ, ὅπως προβλέπεται, ἀπό τήν ἀπόφαση τῆς Ἱεραρχίας τοῦ 2009 αὐτά «τελοῦν ὑπό τόν ὄρον τῆς ἀναφορᾶς καί ἐγκρίσεώς τους ἀπό τίς κατά τόπους Ἀυτοκέφαλες Ἐκκλησίες»⁷⁴. Ἀποτελεῖ, πραγματικά, τεράστια πρόκληση γιά τό ὀρθόδοξο αἶσθημα τοῦ πιστοῦ λαοῦ ἢ ἐπιμονή πλέον τῆς Συνόδου νά ὀρίζει τούς συγκεκριμένους ἀντιπροσώπους στούς διαλόγους, ἐνῶ γνωρίζει τίς δεδομένες καί ἐκπεφρασμένες οἰκουμενιστικές ἀντιλήψεις τους. Χαρακτηριστικά παραδείγματα ἀποτελοῦν οἱ Μητροπολίτες Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος καί Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος.

Πολύ περισσότερο δέ αὐτό ἀποτελεῖ πρόκληση μετά καί ἀπό ὅσα διαδραματίστηκαν στήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης καί τήν ἀνατροπή τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἱεραρχίας γιά τήν τροποποίηση τοῦ Κειμένου «Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μέ τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον». Ἡ ἐξέλιξη τῆς ὅλης ὑποθέσεως ἀνέδειξε μέ τόν πλέον ἐμφαντικό τρόπο τήν ἀπόλυτη ἀδιαφάνεια, τά στεγανά καί τήν ἐπιβολή τετελεσμένων στήν ὁποία στηρίχτηκε ἡ παρασκευή τῆς συγκεκριμένης «Συνόδου». Μιά δράκα ἀνθρώπων, μία κλειστή καί ἐπιλεκτική ομάδα ἐκλεκτῶν, ἕνας σκληρός πυρήνας ἐμπιστων καί προθύμων, μία ὀλιγαρχία Ἀρχιερέων καί λαϊκῶν θεολόγων κατάφερε νά ἐπιβάλλει τήν θέλησή της σέ ὀλόκληρη τήν Ἐκκλησία.

Εἰδικά σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἢ πλειοψηφία τῶν Ἱεραρχῶν καί τό εὐσεβές πλήρωμα συνολικά ἔμειναν ἐπί σειρά ἐτῶν παντελῶς ἀπληροφόρητοι, ἀνυποψίαστοι

γιά ὅλα ὅσα ἐπί δεκαετίες συντελοῦνταν ἐν κρυπτῷ. Ὅπως ἀνέφερε ὁ Μητροπολίτης Ναυπάκτου κ. Ἱερόθεος σέ ἐπιστολή του πρὸς τόν Ἀρχιεπίσκοπο κ. Ἱερόνυμο, «ἡ Ἐκκλησία μας δέν προετοιμάσθηκε ἐπαρκῶς γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν θεμάτων αὐτῶν. Ἀντίθετα μάλιστα, Ἱεράρχες πού ἀσχολήθηκαν μέ τά θέματα αὐτά μᾶς καθήσχαζαν ὅτι δέν θά δημιουργηθοῦν προβλήματα στήν Ἐκκλησία ἀπό τά κείμενα. Ὅμως, ὄντως ὑπάρχουν θεολογικά προβλήματα»⁷⁵. Σέ ἄλλη ἐπιστολή

του πρὸς τόν Μακαριώτατο ἔθετε μία σειρά ἀπό ἐρωτήματα ἀπό τά ὁποῖα προέκυπτε ὅτι δέν δόθηκαν ποτέ στούς Ἀρχιερεῖς «οἱ ἐκθέσεις τῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καί Διαχριστιανικῶν Σχέσεων πρὸς τήν Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο, καί τυχόν κατευθυντήριες γραμμές πού ἔδωσαν οἱ κατά καιροῦς Διαρκεῖς Σύνοδοι πρὸς τήν Ἐπιτροπή Διορθοδόξων καί Διαχριστιανικῶν σχέσεων γιά τήν βελτίωση τῶν κειμένων»⁷⁶.

Πρέπει, ἔστω καί τώρα, νά δοθεῖ μία ξεκάθαρη ἀπάντηση καί νά εἰπωθεῖ ὅλη ἡ ἀλήθεια. Ἄν δέν πληροφορήθηκαν ἐγκαίρως οἱ Ἱεράρχες τό περιεχόμενο τῶν κειμένων, ὅπως διατείνονται πολλοί

ἀπό αὐτούς, ποιός εἶναι ὑπεύθυνος γι' αὐτό; Ποιός εὐθύνεται πού ἀπεκρύβησαν ἀπό τήν Ἱεραρχία τόσο σημαντικά κείμενα; Ἀναζητήθηκαν εὐθύνες γιά τήν ἀπόκρυψη τῶν κειμένων; Ἄν νάι, σέ ποιόν ἀποδόθηκαν;

Ἄν ἰσχύει ἡ ἄλλη περίπτωση, ὅτι, δηλαδή, εἶχε ἐνημερωθεῖ ἐγκαίρως ἡ Σύνοδος καί γνώριζαν οἱ Ἱεράρχες τό περιεχόμενο τῶν κειμένων, γιατί δέν ἀντέδρασαν ἐγκαίρως, ὥστε νά εἶναι καί πῶς ἀποτελεσματική ἢ ἀντίδρασή τους αὐτή; Γιατί

74. Ἀνακοινωθέν τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, 16/10/2009, http://www.ecclesia.gr/greek/holysynod/anakoinothenta.asp?id=1120&what_sub=announce

75. Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου Ἱεροθέου, http://www.parembasis.gr/images/anakoinoiseis/2016/ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ_DIS_PARATHRHSEIS_M_SYNODO-MAR2016.pdf

76. Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου Ἱεροθέου, ὀ.π.

**Ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἑλλάδος στίς Προσυνοδικές
Διασκέψεις σέ συνέντευξή του
σέ ἰταλική ἐφημερίδα
ἀποστασιοποιεῖται ἐπίσημα
ἀπό τήν ἐπίσημη θέση τῆς
Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας του.
Στιγματίζει ὡς «συντηρητικούς»
τούς συνεπισκόπους του καί
σπεύδει νά καθησυχάσει
τό παλιό ἀναγνωστικό κοινό
ὅτι αὐτή ἡ πρόταση δέν θά
ἐγκριθεῖ στήν Κρήτη.**

δέν εἰπώθηκε οὔτε μία λέξη γι' αὐτό τό τόσο σημαντικό ζήτημα; Γιατί δέν ὑπῆρξε οὔτε μία δημόσια ἀναφορά, δέν γράφτηκε οὔτε ἓνα κείμενο, δέν ἐκφράσθηκε οὔτε μία ἀντίρρηση, οὔτε μία παρατήρηση, δέν εἰπώθηκε ἀπολύτως τίποτε πρὸς τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας; Εἶναι προφανές πὼς ἡ ὅλη διαδικασία πού τηρήθηκε εἶχε ὡς μοναδικό σκοπὸ τὴν διαμόρφωση καί ἐπιβολὴ τετελεσμένων ἀποφάσεων, ἐρήμην τῆς Ἱεραρχίας καί τοῦ εὐλαβοῦς πληρώματος.

Στὴν διάρκεια τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς 25^{ης} Μαΐου 2016 εἶχαμε μία ἔντονη παρασκηνιακὴ δραστηριότητα καί μία συζήτηση σέ ὑψηλούς τόνους καί ἀντιπαραθέσεις, τό περιεχόμενο τῆς ὁποίας, φυσικά, δέν ἀνακοινώθηκε ποτέ. Χαρακτηριστικὸ τῆς ἀδιαφάνειας καί τῆς μυστικότητας πού τηρήθηκε εἶναι τό γεγονός ὅτι στὰ Δελτία Τύπου, τὰ Ἀνακοινωθέντα καί τὴν Ἐγκύκλιο πρὸς τὸν Λαό, πού ἐκδόθηκαν ἀπὸ τὴν Ἱεραρχία, δέν ἀναφέρεται πούθενά τί ἀκριβῶς ἀποφάσισε καί ποιές ἦταν οἱ τροποποιήσεις πού θά πρότεινε στήν Μεγάλῃ Σύνοδο.

Οὐσιαστικά, λοιπόν, ποτέ κανεὶς δέν ἔμαθε

ποιές ἦταν τελικὰ οἱ τροποποιήσεις τῶν κειμένων, πού προτάθηκαν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, γιὰ τίς ὁποῖες τόσος λόγος ἔγινε στὴν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης. Οἱ μόνες πληροφορίες πού ἔχουμε εἶναι ἀπὸ τίς ἀναφορὰς τοῦ Μητροπολίτη Ναυπάκτου στὰ κείμενα πού ὁ ἴδιος δημοσίευσε καί ἀπὸ ὅσα διέρρευσαν στὰ ΜΜΕ.

Τό πρῶτο ἐρώτημα πού προκύπτει ἀπὸ τίς ἀποφάσεις καί τίς ἀνακοινώσεις τῆς Ἱεραρχίας εἶναι πὼς ἐρμηνεύεται ἡ φράση «ἡ τελικὴ ἀπόφαση τῆς Ἱεραρχίας (...) θά ὑποστηριχθεῖ ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο κατὰ τίς συνεδριάσεις τῆς Ἁγίας καί Μεγάλῃς Συνόδου»⁷⁷.

Τί ἀκριβῶς ὑποστήριξε ὁ Μακαριώτατος στὴν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης καί μέ βάση ποιά ἐπιχειρηματολογία; Ποιά ἦταν ἡ θεολογικὴ βάση πάνω στὴν ὁποία ἐπρόκειτο νά στηρίξει τὴν ἐπιχειρηματολογία του; Ἀναπτύχθηκε ποτέ ἐπαρκῶς αὐτὴ ἡ ἐπιχειρηματολογία;

Καί τό ἄλλο σημαντικό ἐρώτημα εἶναι ἂν οἱ Ἱεράρχες πού μετεῖχαν στὴν ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶχαν υἱοθετήσει πραγματικά καί ἀποδέχονταν τίς τροπολογίες πού ἀνέλαβαν νά ὑποστηρίξουν ἢ ἂν, κάποιοι ἀπὸ αὐτούς, ἀπλὰ ἀναδιπλώθηκαν γνωρίζοντας ἐκ τῶν προτέρων ὅτι οἱ τροπολογίες αὐτές δέν θά γίνονταν τελικὰ δεκτές στὴν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης.

Σύμφωνα, ἄλλωστε, μέ τὴν παράγραφο 2 τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ Κανονισμοῦ Λειτουργίας τῆς Συνόδου, «... αἱ μὴ ὁμοφώνως ἀποδεκταὶ γενόμεναι τροπολογίαι δέν ἐγκρίνονται»⁷⁸.

Συμβιβασμὸς καταδικασμένος νά ἀποτύχει

Σέ κάθε περίπτωση, ἦταν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ξεκάθαρο ὅτι ἡ πρόταση τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀποτελοῦσε οὐσιαστικά μία κίνηση τακτικῆς καί ἓναν συμβιβασμὸ, πού ἐπεχείρησε νά ἐνώσει τὰ διεστῶτα καί νά συνθέσει τίς ἀντίθετες ἀπόψεις

77. http://www.ecclesia.gr/epikairota/main_epikairota_next.asp?id=1819

78. Κανονισμὸς Ὄργανώσεως καί Λειτουργίας τῆς Ἁγίας καί Μεγάλῃς Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, <https://www.holycouncil.org/-/procedures>

πού είχαν κατατεθεί από πολλούς Ίεράρχες. Ήπιόκειτο, έπίσης, γιά μία προσπάθεια κατευνασμοϋ τών σφοδρών αντίδράσεων μεταξύ τοϋ πληρώματος τής Έκκλησίας, οί όποίες είχαν έκφρασθει μέσα από σωρεία άρθρων, ανακοινώσεων, έπιστολών, έντύπων κ.ά.

Είναι όμως γνωστό ότι στά θέματα τής πίστεως δέν μπορεί νά γίνει συμβιβασμός. Γι' αυτό καί είχε τονιστεί έκ τών προτέρων ότι τό Κείμενο «Σχέσεις τής Όρθοδόξου Έκκλησίας μέ τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον» θά έπρεπε νά άπορριφθει έξ όλοκλήρου, καθώς ήταν έκ θεμελίων προβληματικό καί δέν έπιδεχόταν βελτιώσεις.

Κατά συνέπεια, ή πρόταση τής Ίεραρχίας τής Έκκλησίας τής Ελλάδος ήταν έκ τών προτέρων καταδικασμένη σέ άποτυχία. Θα μπορούσε, όμως, κάποιος καλόπιστα νά παρατηρήσει ότι, παρά ταϋτα, ή Ίεραρχία είχε τήν πρόθεση καί τήν διάθεση νά έπιφέρει βελτιώσεις στό κείμενο. Είναι, όμως, έτσι;

Ή ύπνόμευση έκ τών έσω

Ήλάχιστες ήμέρες μετά τήν άπόφαση τής Ίεραρχίας τής Έκκλησίας τής Ελλάδος νά προτείνει τροποποιήσεις στό κείμενο «Σχέσεις τής Όρθοδόξου Έκκλησίας μέ τόν λοιπόν χριστιανικόν κόσμον», ό Συνοδικός της Άντιπροσωπος στίς Προσυνοδικές Διασκέψεις Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος έδωσε, στίς 7-6-2016, συνέντευξη στήν ιταλική έφημερίδα La Stampa (στήν ήλεκτρονική της έκδοση). Έκει, μεταξύ άλλων, ό δημοσιογράφος Andrea Torrielli τοϋ ζήτησε νά σχολιάσει τίς πληροφορίες ότι μερικοί Έπίσκοποι τής Όρθόδοξης Έκκλησίας τής Ελλάδος ζητούν νά άκυρωθει ό όρος «Έκκλησία» για τούς «Καθολικούς» καί τοϋ άπευθύνει τήν έρώτηση: «Άλλά, μέχρι στιγμής, οί Καθολικοί έχουν θεωρηθει μιά άληθινή Έκκλησία γιά τούς Όρθόδοξους, δέν είναι έτσι;». «Βέβαια, έτσι είναι», άπαντā ό Σεβασμιώ-

τατος κ. Χρυσόστομος καί συνεχίζει: «ή Καθολική Έκκλησία θεωρείται πάντα μιά Έκκλησία. Ή πρόταση γιά τήν όποία μιλάτε είναι, άπό όρισμένους συντηρητικούς, οί όποιοι δέν θέλουν νά βάλουν στό ίδιο έπίπεδο τίς δύο Έκκλησίες. Άλλά, πιστεύω, ότι θά είναι δύσκολο νά περάσει. Ύπάρχουν πολλοί άλλοι πού δέν δέχονται αυτή τήν τροπολογία»⁷⁹.

Βλέπουμε, λοιπόν, ότι άμέσως μετά τήν ύποτιθέμενη όμοφωνία τής Ίεραρχίας γιά τίς προτεινόμενες τροποποιήσεις, ό ίδιος ό έκπρόσωπος τής Έκκλησίας τής Ελλάδος στίς Προσυνοδικές Διασκέψεις άποστασιοποιείται έπίσημα άπό τήν έπίσημη θέση τής Ίεραρχίας τής Έκκλησίας του. Στιγματίζει ως «συντηρητικούς» συνεπισκόπους του καί σπεύδει νά καθησυχάσει τό παπικό άναγνωστικό κοινό ότι αυτή ή πρόταση δέν θά έγκριθει στήν Κρήτη. Προδικάζει δέ ό ίδιος καί προαναγγέλλει τήν άπόρριψη τής πρότασης τής Ίεραρχίας τής Έκκλησίας τής Ελλάδος.

Ή άνατροπή τής άπόφασης τής Ίεραρχίας

Όπως ήταν άναμενόμενο, δέν άργησαν νά πέσουν οί μάσκες καί νά άποκαλυφθει τό άληθινό πρόσωπο τών Ίεραρχών τής άντιπροσωπείας τής Έκκλησίας τής Ελλάδος. Σύμφωνα μέ τήν μαρτυρία τοϋ Μητροπολίτη Ναυπάκτου κ. Ίεροθέου, μέλους τής άντιπροσωπείας τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, «τήν Παρασκευή πού συζητείτο τό συγκεκριμένο κείμενο ή συζήτηση έφθασε σέ άδιέξοδο στήν έκτη παράγραφο, όπου γινόταν λόγος γιά τήν όνομασία τών Έτεροδόξων... Σέ ειδική σύσκεψη τής άντιπροσωπείας μας τήν Παρασκευή τό μεσημέρι άποφασίσθηκε νά παραμείνουμε σταθεροί στήν άπόφαση τής Ίεραρχίας καί νά προταθοϋν έναλλακτικές λύσεις, ήτοι νά γραφή “ή Όρθόδοξος Έκκλησία γνωρίζει τήν ύπαρξιν έτεροδόξων” ή “άλλων Χριστιανών” ή “μή Όρθοδόξων Χριστιανών”»⁸⁰.

Ή άντιπροσωπεία τής Έκκλησίας τής

79. Συνέντευξη Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας Χρυσόστομου, <http://www.lastampa.it/2016/06/07/vaticaninsider/en/inquiries-and-interviews/the-panorthodox-council-is-an-historic-event-no-one-must-be-absent-WTlAVSXZ3omyacCGvpoJiO/pagina.html>

80. Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Άγίου Βλασίου Ίεροθέου, Πατί δέν ύπέγραφα τό κείμενο «Σχέσεις τής Όρθοδόξου Έκκλησίας πός τόν λοιπόν Χριστιανικόν κόσμον», <http://www.parembasis.gr/index.php/el/menu-teyxos-239/4555-2016-06-30>

Ἑλλάδος συνήλθε καί πάλι τό πρῶι τοῦ Σαββάτου, ὅπου προτάθηκε ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο νά κατατεθεῖ μία νέα πρόταση, ἥτοι «ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποδέχεται τήν ἱστορικήν ὀνομασίαν ἄλλων ἑτεροδόξων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καί Ὁμολογιῶν»⁸¹.

Σύμφωνα μέ ὅσα διέρρευσαν στά ΜΜΕ «εἶχε προηγηθεῖ ἕνα ὀλονύκτιο “παζάρι” μεταξύ τῶν Μητροπολιτῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν»⁸². Σ' αὐτές τίς ὀλονύκτιες διεργασίες συμμετεῖχαν καί ὁ Μητροπολίτης Νέας Ἰωνίας κ. Γαβριήλ μέ τόν Καθηγητή κ. Βλάσιο Φειδᾶ, οἱ ὅποιοι φέρονται καί ὡς συντάκτες τῆς νέας πρότασης πού ἀνέτρεψε τήν ἀπόφαση τῆς Ἱεραρχίας.

Στήν ψηφοφορία πού ἀκολούθησε ὑπερψηφίστηκε αὐτή ἡ νέα πρόταση ἀπό ὅλους τούς παρόντες, πλήν τοῦ Μητροπολίτη Ναυπάκτου, ὁ ὁποῖος διαφώνησε καί ἀποφάσισε νά μὴν ὑπογράψει τό κείμενο καί νά ἐπέχει ἀπό τήν «περαιτέρω συζήτηση τοῦ θέματος χάριν τῆς ἐνότητος»⁸³.

Αὐτό πού συνέβη τελικά στήν Κρήτη ἦταν ἡ πλήρης ἀνατροπή τόσο τῆς οὐσίας ὅσο καί τοῦ συνολικοῦ πνεύματος τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Μαΐου τοῦ 2016. Καί αὐτό γιατί ἡ ὅλη ὑπόθεση πού ἀπασχόλησε κυρίως τήν Ἱεραρχία ἦταν τό ἄν θεωροῦνται ἢ ὄχι Ἐκκλησίες οἱ ἑτερόδοξοι. Στήν πολύωρη καί γεμάτη ἀντεγκλήσεις συζήτηση πού πραγματοποιήθηκε ἀποφασίστηκε νά γίνει ἡ πρόταση «νά ἀντικατασταθοῦν ὅλες οἱ φράσεις πού χαρακτηρίζουν ὡς “Ἐκκλησίες” καί ἀναφέρονται

στὶς σχέσεις μέ τούς ρωμαιοκαθολικούς καί τούς προτεστάντες. Ἔτσι, σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση-πρόταση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, στά πρὸς ἐπικύρωση κείμενα τῆς Μεγάλης Συνόδου, ὅπου ὑπάρχει ἡ λέξη “Ἐκκλησία” καί ἀναφέρεται στοὺς ρωμαιοκαθολικούς καί στοὺς προτεστάντες, θά πρέπει νά ἀντικατασταθεῖ καί νά γίνει “ὁμολογία” ἢ “χριστιανική κοινότητα”»⁸⁴.

Τήν πρόταση αὐτή μάλιστα ἡ Ἱεραρχία ἀπεφάσισε νά τήν ὑποστηρίξει σθεναρά καί χωρίς ὑποχωρήσεις. «Ἄς μείνουμε μόνοι. Μοναδικοί κήρυκες τῆς Ὁρθοδοξίας. Γνήσιοι ἐκφραστὲς»⁸⁵, διεκήρυσσε ὁ Μητροπολίτης Ἡλείας, κύριος εἰσηγητῆς τοῦ θέματος στήν Ἱεραρχία, δίνοντας τό στίγμα αὐτῆς τῆς ἀπόφασης. Ὁ στόχος, λοιπόν, καί ἡ δέσμευση πού ἔθεσε ἡ Ἱεραρχία μέ τήν ἀπόφασή της στόν Ἀρχιεπίσκοπο καί τούς Ἀρχιερεῖς, πού συναποτελοῦσαν τήν ἀντιπροσωπεία πού τόν συνόδευε, ἦταν σαφής: νά μὴν γίνεται ἀναφορά τοῦ ὄρου «Ἐκκλησία» σέ σχέση μέ τούς ἑτεροδόξους.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καί οἱ Ἀρχιερεῖς πού μετεῖχαν στήν ἀντιπροσωπεία προχώρησαν σέ μία ὠμή παραβίαση τῆς ἐντολῆς πού εἶχαν λάβει. Λειτουργήσαν μέ ἀπόλυτα ἀντισυννοδικό τρόπο, ὑπερβαίνοντας τήν ἐξουσιοδότηση πού εἶχαν λάβει ἀπό τό ἀνώτατο ὄργανο τῆς Ἐκκλησίας, πού εἶναι ἡ Ἱεραρχία. Κι αὐτό γιατί ἡ συγκεκριμένη ἀπόφαση δέν περιελάμβανε καμμία ἀπολύτως πρόβλεψη γιά τήν δυνατότητα ἀλλαγῆς τῶν προτάσεων.

**Μετά ἀπό ὅλα αὐτά
ἀναμένεται μέ τεράστιο
ἐνδιαφέρον ἡ προσεχῆς
σύγκληση τῆς Ἱεραρχίας
τοῦ μηνός Ὀκτωβρίου,
ὥστε νά πληροφορηθοῦμε
ὅλοι, πῶς θά ἀντιμετωπι-
θεῖ ἀπό τούς Ἀρχιερεῖς ἡ
ἀνατροπή τῆς ἀποφάσεώς
τους. Τί θά πράξουν οἱ
ὀπόλοιποι Ἀρχιερεῖς; Θά
συνεχίσουν νά κωφεύουν
καί νά ἀδιαφοροῦν;**

81. Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Ἀγίου Βλασίου Ἱεροθέου, ὁ.π

82. Μαρία Ἀντωνιάδου, Ὀλονύκτιο «παζάρι» γιά τή ρωμαιοκαθολική ἐκκλησία, <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=810672>

83. Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Ἀγίου Βλασίου Ἱεροθέου, ὁ.π.

84. Μαρία Ἀντωνιάδου, Τό παρασκήνιο τῆς Συνόδου πού ἐξόρισε τούς Καθολικούς, <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=803331>

85. ὁ.π., <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=803331>

Αυτήν τήν κατάλυση τῆς συνοδικότητας, τήν παραβίαση κάθε δεοντολογίας καί κάθε ἀρχῆς δημοκρατικῆς ἐκπροσώπησης, ὁ Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος τήν θεωρεῖ καί τήν προβάλλει ὡς ἐνδειξη ἐνότητας! Σύμφωνα μέ τόν Μητροπολίτη, «ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, μέ ἐπικεφαλῆς τόν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερόνυμο, ἀπέδειξε ὅτι μπορεῖ νά πορευθεῖ ἐνωμένη, νά συνθέσει τίς ἀπόψεις τῶν προσώπων πού τήν ἀπαρτίζουν καί νά συμβάλει στή σαφήνεια καί τήν ἀθροικτικότητα τῆς διατύπωσης τοῦ μηνύματος τῆς Ὁρθοδοξίας»⁸⁶.

Ὁ ἴδιος Μητροπολίτης, ἄλλωστε, σέ ἄρθρο του στήν ἐφημερίδα **Καθημερινή**, λίγες μέρες πρίν τήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης, ἔγραφε, μεταξύ ἄλλων, ὅτι «... οἱ ἀποφάσεις θά ληφθοῦν, ὅπως ἡ παράδοσή μας ὀρίζει: “Ἐδοξε τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καί ἡμῖν”. Τίς ἀποφάσεις, ὅμως, τίς παίρνουν οἱ παρόντες»⁸⁷. Αὐτή εἶναι μιά δήλωση πού ἐπιδέχεται πολλές ἐρμηνεῖες καί γεννᾷ πολλά ἐρωτηματικά. Ἡ ἀπόφαση τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Μαΐου 2016 δέν ἦταν «ὅπως ἡ παράδοσή μας ὀρίζει»; Δέν ἦταν «ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι» οἱ προτάσεις τῆς Ἱεραρχίας, πού παραβιάστηκαν στήν Κρήτη;

Καί τελικά ἂν «τίς ἀποφάσεις τίς παίρνουν οἱ παρόντες» (ἐνν. στήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης), ὅπως ὑποστηρίζει ὁ κ. Ἰγνάτιος, τότε τί νόημα εἶχαν οἱ ἀποφάσεις τῆς Ἱεραρχίας πού προηγήθηκαν; Οἱ παρόντες, δηλαδή στήν Κρήτη, ἀντιπρόσωποι δέν ἐκπροσωποῦσαν τήν Ἱεραρχία τους; Δέν ἀντιπροσώπευαν καί τούς ὑπολοίπους Ἀρχιερεῖς; Ἔχουμε, δηλαδή, ἀποκλεισμό ὄλων τῶν ὑπολοίπων Ἀρχιερέων καί διαχωρισμό σέ Ἐπισκόπους δύο ταχυτήτων, αὐτῶν πού θά ἀποφασίζουν καί αὐτῶν πού θά ἀποδέχονται τίς ἀποφάσεις; Ὁ ἴδιος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἱερόνυμος, στίς προκλήσεις πού δέχτηκε ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου, ἀπήντησε ὅτι «ἐμεῖς ἔχουμε Σύνοδο 80 ἀρχιερέων»⁸⁸.

Μετά ἀπό ὅλα αὐτά ἀναμένεται μέ τεράστιο ἐνδιαφέρον ἡ προσεχῆς σύγκληση τῆς Ἱεραρχίας τοῦ μηνός Ὀκτωβρίου, ὥστε νά πληροφορηθοῦμε ὅλοι, πῶς θά ἀντιμετωπισθεῖ ἀπό τούς Ἀρχιερεῖς ἡ ἀνατροπή τῆς ἀποφάσεώς τους. Τί θά πράξουν οἱ ὑπόλοιποι Ἀρχιερεῖς; Θά συνεχίσουν νά κωφεύουν καί νά ἀδιαφοροῦν; Θά συνεχίσουν νά ἀποδέχονται τά πραξικοπήματα μιᾶς ἐπισκοπικῆς ὀλιγαρχίας, πού ἐπί σειρά ἐτῶν ἐπιβάλλει συστηματικά καί μεθοδευμένα τίς οἰκουμενιστικές ἀντιλήψεις κατέχοντας κατ' ἐξακολουθήση καιρίες θέσεις στίς Συνοδικές Ἐπιτροπές καί στούς διαλόγους μέ τούς ἐτεροδόξους; Θά συνεχίσουν νά γίνονται συνυπεύθυνοι καί συνένοχοι στά ἐγκλήματα πού συντελοῦνται κατά τῆς ἀμωμήτου πίστεώς μας;

6. Ἀποτίμηση

Ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης, ὄχι μόνο δέν ἀνέδειξε καί δέν προέβαλε τήν ἐνότητα τῶν Ὁρθοδόξων, ὅπως διεκήρυσσε, ἀλλά ἀντιθέτως τήν ἔθεσε σέ μία ὀδυνηρή δοκιμασία. Ἀντί νά σφυρηλατήσῃ τήν ἐνότητα, ἀνατροφοδότησε διχوستασίες καί ἀντιθέσεις, ἀντιπαλότητες καί ἀνταγωνισμούς. Τά πολιτικά παιχνίδια τῶν Προκαθημένων, ἂν καί δέν ἀνέδειξαν κανένα νικητή, ζημείωσαν συντριπτικά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὀδηγώντας τήν σέ μία ἐντονη ἐσωτερική περιδίνηση μέ ἀπρόβλεπτες συνέπειες. Ἡ ἀπουσία τεσσάρων Πατριαρχείων, πού πληθυσμιακά μάλιστα ἐκπροσωποῦν περισσότερους ἀπό τούς μισούς ὀρθοδόξους παγκοσμίως, ἐπέφερε θανάσιμο πλήγμα στήν εἰκόνα τῆς ἐνότητας, ἀλλά καί τῆς ἴδιας τῆς «Συνόδου».

Ὅπως πολύ εὔστοχα παρατηρεῖ ὁ ἀναλυτής Victor Gaetan «ἡ ἄρνηση τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας νά συμμετάσχει στήν Σύνοδο **ματαίω-**

86. Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος καί Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνατίου, *Ἡ Σύνοδος τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι ἡ ἀρχή*, <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=812280>

87. Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος καί Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνατίου, *Ἡ Πανορθόδοξος Σύνοδος*, <http://www.kathimerini.gr/863416/opinion/epikairothta/politikh/h-panor8odo3os-synodos>

88. <http://orthodoxia.info/news/%CE%B1%CE%BD%CF%85%CF%80%CE%BF%CF%87%CF%8E%CF%81%CE%B7%CF%84%CE%BF%CF%82-%CE%BF-%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CE%BD%CF%89%CE%BD-%CE%B4%CE%B5%CE%BD-%CE%B8%CE%AD%CE%BB%CE%B5%CE%B9-%CE%B5%CE%BA%CE%BA%CE%BB%CE%B7/>

Μυστικός Δείπνος, λεπτομέρεια παραστάσεως από
έπιστύλιο της Ί. Μονής Ίβήρων Αγίου Όρους.
Έργο Θεοφάνους του Κρητός.

*σε τό όνειρο τοῦ Πατριάρχῃ κ. Βαρθολομαίου
νά προβάλει τήν ὑπ' αὐτόν παγκόσμια ἐνό-
τητα τῆς Ὁρθοδοξίας». Καί σημειώνει ὅτι ἡ
Σύνοδος αὐτή «προκαλεῖ περισσότερα ἐρωτήματα
παρά ἀπαντήσεις»⁸⁹.*

Τό εὐλογο καί μείζονος σημασίας ἐρώτημα
πού γεννᾶται καί πού τό ὑποβάλλει ἡ συντρι-
πτική πλειοψηφία τῶν σχολιαστῶν, παρατηρη-
τῶν καί ἀναλυτῶν τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης
εἶναι γιατί ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχῃ κ.
Βαρθολομαῖος ἐπέδειξε τόση ἐπιμονή στήν
πραγματοποίηση αὐτῆς τῆς «Συνόδου».

Γιατί ἐπέμεινε νά πραγματοποιηθεῖ αὐτή
ἡ Σύνοδος-παρωδία μέ τήν συμμετοχή μιᾶς
ἰσχυῆς μειοψηφίας Ἀρχιερέων, πού δέν ἀντι-
προσώπευσαν οὔτε στό ἐλάχιστο τό Σῶμα
τῶν Ἐπισκόπων, πού δέν εἶχαν κᾶν δικαίωμα
ψήφου καί ἀδιαφόρησαν πλήρως γιά τό Σῶμα
τῆς Ἐκκλησίας, τό ὀρθόδοξο πλήρωμα;

Γιατί ἐπέμεινε τόσο πολύ ὁ Οἰκουμενι-
κός Πατριάρχῃ νά πραγματοποιηθεῖ αὐτή ἡ
Σύνοδος-τραγέλαφος, ὅπου ἄλλοι ἀρνήθηκαν
νά προσέλθουν, ἄλλοι διετύπωσαν σοβαρές
ἐπιφυλάξεις, ἄλλοι ἀρνήθηκαν νά ἀποδεχθοῦν
καί νά ὑπογράψουν τά Κείμενα πού ἀποφα-
σίστηκαν καί ἄλλοι ὑπέγραψαν ἀντ' αὐτῶν,
ὅπως ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου, πού ὑπέγραψε
ἀντί γιά τούς Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας του,
πού ἀρνήθηκαν νά ὑπογράψουν -χωρίς φυσικ-
κά τήν ἔγκρισή τους- καταλύοντας κάθε ἀρχή
δημοκρατικῆς ἔκφρασης καί ἐκπροσώπησης,
ἀκόμη καί μέ τήν κοσμική τῆς ἔννοια;

Γιατί ἐπέμεινε τόσο πολύ ὁ Οἰκουμενικός
Πατριάρχῃ στήν πραγματοποίηση αὐτῆς τῆς
«Συνόδου», πού ἀμαύρωσε τήν εἰκόνα τῆς
Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐξέπεμψε διχαστικά
μηνύματα καί λειτούργησε διαλυτικά ἐπη-
ρεάζοντας ἀρνητικά τήν συνοχή μεταξύ τῶν
Τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν;

Καί τελικά γιατί προτίμησε νά ὑποστεῖ μία
τέτοια στρατηγική ἥττα, γιατί ἀποδέχτηκε τόν
ἐπικοινωνιακό αὐτοχειρισμό καί τήν κατάρ-
ρευση ἑνός τόσο μεγαλεπίβουλου σχεδιασμοῦ,
πού ἐπί μισό τουλάχιστον αἰῶνα πρωτοστα-
τοῦσε στήν ὀργάνωση καί τήν ἐκπλήρωση
του;

Ἡ ἀπάντηση, μετά ἀπό ὅλα ὅσα ἔχουμε
ἀναπτύξει, εἶναι προφανῆς. Οἱ στόχοι τῆς
«Συνόδου» ἦταν ἄλλοι. ἦταν αὐτοί πού περι-
γράψαμε ἀναλυτικά καί ἡ ἐπίτευξη τῶν ὁποί-
ων προετοιμαζόταν μέ ἐπιμέλεια, μεθόδευση
καί πονηρία, ἐπί ἑκατό ὀλόκληρα χρόνια καί
ἰδιαίτερα τήν τελευταία πενηκονταετία. ἦταν
ἡ ἀναγνώριση τῶν αἰρέσεων ὡς «ἐκκλησιῶν»,
ἡ ἐπίσπευση τῶν διαδικασιῶν πρὸς τήν τελι-
κή «ἔνωση τῶν ἐκκλησιῶν» καί διά τοῦ «κοινοῦ
Ποτηρίου», ἡ ὁποία εἶναι προαποφασισμένη, καί
ἡ ἰσχυροποίηση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχῃ
ὡς Πρώτου, ἄνευ ἴσων, μέσα στήν Ὁρθοδοξία.

Καί ὅπως ἀποδείχθηκε, μπροστά στήν ἐπί-
τευξη αὐτῶν τῶν κυρίαρχων καί στρατηγικῶν
γιά τούς οἰκουμενιστές στόχων, ὅλα τά ἄλλα

89. Victor Gaetan, *Pan-Orthodox Council: Russian Absence Saves Ecumenical Patriarchate's Status — for Now*, <http://www.ncregister.com/daily-news/pan-orthodox-council-russias-absence-saves-patriarchate-of-constantinoples/>

τίθενται σέ δεύτερη μοίρα. Ὅπως τέθηκε σέ δεύτερη μοίρα, ἀγνοήθηκε καί ἀπορρίφθηκε ἡ ἀγιοπατερική παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ ἀγιοπνευματική ὀρθόδοξη θεολογία μας. Ὅπως ἀγνοήθηκαν καί καταπατήθηκαν μία σειρά ἀπό Οἰκουμενικές Συνόδους, πού ἔχουν καταδικάσει ἀπερίφραστα, ὡς αἰρετικές, ποικίλες πλάνες, τίς ὁποῖες πρεσβεύουν, ἀκόμη καί σήμερα, ὅλοι αὐτοί -παπικοί καί προτεστάντες- πού ἀναγνωρίστηκαν ὡς «ἐκκλησίες» ἀπό τήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης. Γι' αὐτό καί παρατηρεῖ πολύ εὐστοχα ὁ Μητροπολίτης Ναυπάκτου, «*ἡ παραθεώρηση τῆς θεολογίας τῆς Ἐκκλησίας πού ἐκφράζεται μέσα ἀπό τούς ἀγίους αὐτούς, γιά νά βρεθοῦν μερικά κοινά σημεῖα μέ τόν δυτικό Χριστιανισμό, εἶναι προδοσία τῆς πίστεως. Δέν μπορῶ νά βρῶ ἄλλον εὐγενέστερο χαρακτηρισμό*»⁹⁰.

Παραθέτουμε ἐνδεικτικά μόνο κάποιες ἀπό αὐτές τίς Συνόδους, πού καταπατήθηκαν ἀπό τήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης:

Ἡ Β' Οἰκουμενική Σύνοδος (381) ἀπαγόρευσε τίς προσθαφαιρέσεις στό Σύμβολο τῆς Πίστεως. Τήν ἀπαγόρευση αὐτή ἐπαναλαμβάνουν καί ὅλες οἱ μετέπειτα Οἰκουμενικές Σύνοδοι. Ἡ Η' Οἰκουμενική Σύνοδος (879-880) ἐπί Μεγάλου Φωτίου, κατεδίκασε ρητά τίς παπικές αἵρέσεις τοῦ Filioque καί τοῦ πρωτείου. Ἡ Θ' Οἰκουμενική Σύνοδος (1341-1351) κατεδίκασε τίς παπικές πλάνες περί κτιστῆς χάριτος καί κτιστῶν ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Τοπική Σύνοδος τοῦ Λατερανοῦ (649) καί ὅλες οἱ Τοπικές Σύνοδοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως τῶν ἐτῶν 867, 1009, 1054, 1089, 1170, 1273, 1282, 1285, 1484, 1642, 1722, 1727, 1755, 1838 καί 1895. Ἡ Σύνοδος τοῦ 1324 ἐν Νυμφαίῳ, τοῦ 1441 ἐν Ρωσίᾳ, τοῦ 1443 ἐν Ἱεροσολύμοις. Ἡ Ἀπάντηση τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς πρός τόν Πάπα Πίο τόν Θ' τό 1848 καί τό Πανορθόδοξο Συνέδριο στήν Μόσχα τό 1948.

Εἶναι δέ χαρακτηριστικό ὅτι **δέν ὑπάρχει**

Δέν ὑπάρχει οὔτε ἓνας Ἅγιος τῆς Ἐκκλησίας μας πού νά μὴν καταδικάζει τόν παπισμό. Δέν ὑπάρχει οὔτε ἓνας πατέρας καί σύγχρονος ἀγιασμένος Γέροντας, ἀπό τούς παλαιότερους μέχρι καί τόν Ἅγιο Παῖσιο τόν Ἀγιορείτη, πού νά μὴν καταδικάζει τίς παπικές πλάνες. Εἶναι ὁμόφωνη, ὁμόθυμη καί διαχρονική ἡ ἀπόρριψη καί ἡ καταδίκη τῶν δοξασιῶν τοῦ παπισμοῦ. Ὅλες αὐτές τίς Συνοδικές ἀποφάσεις τῆς Ἐκκλησίας μας καί τῶν Ἁγίων Πατέρων μας διαχρονικά παραβίασε καί κατεπάτησε βάνουσα ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης.

οὔτε ἓνας Ἅγιος τῆς Ἐκκλησίας μας πού νά μὴν καταδικάζει τόν παπισμό. Δέν ὑπάρχει οὔτε ἓνας πατέρας καί σύγχρονος ἀγιασμένος Γέροντας, ἀπό τούς παλαιότερους μέχρι καί τόν Ἅγιο Παῖσιο τόν Ἀγιορείτη, πού νά μὴν καταδικάζει τίς παπικές πλάνες. Εἶναι ὁμόφωνη, ὁμόθυμη καί διαχρονική ἡ ἀπόρριψη καί ἡ καταδίκη τῶν δοξασιῶν τοῦ παπισμοῦ. Ὅλες αὐτές τίς Συνοδικές ἀποφάσεις τῆς Ἐκκλησίας μας καί τῶν Ἁγίων Πατέρων μας διαχρονικά παραβίασε καί κατεπάτησε βάνουσα ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης.

90. Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου Ἱεροθέου, *Λίγο πρὶν τὴν Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Σύνοδο*, <http://www.parembasis.gr/index.php/el/menu-teyxos-240/4530-2016-06-11-amsoc>

Δ'. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η «Σύνοδος» τῆς Κρήτης καταστρατήγησε τὴν ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογία, κατέλυσε τὴν συνοδικότητα, κατεπάτησε βάνουσα ἀποφάσεις Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων, ἀγνόησε καὶ ἀπέρριψε τὴν ἀγιοπατερικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τὴν ἀγιοπνευματικὴ ὀρθόδοξη θεολογία μας.

Γι' αὐτὸ καὶ ἡ «Σύνοδος» αὐτὴ εἶναι ἄκυρη καὶ οἱ ἀποφάσεις της δὲν ἔχουν δεσμευτικὸ χαρακτήρα γιὰ τοὺς πιστοὺς. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ γρηγοροῦσα συνείδηση τοῦ εὐλαβοῦς πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας μας ἀρνήθηκε νὰ ἀποδεχθεῖ τὰ τετελεσμένα αὐτῆς τῆς «Συνόδου». Γι' αὐτὸ καὶ τὴν ἀκύρωσε ἤδη στὴν πράξη. Εἶναι σίγουρο ὅτι μιά μελλοντικὴ πραγματικὰ Πανορθόδοξη Σύνοδος θὰ καταδικάσει ὅλες αὐτές τὶς κακοδοξίες καὶ θὰ ἀποκαταστήσει τὴν ἀλήθεια.

Ἡ «Σύνοδος» αὐτὴ εἶναι ἤδη ἀνύπαρκτη στὴ συνείδηση τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ὡς μὴ γενομένη, ἐπειδὴ ἔρχεται σέ φανερὴ ἀντίθεση μέ τὴν βιούμενη ἀγιοπνευματικὴ ἐνότητά της, ἡ ὁποία καθιστᾷ τελικῶς ἀνίσχυρες τὶς ἐνέργειες τοῦ πονηροῦ καὶ τῶν συνεργατῶν του, καθιστᾷ μάταια τὰ σχέδια καὶ τὶς ραδιουργίες τῶν Οἰκουμενιστῶν.

Οἱ ἐμπνευστές καὶ ὀργανωτές τῆς «Συνόδου» θὰ συνεχίσουν τὸ πονηρὸ τους ἔργο γιὰ τὴν ἐπίτευξη καὶ τοῦ τελικοῦ τους στόχου, πού εἶναι ἡ «ἔνωση στό κοινὸ Ποτήριον» καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ πανθησκεία. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν πρέπει, σέ καμμία περίπτωση, νὰ ὑπάρξει ἀδράνεια,

χαλάρωση, ἐφησυχασμός, φόβος ἢ δειλία ἐκ μέρους τῶν πιστῶν. Ἀπαιτεῖται ἀνδρεῖο καὶ ὁμολογιακὸ φρόνημα, θάρρος, πνευματικὴ λεβεντιά, ἐπαγρύπνηση, κινητοποίηση, πληροφόρηση καὶ παρεμβάσεις τέτοιες, πού θὰ σταθοῦν ἀνάχωμα στὸν οἰκουμενιστικὸ ὀλετήρα καὶ θὰ ἀναχαιτίσουν τὶς ὀλέθριες ἐνέργειες τῶν Οἰκουμενιστῶν.

Ἀπαιτεῖται συσπείρωση, συντονισμός καὶ ἀνάληψη πρωτοβουλιῶν γιὰ τὴν ἐνημέρωση τῶν Ἐπισκόπων μας, τῶν κληρικῶν, τῶν μοναχῶν, τῶν θεολόγων καὶ τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, πού «ἔχει τὸ δικαίωμα (...) καὶ ὄχι μόνο τὸ δικαίωμα, ἀλλὰ τὸ καθήκον τῆς “ἐπιβεβαίωσης”»⁹¹ τῶν ἀποφάσεων τῶν Συνόδων.

Οἱ γρηγοροῦντες, κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ συνείδηση, πιστοὶ παραμένουμε –ἐγνώμωνος– ἀκλόνητοι στὴν Ἐκκλησία μέ τὸν διαχρονικὸ Νικητὴ Χριστό. Ὁ Χριστός, διὰ τῆς Ἐκκλησίας, «ἐξῆλθε νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ»⁹². Οἱ ἐμπνευστές καὶ διοργανωτές τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης, ἀλλὰ καὶ ὅποιοι ἄλλοι ἐπιχειροῦν τὴν ἀποδόμηση τῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας, πρέπει νὰ γνωρίζουν, ὅτι «σκληρόν πρὸς κέντρα λακτίζειν»⁹³.

Ἄς μείνουμε, λοιπόν, ὅλοι σταθεροὶ καὶ ἀμετακίνητοι ἐν Χριστῷ. Ἄς ἐναποθέσουμε σ' Ἐκεῖνον τὴν ἀγωνία καὶ τὴν ἀνησυχία μας γιὰ τὰ τεκταινόμενα στὴν Ἐκκλησία Του. Ἄς ἐντείνουμε τὴν προσευχὴ μας καὶ τὴν μετάνοιά μας, τὴν ἄσκηση, τὴν ἐγκράτεια, τὴν τήρηση τῶν ἐντολῶν Του στὴν ζωὴ μας, ὥστε νὰ γίνουμε δεκτικοὶ τῆς χάριτος καὶ τοῦ ἐλέ-

91. π. Γ. Φλωρόφσκυ, *Θέματα Ὀρθοδόξου Θεολογίας*, ἐκδ. Ἄρτος Ζωῆς, Ἀθῆναι 1989, σελ. 207.

92. Ἀποκ. 6, 2.

93. Πξ. 26,14.

ους Του για να θεραπευθούν τα άσθενή και να αναπληρωθούν τα έλλείποντα.

Τελικά, η πολυδιαφημιζόμενη και πολυπροβαλλόμενη «Άγια και Μεγάλη Σύνοδος» αποδείχθηκε ένα πυροτέχνημα και κατέληξε σε συντρι-

πτική ήττα των Οικουμενιστών έμπνευστών της.

Είναι πλέον βέβαιο, ότι η «Σύνοδος» της Κρήτης για την συνείδηση του εύλαβους πληρώματος της Έκκλησίας είναι ως μη γενομένη. Ζή Κύριος ο Θεός!

Ίησους Χριστός, Ψηφιδωτή παράσταση της Δεήσεως από τόν ναό της του Θεού Άγιας Σοφίας στήν Κωνσταντινούπολη.

Ἅγιος Ἰωσήφ ὁ Α΄ Πτρ. Κων/πόλεως (†1283)

έορτάζει: 30 Ὀκτωβρίου
 Πατριαρχική Σύνοδος ἐν Κων/πόλει: 1273
 Αὐτοκράτορας: Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγος

Ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός (1393-1445)

έορτάζει: 19 Ἰανουαρίου
 Σύνοδος Φερράρας-Φλωρεντίας: 1431-1439
 Αὐτοκράτορας: Ἰωάννης Η΄ Παλαιολόγος

Η «ΣΥΝΟΔΟΣ» ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΣΥΝΟΔΟ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ (1273)

(Επίλοιπα Ἁγίων Πατέρων καὶ Συνόδων)

Πρωτοπρεσβυτέρου Θεοδώρου Ζήση
Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ Α.Π.Θ.

Ο πρωτοπρεσβύτερος π. Θεόδωρος Ζήσης, Ὁμότιμος Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ., ἀκαδημαϊκὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ προσωπικότητα καὶ ἠγετική φυσιογνωμία στὸν ἀντιοικουμενιστικὸ ἀγώνα, ἐδῶ καὶ δεκαετίες, μὲ τὸ ἄρθρο του «Ἡ “Σύνοδος” τῆς Κρήτης σὲ σύγκριση μὲ τὴν Ὁρθόδοξη Σύνοδο τῆς Κωνσταντινούπολης (1273) (Επίλοιπα Ἁγίων Πατέρων καὶ Συνόδων)», καταδεικνύει μὲ ἀπόλυτα πειστικὸ, τεκμηριωμένον καὶ νηφάλιον θεολογικὸν λόγον τὴν πλήρη ἀντίθεση τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης πρὸς τὴν συνοδικὴν καὶ πατερικὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας μας.

Γιὰ τὴν θεμελίωσιν τῆς ἀντίθεσης αὐτῆς ἀντιπαραβάλλει τὴν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης μὲ τὴν Σύνοδο τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ἔτους 1273 καὶ ἀντιπαραθέτει τίς ἀποφάσεις καὶ ἰδιαίτερα τὸ κείμενον «Σχέσεις τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον» τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης μὲ τὸν Συνοδικὸν «Τόμον» τοῦ 1273.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς σύγκρισης μιλοῦν ἀπὸ μόνον τούς καὶ ἀποκαλύπτουν τὸ τεράστιον χάσμα πού χωρίζει τίς δύο περιπτώσεις: ὁ «Τόμος» τοῦ 1273 ἀποκαλεῖ τούς παπικούς αἰρετικούς, ἐνῶ ἀντίθετα ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης τοὺς ἀναγνωρίζει ὡς «ἐκκλησίες». Ὅλες οἱ προηγούμενες Σύνοδοι καταδικάζουν ἀπερίφραστα τίς αἱρέσεις. Ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης εἶναι ἡ μόνη πού τίς ἀμνηστεύει καὶ τίς ἀθωώνει, γι’ αὐτὸ καὶ εἶναι ἀπορριπτέα ἀπὸ τὴν συνοδικὴν καὶ πατερικὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας μας.

1. Ἀποδοχὴ ἢ ἀπόρριψιν τῆς Συνόδου;

Επειδὴ κάποιοι ὑποστηρικτὲς τῆς ψευδοσυνόδου τῆς Κρήτης ἐνδύονται τὸν μανδύα τῶν ἐμβριθῶν ιστορικῶν καὶ ἐκκλησιολόγων καὶ μὲ ἀνέριστες

ἀερολογίες, συκοφαντίες, ὕβρεις καὶ ἀπειλὲς περὶ καθαιρέσεων καὶ ἀφορισμῶν ἐπιβεβαιώνουν ὅσα περὶ ληστικότητος τῆς «Συνόδου» κατήγγειλαν ἐπίσκοποι πού ἔλαβαν μέρος στὴν

«Σύνοδο», ἔμεῖς θὰ συνεχίσουμε μὲ νηφάλιο ἐκκλησιαστικὸ καὶ ἐπιστημονικὸ λόγο νὰ συμβάλλουμε στὴν μὴ ἀποδοχὴ καὶ ἀπόρριψη τῆς «Συνόδου», ἢ ὁποῖα, ὅπως διὰ πολλῶν ἐδείξαμε, δὲν ἔχει κανένα γνώρισμα συνοδικότητος καὶ Ὁρθοδοξίας. Τὴν ἀπαραίτητη αὐτὴ διεργασία τῆς ἀποδοχῆς ἢ τῆς ἀπορρίψεως ὁποιασδήποτε συνόδου, ὀλοφάνερη καὶ αὐτονόητη γιὰ τὴν ὀρθόδοξη αὐτοσυνειδησία καὶ τοὺς γνῶστες τῆς πατερικῆς καὶ συνοδικῆς γραμματείας, μόνον ὀπαδοὶ τοῦ παπικοῦ ἀντισυνοδικοῦ ἀλαθήτου, τοῦ φασιστικοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ, ἀπαίδευτοι δὲ καὶ ἀγράμματοι στὴν γνώση τῶν Ὁρθόδοξων κειμένων καὶ πηγῶν, μόνον αὐτοί, παπίζοντες, φασίζοντες καὶ ἀγνοοῦντες μποροῦν νὰ ἀπορρίπτουν.

2. Ὁ Αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ Η΄ Παλαιολόγος πιέζει καὶ ἀπειλεῖ τὴν σύνοδο τοῦ 1273. Πολιτικὰ τὰ κριτήρια.

Ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν συνόδων ποὺ ἀσχολήθηκαν μὲ παρόμοια θέματα πρὸς αὐτὰ τῆς «συνόδου» τῆς Κρήτης, ἰδιαίτερα δὲ πρὸς τὸ κεντρικὸ καὶ ἐπίμαχο θέμα «Σχέσεις τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον», θὰ ἐπιλέξουμε τὴν πατριαρχικὴ σύνοδο ποὺ συνήλθε τὸ 1273 στὴν Κωνσταντινούπολη, ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ ὁμολογητοῦ καὶ ἀγίου πατριάρχου Ἰωσήφ τοῦ Α΄ (1267-1275, 1282-1283), τὴν μνήμη τοῦ ὁποίου ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας στὶς 30 Ὀκτωβρίου. Ἡ σύνοδος ἐκαλεῖτο νὰ ἐξετάσει τὸν φιλοπαπικὸ «Τόμο», ποὺ ἔστειλε ὁ αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος (1259-1282), γιὰ νὰ πείσει τοὺς συνοδικοὺς ἀρχιερεῖς νὰ συμφωνήσουν στὴν ἔνωση μὲ τὸν πάπα, ὥστε νὰ ἀποφευχθεῖ ἡ ἀνακατάληψη τῆς Κωνσταντινούπολης ἀπὸ τοὺς Φράγκους μὲ μία νέα σταυροφορία ποὺ ἐτοίμαζε ὁ πάπας ὑπὸ τὸν Κάρολο Ἀνδεγαβικὸ. Ἄς σημειώσουμε

ὅτι μόλις εἶχαν περάσει δώδεκα χρόνια ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Κωνσταντινούπολης ἀπὸ τοὺς Φράγκους (1261), ὑπὸ τὴν ἡγεσία τοῦ Μιχαὴλ Η΄ Παλαιολόγου, καὶ πάλι ἐπισειόταν ὁ ἴδιος σοβαρὸς κίνδυνος ἀπὸ τοὺς «ἀδελφούς» μας τῆς Δύσεως. Στὸν ἀναγκαστικὸ διπλωματικὸ διάλογο ποὺ ἄνοιξε ὁ αὐτοκράτωρ μὲ τὸν πάπα, ἐπειδὴ ἐγνώριζε ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἦταν ἀδύνατον νὰ συναινέσει σὲ ἔνωση, χωρὶς ἡ Δύση νὰ ἀποκηρύξει τὶς αἱρέσεις καὶ τὶς πλάνες της, κατέληξε σὲ μία συμφωνία ἢ ὁποῖα θὰ ἄφηνε ἄθικτες καὶ ἀσυζήτητες τὶς θεολογικὲς διαφορὲς, τὰ ὀρθόδοξα ἦθη καὶ ἔθιμα, καὶ θὰ προσέφερε στὸν πάπα τρία δῶρα: τὸ πρωτεῖο, τὸ ἔκκλητο καὶ τὴν μνημόνευση τοῦ ὀνόματός του στὶς ἀκολουθίες. Πρόκειται οὐσιαστικῶς γιὰ τὸ ἐπαίσχυντο μοντέλο τῆς Οὐνίας, τὸ ὁποῖο ἐπέβαλαν σὲ κατακτημένους καὶ πτωχοὺς λαοὺς διὰ τῆς βίας, ἐτοιμάζουν δὲ συνεσκιασμένα καὶ τώρα νὰ προωθήσουν στὸν θεολογικὸ διάλογο μὲ τοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς, τῇ συνεργίᾳ «Ὁρθόδοξων» κληρικῶν καὶ θεολόγων.

Δὲν ἐγνώριζαν ὁ πατριάρχης Ἰωσήφ καὶ οἱ συνοδικοὶ ἀρχιερεῖς τὸν ἐπικρεμώμενο κίνδυνο γιὰ τὴν αὐτοκρατορία καὶ τὸν λαὸ της; Δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀσκήσουν τὴν περιβόητη καὶ παρεξηγημένη «οἰκονομία» ποὺ τοὺς ζητοῦσε ὁ αὐτοκράτωρ, γνώστης πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ τοῦ μεγάλου κινδύνου, καὶ ἀποφασισμένος γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ νὰ ἀσκήσει πιέσεις, νὰ ἐξορίσει, νὰ φυλακίσει, νὰ βασανίσει, νὰ καθαιρέσει ὅσους ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Ἐκκλησίας θὰ ἀντιδροῦσαν στὰ ἐνωτικά του σχέδια; Ἡδὴ εἶχε ἀποφασισθῆ ἡ σύγκληση τῆς παπικῆς συνόδου τῆς Λυών (1274)¹, ὅπου ἀναμενόταν ἡ ὑπογραφή τῆς ἔνωσης ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη ἀντιπροσωπία. Ἐπρεπε ὅμως ἐνωρίτερα νὰ γνωρίζει ὁ αὐτοκράτωρ ἂν ὁ πατριάρχης καὶ ἡ σύνοδος θὰ ἔκαναν ἓνα βῆμα πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή. Γι' αὐτὸ καὶ ἔστειλε τὸν χρυσόβουλο «Τόμο» μὲ τὶς θέσεις του, ἀναμένοντας τὴν ἀπάντηση τῆς συνόδου.

1. Γιὰ τὴν σύνοδο τῆς Λυών (1274) βλ. τὴν διδακτορικὴ διατριβὴ τοῦ Χρηστοῦ Αραμπατζή, *Ἡ Σύνοδος τῆς Λυών. Πρόσωπα καὶ Θεολογία*, ἐκδ. Π. Πουρναρᾶ, Θεσσαλονίκη 2002. Του αὐτοῦ, *Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ἡ Ρώμη κατὰ τὸν 13ο αἰῶνα. Θεολογικὴ καὶ ἱστορικὴ προσέγγιση*, ἐκδ. Μεταμόρφωσις, Θεσσαλονίκη 2001. Καὶ στὶς δύο μελέτες ὑπάρχει πλούσια σχετικὴ βιβλιογραφία.

3. Ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης γιὰ πρώτη φορά ἀντιτίθεται στὴν συνοδικὴ καὶ πατερικὴ παράδοση

Ὁ Πατριάρχης Ἰωσήφ καὶ ἡ σύνοδος ἔστειλαν ὡς ἀπάντηση τὸν δικό τους συνοδικό «Τόμο», ἓνα ἐξαιρετικὸ θεολογικὸ κείμενο, ὅπου ἀκραιφνέστατα ἐκφράζεται ἡ ὀρθόδοξη θεολογία, χωρὶς τὴν παραμικρὴ παρέκκλιση ἀπὸ τὴν προηγούμενη συνοδικὴ καὶ πατερικὴ παράδοση, ἡ ὁποία συνεχίσθηκε ἀλώβητη καὶ στὴν συνέχεια καὶ ἔφθασε μέσῳ τῆς ἀπορρίψεως τῆς ψευδοσυνόδου Φερράρας – Φλωρεντίας στὶς συνόδους τῆς Τουρκοκρατίας μέχρι καὶ τοῦ τέλους τοῦ 19^{ου} αἰῶνος.

Ἡ συνολικὴ αὐτὴ πατερικὴ καὶ συνοδικὴ παράδοση αἰῶνων χαρακτηρίζει ἀνενδοίαστα καὶ ἀπερίφραστα τοὺς Λατίνους – Παπικούς ὡς αἰρετικούς, ὅπως καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν προελθόντας Προτεστάντες, ποὺ κληρονόμησαν πολλές παπικὲς αἱρέσεις καὶ προσέθεσαν πολὺ περισσότερες δικές τους. Κατὰ συνέπειαν ὡς πρὸς τὶς σχέσεις πρὸς τοὺς αἰρετικούς, ποὺ τώρα ὀνομάζονται «λοιπὸς χριστιανικὸς κόσμος», ἡ συνοδικὴ καὶ πατερικὴ παράδοση εἶναι ἀναντίρρητη καὶ ὑποχρεωτικὴ· ἀπαγορεύει τὴν μετ’ αὐτῶν κοινωνία (συμπροσευχὲς κ.ἄ.) καὶ σὲ ὅσους τὴν παραβαίνουν ἐπιβάλλει τὶς ποινὲς τῆς καθαιρέσεως γιὰ τοὺς κληρικούς καὶ τοῦ ἀφορισμοῦ γιὰ τοὺς λαϊκούς.

Ὅσοι ὀνειρεύονται αὐτὸν τὸν καιρὸ καὶ προτείνουν καθαιρέσεις καὶ ἀφορισμοὺς ἄς ψάξουν νὰ τὰ ἐφαρμόσουν στοὺς ἐκθεμελιωτὰς τῆς σταθερῆς συνοδικῆς καὶ κανονικῆς αὐτῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία καταρρακώθηκε καὶ ἐπίσημα στὴν ψευδοσύνοδο τῆς Κρήτης. Εἶναι ἡ πρώτη σύνοδος καθ’ ὅλην τὴν δευτέρη χιλιετία καὶ μετ’ αὐτῆν,

ποὺ ὄχι μόνον ἀποφεύγει νὰ ὀνομάσει καὶ νὰ καταδικάσει τὶς αἱρέσεις, ἀλλὰ τὶς ὀνομάζει καὶ ἐκκλησίες. Ἐπὶ πλέον ἀντὶ νὰ ἀπαγορεύει τὴν κοινωνία μὲ τοὺς αἰρετικούς, ἐπαινεῖ τὴν συμμετοχὴ καὶ συμπερίληψή μας στὸ προτεσταντικὸ «Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν», δηλαδὴ σὲ ἓνα «Παγκόσμιο Συμβούλιο Αἱρέσεων». Ἐπαινεῖ ἀκόμη καὶ τοὺς Θεολογικοὺς Διαλόγους, οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ὁποίους παρήγαγαν κείμενα ποὺ δικαιολογοῦν καὶ ἀθωώνουν τὶς αἱρέσεις. Μνημονεύουμε μόνον τὸν Διάλογο μὲ τοὺς Ἀντιχαλκηδόνιους – Μονοφυσίτες, ποὺ τοὺς ἀναγνωρίσαμε ὡς Ὀρθοδόξους², καὶ τὸν Διάλογο μὲ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς (Balamand 1993) στὸν ὁποῖο ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀθώωσαμε καὶ δικαιολογήσαμε τὴν Οὐνία, δεχθήκαμε γιὰ πρώτη φορά στὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας ὅτι οἱ αἰρετικοὶ Λατῖνοι τοῦ Παπισμοῦ ἀποτελοῦν μαζί μὲ ἐμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους τὴν Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, ἔχουν ἀποστολικὴ διαδοχὴ, Χάρη καὶ Μυστήρια, ἔγκυρο Βάπτισμα, ὥστε νὰ ἀπαγορεύεται ὁ ἀναβαπτισμὸς, καὶ εἶναι συνυπεύθυνοι γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ κόσμου³. Ποιοί; Οἱ αἰρετικοὶ Λατῖνοι ποὺ ὀδήγησαν καὶ ὀδηγοῦν ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, ὀλόκληρους λαοὺς, ὀλόκληρες χῶρες καὶ ἡπείρους στὸν ἀποχριστιανισμὸ καὶ στὴν πνευματικὴ καταστροφὴ;

4. Γιατί πήραμε ἀποστάσεις ἀπὸ τὴν γραμμὴ τοῦ Φαναρίου

Ὅσοι κάνουν τὸν κόπο νὰ διαβάσουν οἱ ἀπροκατελιημμένοι ἐπικριτές μας τὴν αὐστηρὴ κριτικὴ ποὺ ἀσκήσαμε στὶς ἀποφάσεις αὐτῆς⁴ καὶ θὰ ἀρχίσουν, ἂν εἶναι καλοπροαίρετοι, νὰ καταλαβαίνουν γιὰ ποιούς λόγους ἀποξενωθήκαμε ἀπὸ τὸ σημερινὸ

2. Μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ποὺ ἐγράφησαν, ἰδιαίτερα ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μονὴ Ὁσίου Γρηγορίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους βλ. καὶ Πρωτοπρεσβυτέρου Θεοδώρου Ζήση, *Ἡ «Ὀρθοδοξία» τῶν Ἀντιχαλκηδονίων Μονοφυσιτῶν*, Θεσσαλονίκη 1994. Τοῦ Αὐτοῦ, *Εἶναι οἱ Ἀρμένιοι Ὀρθόδοξοι; Οἱ θέσεις τοῦ Μ. Φωτίου*, Θεσσαλονίκη 1995. Τὰ ἴδια καὶ στὸ βιβλίο μας *Τὰ ὄρια τῆς Ἐκκλησίας. Οἰκουμενισμὸς καὶ Παπισμὸς*, Θεσσαλονίκη 2004, σελ. 104 ἐ.έ.

3. Βλ. σχετικὰ Πρωτοπρεσβυτέρου ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΖΗΣΗ, *Οὐνία. Ἡ καταδίκη καὶ ἡ ἀθώωση*, Θεσσαλονίκη 2002, σελ. 156 ἐ.

4. Στὰ σημειούμενα στὶς προηγούμενες ὑποσημειώσεις βιβλία μας καὶ στὴν συνεχῆ καὶ ἐκτενῆ ἀρθρογραφία μας στὰ τεύχη τοῦ περιοδικοῦ *Θεοδορμία* ποὺ συμπληρῶνει ἐφέτος τὸ 180 ἔτος τῆς ἐκδόσεώς του, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τὸ 1999.

*Εἶναι ἡ πρώτη σύνοδος
καθ' ὅλην τὴν δεύτερη χιλιετία καὶ
μετ' αὐτήν, πὸ ὄχι μόνον
ἀποφεύγει νὰ ὀνομάσει καὶ
νὰ καταδικάσει τὶς αἱρέσεις,
ἀλλὰ τὶς ὀνομάζει καὶ ἐκκλησίες.*

*Ἐπὶ πλέον ἀντὶ
νὰ ἀπαγορεύει τὴν κοινωνία μὲ
τοὺς αἱρετικούς, ἐπαινεῖ
τὴν συμμετοχὴ καὶ συμπερίληψη
μας στὸ προτεσταντικὸ «Παγκόσμιο
Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν», δηλαδὴ
σὲ ἓνα «Παγκόσμιο Συμβούλιο
Αἱρέσεων». Ἐπαινεῖ ἀκόμη
καὶ τοὺς Θεολογικοὺς Διαλόγους,
οἱ περισσότεροι ἀπὸ
τοὺς ὁποίους παρήγαγαν
κείμενα πὸ δικαιολογοῦν καὶ
ἀθῶνουν τὶς αἱρέσεις.*

οἰκουμενιστικὸ περιβάλλον τοῦ Φαναρίου, ὄχι ὅμως καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, τὴν πατερικὴ καὶ συνοδικὴ γραμμὴ τῆς ὁποίας μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος, μὲ πιστότητα ἀκολουθοῦμε. Σὲ ποιὸν νὰ κάνουμε ὑπακοή; Στὸν σημερινὸ λατινόφρονα καὶ οἰκουμενιστὴ πατριάρχη ἢ στοὺς προηγούμενους ἀντιπαπικούς πατριάρχες καὶ μεγάλους Ἁγίους; Στὴν ψευδοσύνοδο τῆς Κρήτης πὸ γιὰ πρώτη φορὰ ἀμνηστεύει καὶ ἀθῶνει τὶς αἱρέσεις, ἢ στὸ σύνολο τῶν προηγούμενων, ἀληθινὰ ὀρθοδόξων, συνόδων, πὸ καταδικάζουν ἀπερίφραστα τὶς αἱρέσεις τοῦ Παπισμοῦ καὶ τοῦ Προτεσταντισμοῦ; Ποῦ ὑπάρχει φιλία καὶ παρασυναγωγή; Σὲ ἐκείνους πὸ

συμφωνοῦν μὲ τοὺς Ἁγίους καὶ τὶς Ὀρθόδοξες συνόδους ἢ σὲ ἐκείνους πὸ δικαιολογοῦν τὶς αἱρέσεις καὶ ἀποκόπτονται ἀπὸ τὴν συνοδικὴ καὶ πατερικὴ παράδοση;

5. Καμμία ὀρθόδοξη σύνοδος δὲν ἔκανε φιλοπαπικὰ βήματα πρὸ τοῦ 200ῦ αἰῶνος

Ο ἅγιος πατριάρχης Ἰωσήφ καὶ ἡ πατρι-
αρχικὴ σύνοδος τοῦ 1273 δὲν ἔκαναν
τὸ φιλοπαπικὸ βῆμα, πὸ περιέμεναν ἐναγω-
νίως ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ὁ πάπας, καὶ τοὺς
στενοχώρησαν. Μετὰ ἀπὸ δύο αἰῶνες ἄλλος
αὐτοκράτωρ καὶ ἄλλος πάπας περιέμεναν τὸ
ἴδιο βῆμα, μετὰ τὴν ψευδοσύνοδο Φερρά-
ρας – Φλωρεντίας (1438-1439), ἀλλὰ καὶ πάλι
ἀπογοητεύθηκαν. Ἀπογοητεύθηκαν οἱ παπικοὶ
καὶ οἱ φιλοπαπικοὶ καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς
Τουρκοκρατίας, διότι οἱ παπικὲς καὶ προτεστα-
ντικὲς ἱεραποστολὲς ὡς καὶ ἡ περιβόητη Οὐνία
δὲν εἶχαν τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα.
Ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως
ἀγρυπνοῦσε τότε καὶ ἐφύλαττε· εἶχαν τότε
ὄντως γνῶσιν οἱ φύλακες. Μὲ ἐπανελημμένες
συνοδικὲς ἀποφάσεις, μερικὲς ἀπὸ τὶς ὁποῖες
παρουσιάσαμε πρὶν ἀπὸ τὴν ψευδοσύνοδο τῆς
Κρήτης⁵, ἐλπίζοντας νὰ ἀφυπνίσουμε κάποιους
ἐπισκόπους καὶ τὸ ὀρθόδοξο πλήρωμα, κατεδί-
κασε μὲ αὐστηρὲς ἐκφράσεις ὡς αἱρέσεις τὸν
Παπισμὸ καὶ τὸν Προτεσταντισμὸ. Ἦταν ἀδύ-
νατο ἡ Ἐκκλησία, ἡ ἀληθινή, νὰ ἀμνηστεύσει
καὶ νὰ ἀθῶσει τὶς αἱρέσεις, νὰ ἔλθει σὲ κοι-
νωνία μὲ τοὺς αἱρετικούς, πρὶν ἀποκηρύξουν
τὴν αἵρεση. Τὸ ἐξέφρασε αὐτὸ ἀξιωματικὰ
μεταξὺ τῶν δύο ψευδοσυνόδων, τῆς Λυῶν
καὶ τῆς Φερράρας – Φλωρεντίας, ὁ Ἅγιος Γρη-
γόριος Παλαμᾶς, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς
Λατίνους. Τοὺς εἶπε ὅτι εἶναι ἀδύνατο, δὲν θὰ
σᾶς δεχθοῦμε ποτὲ σὲ κοινωνία, μέχρις ὅτου
ἐξακολουθεῖτε νὰ ὑποστηρίζετε τὴν αἵρεση τοῦ
Filioque, τὴν ἐκπόρευση δηλαδὴ τοῦ Ἁγίου
Πνεύματος «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ»: «Οὐδέποτε ἂν ὑμᾶς

5. Βλ. Πρωτοπρεσβυτέρου Θεοδώρου Ζήση, «Ἀπὸ τὴν Ὀρθοδοξία στὸν Οἰκουμενισμό. Ἡ μεγάλη ἀνατροπὴ τοῦ 20οῦ αἰῶνα», στὸ βιβλίο μας *Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Σύνοδος. Πρέπει νὰ ἐλπίζουμε ἢ νὰ ἀνησχοῦμε;*, Θεσσαλονίκη 2016, σελ. 23 ἐ.έ.

κοινωνοὺς δεξαίμεθα, μέχρις ἂν καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα λέγητε»⁶.

6. Ἡ χαρὰ τοῦ πάπα γιὰ τὴν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης

Τὸ φιλοπαπικὸ αὐτὸ βῆμα ποὺ δὲν ἔγινε ποτὲ στὴν ὀρθόδοξη πατερικὴ παράδοση τὸ ἔκανε ἡ ψευδοσύνοδος τῆς Κρήτης, σύμφωνα καὶ μὲ ἐκτιμήσεις τοῦ σημερινοῦ πάπα Φραγκίσκου, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τὴ χαρὰ του γιὰ τὶς ἀποφάσεις τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης, λέγοντας ὅτι «τὸ πρῶτο βῆμα ἔγινε» καὶ ἐννοώντας ὅτι γιὰ πρώτη φορὰ σὲ ὀρθόδοξη σύνοδο δὲν χαρακτηρίζονται οἱ Λατῖνοι ὡς αἵρεση, ἀλλὰ ὡς ἐκκλησία. Εἶχε συστήσει μάλιστα ἐνωρίτερα στοὺς πιστοὺς τοῦ Παπισμοῦ νὰ προσευχηθοῦν γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης. Ἄφοῦ, λοιπόν, ὁ Παπισμὸς δὲν εἶναι αἵρεση ἀλλὰ ἐκκλησία μὲ συνοδικὴ ἀπόφαση, εἶναι εὐκόλο στὴν συνέχεια νὰ ἀποκατασταθεῖ πλήρως ἡ κοινωνία στὸ κοινὸ Ποτήριο μὲ παραμένουσες τὶς αἱρέσεις καὶ τὶς διαφορὲς ἀνάμεσα στὶς δύο πλευρὲς, ὅπως ἐπανειλημμένως ἔχει ἐπισημάνει ὁ καρδινάλιος Kurt Koch, συμπρόεδρος στὸν Θεολογικὸ Διάλογο μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ Παπικῶν. Ἄς χαίρονται λοιπὸν μαζὶ μὲ τὸν πάπα οἱ σημερινοὶ λατινόφρονες ὑποστηρικτὲς τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης. Ἐμεῖς λυπούμαστε γιὰ τὴν νέα αὐτὴ ἀποστασία, ἀκολουθοῦμε τὴν σταθερὴ καὶ ἀδιάκοπη συνοδικὴ καὶ πατερικὴ παράδοση ποὺ χαρακτηρίζει τοὺς Λατίνους ὡς αἰρετικούς καὶ θὰ νοιώσουμε μεγάλη χαρὰ, ἂν ἀξιωθοῦμε γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία νὰ ὑποστοῦμε διώξεις, ὕβρεις καὶ συκοφαντίες, ὅπως ὑπέστη καὶ ὁ πατριάρχης Ἰωσήφ, καθαιρεθεὶς καὶ ἀντικατασταθεὶς ἀπὸ τὸν περιβόητο Ἰωάννη Βέκκο, ὁ ὁποῖος στὴν συνέχεια σὲ συνεργασία μὲ τὸν αὐτοκράτορα Μιχαήλ, ἤγειρε τοὺς φοβεροὺς διωγμοὺς ἐναντίον τῶν Ἀγιορειτῶν Πατέρων καὶ ἔγινε αἰτία

νὰ ὑποστοῦν φρικτὰ μαρτύρια οἱ ὀσιομάρτυρες Ἀγιορεῖτες καὶ ὁ πρῶτος τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἱερομάρτυς Κοσμᾶς, ἐπειδὴ ἀρνήθηκαν νὰ ἀποδεχθοῦν τὶς ἀποφάσεις τῆς ψευδοσυνόδου τῆς Λυῶν (1274). Τὶς δύο ἐπιστολὲς ποὺ ἔστειλαν οἱ Ἀγιορεῖτες πρὸς τὸν λατινόφρονα αὐτοκράτορα Μιχαήλ Η΄ τὸν Παλαιολόγο καὶ στὴν νέα λατινόφρονα σύνοδο μετὰ τὴν καθάρωση τοῦ πατριάρχου Ἰωσήφ, λίγο πρὶν τὴν ἀνάδειξη σὲ πατριάρχη τοῦ Ἰωάννη Βέκκου, θὰ τὶς παρουσιάσουμε σὲ ἐπόμενο ἄρθρο μας γιὰ ἀναζωπύρωση τῆς μνήμης καὶ ἐνίσχυση τῆς ἀγιορειτικῆς ἐπαγρύπνησης στοὺς σημερινοὺς δύσκολους καιροὺς.

7. Στὸ ἴδιο θέμα διαφορετικὴ ἀπάντηση ἀπὸ τὴν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης

Ο συνοδικὸς «Τόμος» ποὺ ἐστάλη ἀπὸ τὸν πατριάρχη Ἰωσήφ ὡς ἀπάντηση στὸν «Τόμο» τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαήλ εἶναι ἕνα ἀρκετὰ ἐκτενὲς κείμενο ποὺ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παρουσιασθεῖ ἐδῶ ἀναλυτικά. Στὸ πρῶτο μέρος ἀναπτύσσει τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία γιὰ τὸ πῶς πρέπει νὰ ἀσκεῖται ἡ οἰκονομία, γιὰ τὴν μεγάλη αἵρεση τῶν Λατίνων σχετικὰ μὲ τὴν ἐκπόρευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ γιὰ τὴν παρεξηγημένη ἔννοια τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης. Στὸ δεύτερο μέρος παρατίθενται οἱ λατινόφρονες θέσεις τοῦ αὐτοκρατορικοῦ «Τόμου» καὶ ἀναιροῦνται, ἰδιαίτερα αὐτὲς γιὰ τὴν παραχώρηση στὸν πάπα τοῦ πρωτείου, τοῦ ἐκκλητίου, τῆς μνημόνευσης τοῦ ὀνόματός του· ἐκτενῶς ἀναλύονται τὰ περὶ ἀγάπης καὶ εἰρήνης. Στὸ τρίτο μέρος, πρὸς κατοχύρωση τῶν ὀρθοδόξων θέσεων, παρατίθενται κείμενα συνοδικὰ καὶ πατερικά⁷.

Ἐμεῖς ἐνδεικτικὰ καὶ πολὺ σύντομα θὰ παραθέσουμε κάποιες θέσεις γιὰ νὰ φανεῖ μὲ πόση τόλμη, παρρησία, ὀρθόδοξη σαφήνεια

6. Ὅτι οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἀλλ' ἐκ μόνου τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Λόγος πρῶτος, εἰς Π. Χρήστου, Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, Συγγράμματα, τόμ. Α΄, Θεσσαλονίκη 1962, σελ. 26.

7. Τὸ κείμενο ἐκδίδεται εἰς V. LAURENT - J. DARROYZES, *Dossier Grec de l'union de Lyon (1273-1277)*, Institut Francais d'Études Byzantines, Paris 1976, σελ. 136-301.

καὶ ἀκρίβεια, χωρὶς διπλωματικὲς ἀσάφειες, ἀντιφάσεις καὶ ἀποκρύψεις, ἐκφράζονται οἱ ὀρθόδοξοι σύνοδοι, πρὸς τὶς ὁποῖες δὲν ἔχει καμμία σχέση ἡ ψευδοσύνοδος τῆς Κρήτης. Ἐνα ἀπὸ τὰ θέματα στὰ ὁποῖα ἐκλήθη νὰ ἀπαντήσει ἡ σύνοδος τοῦ 1273 τῆς Κωνσταντινουπόλεως μὲ ἐρώτημα τοῦ αὐτοκράτορος, εἶναι τὸ ἴδιο θέμα, τὸ κεντρικὸ θέμα τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης, δηλαδὴ τὸ ἂν οἱ Λατῖνοι εἶναι αἰρετικοὶ ἢ ὄχι, καὶ ποιὲς πρέπει νὰ εἶναι οἱ σχέσεις μας μὲ αὐτούς, ὅπως τώρα στὴν Κρήτη τὸ ποιὲς εἶναι οἱ σχέσεις μας «πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον». Ἀκόμη καὶ στὸν τίτλο ἀποφεύγεται τώρα ἡ λέξις αἵρεσις, ἐνῶ μία ὀρθόδοξη διατύπωση, ὅπως γράψαμε καὶ παλαιότερα, θὰ ἀπαιτοῦσε νὰ γραφεῖ: «Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὰς παλαιὰς καὶ συγχρόνους αἵρέσεις». Δὲν ἦταν ἀρκετὸ πάντως γιὰ τοὺς αἰρετίζοντας Οἰκουμενιστὰς τὸ ὅτι ἀποφευγόταν ἡ λέξις «αἵρεσις» καὶ στὸ κείμενο ὀνομάζονταν «χριστιανικὲς κοινότητες», ὅπως ἐπρότεινε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος· ἤθελαν καὶ πέτυχαν νὰ χαρακτηρίζονται οἱ αἵρέσεις ὡς ἐκκλησίες, πρᾶγμα ποὺ χαροποίησε τοὺς κακοδόξους καὶ κατήσχυε τοὺς Ὁρθοδόξους, ὅπως εἶδαμε ἀπὸ τὴν ἔκφραση τῆς χαρᾶς τοῦ πάπα Φραγκίσκου. Ἄς μάθουν λοιπὸν ὅλοι ὅτι ὁ πατριάρχης Βαρθολομαῖος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ δὲν ἐκφράζουν διαχρονικὰ οὔτε τὴν Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως οὔτε τὴν Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῶν Ἁγίων Συνόδων καὶ Ἁγίων Πατέρων.

Ὁ ἅγιος πατριάρχης Ἰωσήφ μὲ τὴν σύνοδόν του τοῦ 1273 ἀπαντᾷ εὐθέως καὶ μὲ ἀπολυτότητα στὸ ἐρώτημα τοῦ αὐτοκράτορος σὲ ποιά ἀπὸ τὶς τρεῖς τάξεις ποὺ διακρίνει ὁ Μ. Βασίλειος τοὺς ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας κατατάσσει ἢ σύνοδος τοὺς Λατίνους: στοὺς αἰρετικούς, στοὺς σχισματικούς ἢ στοὺς παρασυναγωγούς. Ἡ ἀπάντησις ποὺ στηρίζεται ὄχι σὲ προσωπικὲς ἐμπαθεῖς γνώμες ἀλλὰ στοὺς θεοφόρους Πατέρες καὶ στοὺς θεῖους κανόνες εἶναι ὀλοφάνερη. Οἱ Λατῖνοι ἀνήκουν στὴν πρώτη τάξι, τῶν αἰρετικῶν, ἄξιοι παντελοῦς ἀποκοπῆς ἀπὸ

τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας: «Ἐπεὶ γὰρ ἐρώτησις προέβη ἀπαιτοῦσα ἡμᾶς εἰπεῖν ἐν ποιά τάξει ἔχομεν τοὺς Ἰταλοὺς τῶν παρὰ τῷ μεγάλῳ Βασιλείῳ διαιρουμένων τοῦ κοινοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, ἐν τῇ τῶν αἰρετικῶν, ἐν τῇ τῶν σχισματικῶν, ἢ ἐν τῇ τῶν παρασυναγωγῶν ποιούντων -ταύτας γὰρ τὰς διαφορὰς ἐν τοῦτοις ὁ μέγας ἐκεῖνος εἶναι φησι-, μηδὲν δὲ “ἀπὸ κοιλίας” φωνεῖν προετράπημεν, ἀλλ’ ἐκ τῶν θεοφόρων πατέρων καὶ τῶν θεῶν κανόνων καὶ νόμων, τοῦτο δὴ καὶ ποιησόμεθα πάντως· καὶ ὅσα οἱ νόμοι καὶ οἱ κανόνες καὶ οἱ θεῖοι πατέρες εἰς τὸ προκείμενον συμβαλλόμενα ἐξεφώνησαν, ταῦτα δὴ καὶ προθήσομεν καὶ δειχθήσεται. Οἶδαμεν γὰρ τοῦτο καὶ προδιαγγέλλομεν ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ τάξει τῶν ἄνωθεν ἀπηριθμημένων, τῶν ἀποβάλλεσθαι δὴ παντάπασι ἀξίων καὶ οἱ Ἰταλοὶ τάττεσθαι καθεστῆκασι ἄξιοι»⁸.

8. Αἵρέσεις ἢ ἐκκλησίες;

Ἡ «σύνοδος» τῆς Κρήτης ἀπήντησε ὄχι μὲ βάση τοὺς θεοφόρους Πατέρες καὶ τοὺς θεῖους κανόνες καὶ νόμους, ἀλλὰ «ἀπὸ κοιλίας». Ἐπειδὴ οἱ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας ὑποχρεωτικὰ ἐντάσσονται στὶς τρεῖς τάξεις κατὰ τὸν Μ. Βασίλειο, τῶν αἰρετικῶν, τῶν σχισματικῶν καὶ τῶν παρασυναγωγῶν, ἐφευρίσκει τέταρτη, ἀνύπαρκτη τάξι, στὴν φαντασία μόνον τῶν συνοδικῶν τῆς Κρήτης ὑπάρχουσα, τὴν τάξι τῶν «ἐτεροδόξων ἐκκλησιῶν». Δὲν βρέθηκε κάποιος νὰ τοὺς πεῖ ὅτι μὲ αὐτὸ κοροϊδεύουν καὶ τοὺς ἐτεροδόξους (=αἰρετικούς) καὶ τὴν ἐκκλησία, διότι τὸ «ἐτεροδόξος ἐκκλησίες» εἶναι «ἀντίφασις ἐν τοῖς ὅροις»· οἱ ἐκκλησίες εἶναι πάντοτε ὁμόδοξοι καὶ ὁμογνώμονες, καὶ οἱ ἐτεροδόξοι, δηλ. οἱ αἰρετικοί, δὲν εἶναι, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἐκκλησίες. Ἀνατρέπει λοιπὸν ἡ ψευδοσύνοδος τῆς Κρήτης ὅλη τὴν προηγούμενη συνοδικὴ καὶ πατερικὴ παράδοσις, μετονομάζει τοὺς αἰρετικούς σὲ ἐτεροδόξους καὶ τοὺς καθιστᾷ ἐκκλησίες.

Εἶναι ἐπισηφάλες τὸ ἐπιχείρημα ὅτι τὸν ὄρο «ἐκκλησίες» ὡς τεχνικὸ ὄρο τὸν χρησιμο-

8. *Αὐτόθι*, σελ. 143.

ποιοῦν πολλοί, καὶ ἐπομένως ἔχουν ἄδικο ὅσοι διαμαρτύρονται. Εἶναι ἐπισημὰ ἐπιχείρημα γιὰ δύο λόγους. Ἐν πρώτοις, διότι ἡ χρησιμοποίηση τοῦ ὅρου ἀπὸ μεμονωμένα πρόσωπα (π.χ. Ἀνδρουῦτος, Τρεμπέλας κ.ἄ.) δὲν εἶναι τὸ ἴδιο μὲ τὴν χρήση τοῦ ἀπὸ ἐπίσημη σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας· ἄς μᾶς δείξουν καὶ ἄς παραπέμψουν σὲ κάποιο συνοδικὸ κείμενο, τὸ ὁποῖο ὀνομάζει τοὺς αἰρετικούς ἐκκλησία. Ὑπάρχει πούθενά στα συνοδικὰ κείμενα τέτοια θεολογικὴ παραδοξολογία; Ὁμιλοῦν ποτὲ γιὰ ἐκκλησία τῶν Ἀρειανῶν, τῶν Πνευματομάχων, τῶν Μονοφυσιτῶν, τῶν Εἰκονομάχων; Δὲν τοὺς ὀνομάζουν ὅλους αὐτοὺς αἱρέσεις μὲ βαρεῖς χαρακτηρισμούς, δὲν τοὺς καταδικάζουν καὶ τοὺς ἀναθεματίζουν; Ἦδη εἴπαμε ὅτι τὸ ἴδιο ἰσχύει γιὰ τοὺς Παπικούς καὶ τοὺς Προτεστάντες. Ἄν κάποιοι, μὲ διαβρωμένη τὴν ὀρθόδοξη συνείδηση καὶ μὲ ἔλλιπὴ ἱστορικὴ καὶ θεολογικὴ γνώση, θεωροῦν τὸν Παπισμὸ ὡς ἐκκλησία, ἄς μᾶς ἐξηγήσουν, γιὰ ἐπὶ αἰῶνες

τώρα δὲν ἔχουμε «κοινωνίαν ἐν τοῖς μυστηρίοις» (intercommunio), καὶ γιὰ τοὺς μάλιστα δύο φορές συνοδικὰ καὶ ἐπίσημα, στὴν Λυὸν καὶ στὴν Φερράρα, δὲν ἔγινε ἡ ἔνωση; Ἐκάναν λάθος ὅσοι ἀντέδρασαν, ἔκάναν λάθος ὅσοι ἐμαρτύρησαν γιὰ νὰ μὴ κοινωνήσουν μὲ τοὺς Λατίνους, οἱ Κύπριοι Ὁσιομάρτυρες τῆς Καντάρης καὶ οἱ Ἄγιορεῖτες Ὁσιομάρτυρες; Ἀφοῦ λοιπὸν οἱ Παπικοὶ καὶ οἱ Προτεστάντες, ὡς καὶ οἱ ἀρχαῖοι Μονοφυσίτες, εἶναι ἐκκλησίες, γιὰ δὲν τολμοῦν ὅσοι τὸ ἰσχυρίζονται νὰ συλλειτουργήσουν μαζί τους καὶ νὰ κοινωνήσουν δημόσια καὶ φανερὰ ἀπὸ κοινὸ Ποτήριο;

Ὁ δεύτερος λόγος πὸ καθιστᾷ ἐπισημὰ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι τὸ «ἐκκλησίες» χρησιμοποιεῖται εὐρέως ὡς τεχνικὸς ὅρος στὴν θεολογικὴ βιβλιογραφία, συνάγεται ἐκ τοῦ ὅτι κάποιοι ὅροι ἐπιβάλλονται καὶ χρησιμοποιοῦνται, χωρὶς νὰ εἶναι ὀρθοί, λόγῳ τῆς ἐπικρατοῦσης καὶ κυριαρχοῦσης δυνάμεως αὐτῶν οἱ ὁποῖοι ἐπιβάλλουν τοὺς ὅρους. Εἶναι γνωστὸν καὶ

Ἡ Β' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος.
Τοιχογραφία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας, Ἁγιον Ὄρος.

ἔχει ἀποδειχθῆ διὰ πολλῶν ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ἀκαδημαϊκὴ θεολογία ἔχει ὑποστῆ τοῦ κόσμου τὶς ἐπιδράσεις ἀπὸ τὴν Δύση, ἀπὸ τοὺς Παπικοὺς καὶ ἀπὸ τοὺς Προτεστάντες, καὶ ὡς πρὸς τὴν χρῆση τῆς θεολογικῆς ὀρολογίας. Ὁ ὅρος π.χ. «καθολικός» ἢ «καθολικὴ» σημαίνει ὀρθόδοξος, ὀρθόδοξη, καὶ προσιδιάζει κατ' ἐξοχὴν στοὺς Ὀρθοδόξους καὶ στὴν Ὀρθόδοξη Καθολικὴ Ἐκκλησία. Καὶ ὅμως χρησιμοποιεῖται γιὰ νὰ χαρακτηρίζονται οἱ Λατῖνοι, οἱ Παπικοὶ ὡς «Καθολικὴ Ἐκκλησία». Οἱ ὅροι ἐπίσης «ἔνωση τῶν ἐκκλησιῶν», «ἔνωτικοί» καὶ «ἀνθενωτικοί» εἶναι ἐσφαλμένοι, χρησιμοποιούμενοι εὐλόγα μόνον ἀπὸ τοὺς δυτικούς θεολόγους καὶ ἱστορικούς, ἄκριτα ὅμως καὶ παράλογα ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους. Γιὰ μᾶς ἀντὶ τοῦ «ἔνωση τῶν ἐκκλησιῶν» τὸ σωστὸ εἶναι «ἔνωση μὲ τὴν Ἐκκλησία», ἀντὶ τοῦ «ἔνωτικοί» τὸ λατινίζοντες, λατινόφρονες, φιλοπαπικοὶ καὶ ἀντὶ τοῦ «ἀνθενωτικοί» τὸ ὀρθόδοξοι. Καὶ αὐτὸ διότι ὑπὸ τὴν ἀληθῆ ἔννοια τῆς ἐνώσεως στὴν πίστι καὶ στὰ δόγματα κατ' ἐξοχὴν ἐνωτικὸς εἶναι ὁ Ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός, ἐνῶ ὁ Βησσαρίων πὸ ἐπρόδιδο τὰ δόγματα καὶ τὴν πίστι καὶ ἤθελε τὴν ψευδῆ ἔνωση μὲ τὸν πάπα ἦταν ἀνθενωτικός. Μὲ τὴν λογικὴ τῆς συνηθισμένης ὀρολογίας θὰ ἔπρεπε καὶ στὸ χῶρο τῆς ἱστορίας, ἂν ἐπικρατοῦσε ἡ ἄποψη τῆς Ρεπούση, ἢ σφαγὴ τῆς Σμύρνης νὰ ὀνομάζεται «συνωστισμός» καὶ ἢ «γενοκτονία» τῶν Ποντίων καὶ τῶν ἄλλων κατὰ τὸν ὑπουργὸ Παιδείας Ν. Φίλη νὰ ὀνομάζεται ἀπλῶς διωγμὸς ἢ ἐκδίωξη. Ἄλλο λοιπὸν ἢ ἐπιβολὴ καὶ ἢ χρῆση κάποιας ὀρολογίας καὶ ἄλλο τὸ ἂν ἡ ὀρολογία αὐτὴ εἶναι ὀρθή. Καὶ ἢ χρῆση τοῦ ὅρου ἐκκλησίαις, γιὰ τὶς αἱρέσεις εἶναι θεολογικά, ἱστορικά καὶ λογικὰ ἀπαράδεκτη.

9. Μὲ τὸ μέρος τοῦ Χριστοῦ ἢ μὲ τὸ μέρος τῶν Λατίνων;

Πρὸς ἐνίσχυση τῶν λεχθέντων μερικὲς ἀκόμη θέσεις, ὅπου οἱ Παπικοὶ ὀνομάζονται αἰρετικοί, ἀπὸ τὸν συνοδικὸ «Τόμο» τῆς Κωνσταντινούπολης τοῦ 1273. Λέγουν οἱ

ἀληθινὰ Ὀρθόδοξοι συνοδικοὶ ὅτι ἀποδεικνύεται μὲ ὅσα ἐκθέσαμε ὅτι οἱ Ἴταλοί (=Λατῖνοι, Παπικοί), σφάλλουν στὰ ὑγιῆ δόγματα, εἶναι ἀρνηταὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἀνήκουν στὴν τάξη τῶν αἰρετικῶν μὲ μαθηματικὴ ἰσχυρότατη ἀναγκαιότητα. Ἡ Ὀρθόδοξη Καθολικὴ Ἐκκλησία τὸ ἐβεβαίωσε αὐτὸ μὲ ἀναντίρρητη ἐπιχειρηματολογία καὶ τοὺς ἔθεσε πολλὰς φορὰς σὲ ἀναθεματισμό. Πῶς λοιπὸν θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ ζητήσῃ ὅποιαδήποτε κοινω-νία μαζί τους ἢ νὰ συναριθμεῖ τὸν δικό του χῶρο μὲ τὸν χῶρο τῶν Λατίνων; Νομίζουμε ὅτι κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τὸ πράξῃ αὐτό, ἐὰν ἐπιθυμεῖ νὰ εἶναι μὲ τὸ μέρος τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἐπὶ λέξει τὸ κείμενο: «Ὁν τοίνυν ἀρνητὴν τῆς Τριάδος, ὡς τῶν ὑγιῶν δογμάτων ἀποσφαλλόμενον, ὁ λόγος ἀπέδειξεν, ὃν τῆ τῶν αἰρετικῶν συστοιχία καὶ γραμμικῶν, ὃ φασιν, ἰσχυρότερον ἀναγκῶν, ὃν καὶ ὑπὸ ἀναθεματισμὸν τίθεσθαι ἐν πολλοῖς καὶ πολ-λάκις παρὰ τῆ καθολικῆ ἐκκλησίᾳ, ἀναντιρρήτοις ταῖς ὑφηγήσεσιν, ἐπιστώσατο, πῶς ἂν τις τῆς οἰα-σοῦν ἀξιώσειε κοινωρίας ἢ τὴν ἑαυτοῦ μερίδα μετ' ἐκείνου συναριθμήσειεν; Οὐκ ἔγωγε, οἶμαι οὐδεὶς οὐκ οὖν εἰ τὴν μετὰ Χριστοῦ μερίδα ποθεῖν»⁹.

Διαβεβαιώνει ὁ «Τόμος» ὅτι οἱ πρὸ αὐτῶν Ἅγιοι Πατέρες ἔκριναν ὅτι οἱ Λατῖνοι εἶναι ἄξιοι ἀποβολῆς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ὅπως αὐτὸ προκύπτει ἀπὸ τὰ θεοσύνθετα συγγράμματα τοῦ πατριάρχου Γερμανοῦ (1223-1240) καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ θείων ἀρχιερέων, τὰ ὅποια ἐπικυρώθηκαν κατὰ καιροὺς μὲ συνοδικὰς συναντήσεις καὶ ψήφους. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ξαναγίνουσιν δεκτοὶ σὲ κοινωρία, χωρὶς νὰ μεταβληθοῦν καθόλου πρὸς τὸ καλύτερο. Ἄν συνταχθοῦμε μαζί τους, δικαιολογημένα θὰ συναποβληθοῦμε μαζί τους, καὶ ἐπειδὴ ὡς καλὴ ἐλιὰ θὰ μπολιασθοῦμε μὲ ἀγριελιά, θὰ μᾶς περιμένει, τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον: Καὶ ἐπὶ λέξει τὸ κείμενο: «Εἰ γοῦν οἱ Ἴταλοί, ἐπαναληπτέον γὰρ αἰθῆς τὸν λόγον πρὸς τὸ ἐξ ἀρχῆς προτεθέν, παρὰ τῶν πρὸ ἐμοῦ ἁγίων πατέρων ἀποβολῆς ἐκρίνοντο ἄξιοι -οἶδε πᾶς ὁ ἐντυγχάνων τοῖς τοῦ ἐν πατριάρχαις μακαριστοῦ Γερμανοῦ θεοσυνθέτοις συγγράμμασιν, ὃν ἡμεῖς τε οἶδαμεν καὶ οἱ ἀκηκόαμεν, ἔτι δὲ τῶν

9. *Αὐτόθι*, σελ. 163.

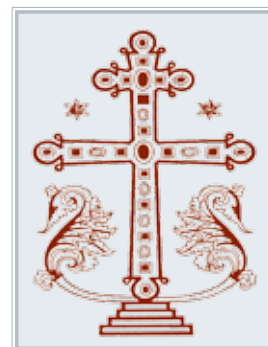
πρὸ αὐτοῦ θείων ἀρχιερέων καὶ μακαρίων ἀνδρῶν, ἃ συνοδικαῖς ἀκροάσεσι καὶ ψήφοις κατὰ καιροὺς τὸ κῆρος εἰλήφασιν-, εἴτα ἐγὼ παραδέξομαι τούτους μὴ μεταβαλλομένους πρὸς τὸ κρεῖττον κατὰ μηδέν; καὶ συντετάξομαι γε δῆπουθεν τούτοις καὶ συναποβληθεῖν ἐνδίκως, καὶ ὡς εἰς ἀγριέλαιον ἐκ καλιελαίου ἐγκεκριθεὶς τὸ πῦρ ἀνταλλάξομαι τὸ αἰώνιον»¹⁰.

Θὰ ἦταν δυνατόν νὰ παραθέσουμε πλῆθος θέσεων τοῦ ὀρθοδόξου συνοδικοῦ «Τόμου» τοῦ 1273 κατὰ τῶν Λατίνων ὡς αἰρετικῶν καὶ ἀποβλήτων. Θεωροῦμε ὅτι ἀξίζει νὰ ἐνημερωθεῖ ὁ ἀκατήχητος καὶ ἀποίμαντος λαός, ὁ ὁποῖος ἔχει χάσει τὸν πνευματικὸ τοῦ προσανατολισμὸ μέσα στὴ σύγχυση καὶ στὴν πολυγνωμία. Θὰ παραθέσουμε μία ἀκόμη, γιὰ νὰ ταρακουνηθοῦν λίγο οἱ ἐφησυχάζοντες καὶ κοιμῶμενοι ποιμένες. Εἴμαστε βέβαιοι πὼς οἱ κακοπροαίρετοι θὰ ἀντιδράσουν σὲ ὅλα αὐτά, θὰ στραφοῦν καὶ ἐναντίον τῆς σταθερῆς καὶ ἀδιάκοπης συνοδικῆς καὶ πατερικῆς παραδόσεως, θὰ ἰσχυρισθοῦν μαζί μὲ τὸν πατριάρχη Βαρθολομαῖο ὅτι «οἱ πατέρες ἡμῶν οἱ προκαλέσαντες τὸ σχίσμα ὑπῆρξαν θύματα τοῦ ἀρχεκάκου ὄφεως». Ὅλοι πάντως οἱ προηγούμενοι πατριάρχες μέχρι καὶ τὸ τέλος τοῦ 19^{ου} αἰῶνος, μεταξὺ αὐτῶν πολλοὶ Ἅγιοι, ἐκτιμοῦν σταθερὰ καὶ ἀδιάκοπα ὅτι θύματα τοῦ ἀρχεκάκου ὄφεως ὑπῆρξαν ὄχι οἱ «οἱ πατέρες ἡμῶν», ἀλλὰ οἱ Παπικοί, οἱ Λατῖνοι καὶ οἱ αἰρετικοὶ ὄλων τῶν αἰώνων. Στὸν καθρέπτη τῆς ὀρθοδόξου συνοδικῆς καὶ πατερικῆς παραδόσεως ἃς καθρεπτιθοῦν οἱ συντελεστὲς καὶ οἱ ὑποστηρικτὲς τῆς ψευδοσυνόδου τῆς Κρήτης, γιὰ νὰ ἀντικρύσουν τὸ κακοποιημένο τους πρόσωπο, καὶ ἃς ἀφήσουν τὶς ἀερολογίες, τὶς καυχήσεις γιὰ ἱστορικὸ ἐπίτευγμα καὶ τὶς κολακεῖες πρὸς τὸν πατριάρχη Βαρθολομαῖο. Λέγει ὁ ὀρθόδοξος συνοδικὸς «Τόμος» τοῦ 1273, ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς Ὀρθοδόξους, ὅτι σεῖς, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, πού τὴν ἐμνηστεύθη ὡς νύφη ἄμωμη καὶ ἀμίαντη, πρέπει νὰ προφυλαχθῆτε ἀπὸ τὸ μίasma αὐτὸ τῶν Λατίνων· νὰ μὴ κολλήσετε στοὺς ἑαυτοὺς σας τὸν μολυσμό τους, γιὰτι θὰ σᾶς ἀποστραφεῖ ὁ νυμφίος

τῶν ψυχῶν καὶ θὰ καταισχνυθῆτε αἰώνια. Δὲν πρέπει νὰ δώσετε τόπο στὸν Διάβολο. Καὶ ἐπὶ λέξει: «Διὰ τοῦτο, ὑμεῖς, ἡ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία, ἦν ἑαυτῷ νύμφην “ἄμωμον” καὶ ἀμίαντον ἐμνηστεύσατο, φυλάξαθε ἀπὸ τοῦ μίσματος τούτου, παρακαλῶ, τοῦ τῶν Ἰταλῶν· μὴ προσάψωμεν ἑαυτοῖς τὸν ἐκ τούτων μiasμόν, καὶ ἀποστραφῆ ἡμᾶς ὁ τῶν ψυχῶν νυμφίος καὶ αἰώνιως καταισχνυνώμεθα. “Μὴ δῶμεν τόπον τῷ διαβόλῳ”»¹¹

Ἐπίλογος

Μᾶς ἀφήνει καθόλου περιθώρια ἡ συνοδικὴ καὶ πατερικὴ Παράδοση νὰ ὀνομάζουμε τὶς αἱρέσεις ἐκκλησίες καὶ νὰ συναποτελοῦμε μαζί τους τὸ «Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν»; Θὰ εἴμαστε μὲ τοὺς λατινόφρονες πατριάρχες Ἰωάννη Βέκκο (1275-1282), Ἰωάννη Καλέκα (1334-1347) καὶ τὸν ἀποστάτη καρδινάλιο Βησσαρίωνα ἢ μὲ τοὺς ὀρθοδόξους πατριάρχες Μ. Φώτιο (858-867, 877-886), Μιχαὴλ Κηρουλάριο (1043-1058), Γερμανὸ Β΄ (1222-1240), Ἀρσένιο (1255-1259, 1261-1265), Ἰωσήφ Α΄ (1267-1275, 1282-1283), Γρηγόριο Β΄ Κύπριο (1283-1289), Ἀθανάσιο Α΄ (1289-1293, 1303-1310), Γεννάδιο Σχολάριο (1354-;), οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ὁποῖους τιμῶνται ὡς Ἅγιοι; Μὲ τοὺς Ἁγίους Γρηγόριο Παλαμᾶ, Μάρκο Εὐγενικό, Κοσμᾶ τὸν Αἰτωλό, Νικόδημο Ἁγιορείτη, Ἀθανάσιο Πάριο καὶ τοὺς ὀσιομάρτυρες τῆς Καντάρης καὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους; Ἡ ἀπάντηση εἶναι εὐκολὴ καὶ προφανής. Λυπούμαστε γιὰ ὅσους ἀποδέχονται καὶ πολὺ περισσότερο γιὰ ὅσους ἐγκωμιάζουν τὴν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης.

10. *Αὐτόθι*, σελ. 172.

11. *Αὐτόθι*, σελ. 289.

Ἡ Ὁγδὴ (Η')

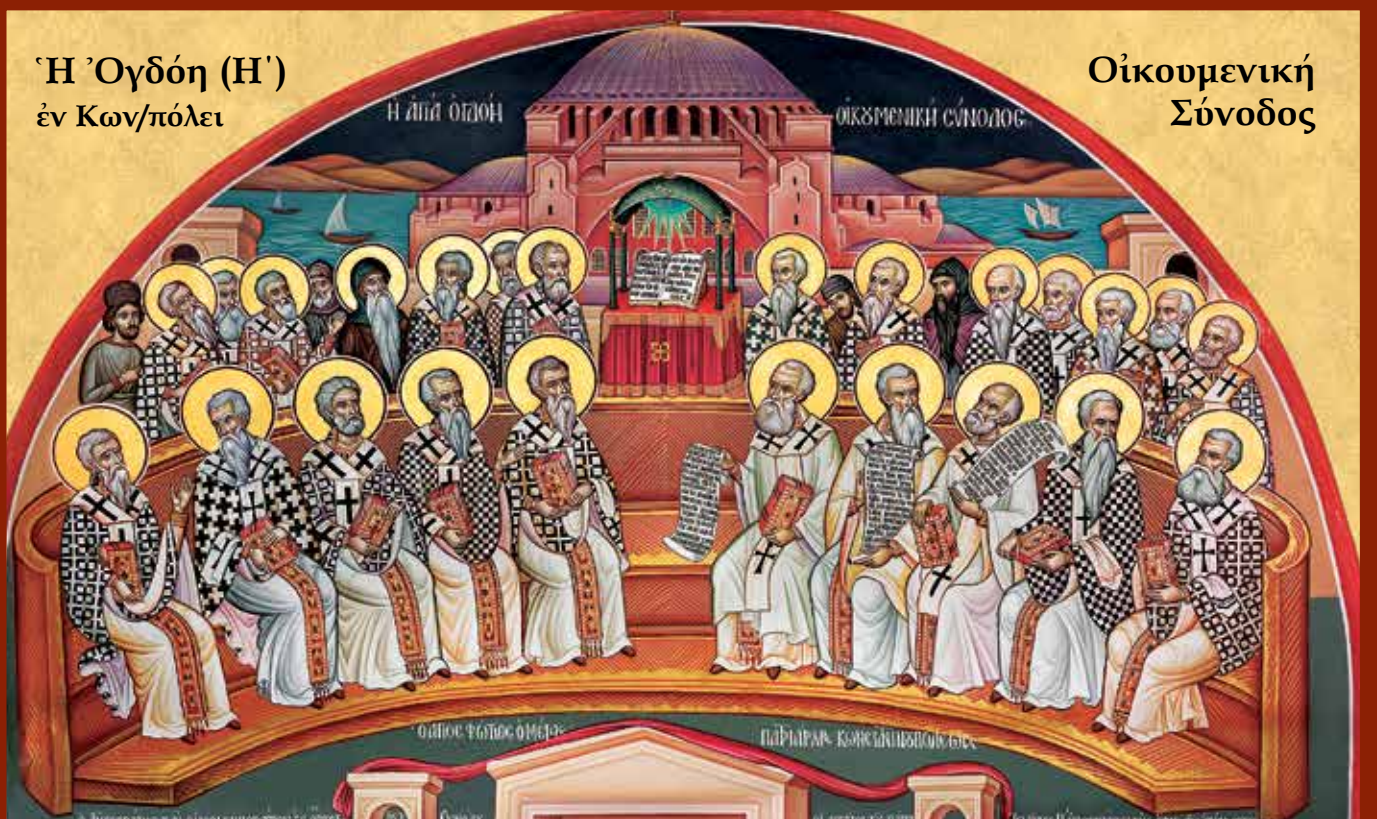
ἐν Κων/πόλει

Οἰκουμένη

Σύνοδος

Ἡ ἀπὸ οἰκον

οἰκουμένη ἐκκλησία

ὁ ἁγιος πῶτος οἰκον

πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως

ὁ δυνάστης καὶ οἱ υἱοὶ υἰοθετοῦ ἐκκλησίας

ὁ ἁγιος

ὁ ἁγιος

ὁ ἁγιος ἐκκλησίας

ὁ ἁγιος ἡ υἱοθετοῦ ἐκκλησίας

Ἡ ἐκκλησία

καὶ ἀποστολὴ ἐκκλησίας πῶτος

ὁ ἁγιος πῶτος ἐκκλησίας

Ἡ ἐκκλησία τῶν ἀπὸ πῶτος καὶ ἐκκλησίας

Η ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἐπὶ Μεγάλου Φωτίου, 879/880 μ.Χ. (Εἰκόνα σελίδας 46)

Πάντες οὕτω φρονοῦμεν, οὕτω πιστεύομεν, ἐν ταύτῃ τῇ ὁμολογίᾳ ἐβαπτίσθημέν τε καὶ τοῦ ἱερατικοῦ βαθμοῦ ἠξιώμεθα. Τοὺς ἑτέρως δὲ παρὰ ταῦτα φρονούντας ὡς ἐχθροὺς Θεοῦ καὶ τῆς ἀληθείας ἠγούμεθα. Εἴ τις παρὰ τοῦτο τὸ ἱερὸν σύμβολον τολμήσει ἕτερον ἀναγράψασθαι ἢ προσθεῖναι ἢ ὑφελεῖν, καὶ ὄρον ὀνομάσαι ἀποθρασυνθείη, κατάκριτος καὶ πάσης χριστιανικῆς ὁμολογίας ἀπόβλητος. Τὸ γὰρ ἀφαιρεῖν ἢ προσθεῖναι ἀτελεῖ τὴν εἰς τὴν ἁγίαν καὶ ὁμοούσιον καὶ ἀδιαίρετον Τριάδα μέχρι τῆς σήμερον ἀνέκαθεν ὁμολογίαν δείκνυσιν· ἀποστολικῆς παραδόσεως καὶ τῆς τῶν πατέρων διδασκαλίας καταγινώσκει. εἴ τις (τοίνυν εἰς τοῦτο ἀπονοίας ἐλάσας) τολμήσει, (ὡς ἀνωτέρω λέλεκται), ἕτερον ἐκθέσθαι σύμβολον καὶ ὄρον ὀνομάσαι, ἢ προσθήκην ἢ ὑφαίρεσιν ἐν τῷ παραδεδομένῳ ἡμῖν παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἐν Νικαίᾳ τὸ πρῶτον μεγάλης Συνόδου ποιῆσαι, ἀνάθεμα ἔστω.

(Ἐκ τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἡ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, Δοσιθέου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, Τόμος χαρᾶς, ἐκδ. Βασ. Ρηγόπουλου, Θεσσαλονίκη 1985, σελ. 379-380)

ΑΓΙΟΥ ΦΩΤΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ

Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἀρχιερατικούς θρόνους

Ο Κύριος καὶ Θεὸς ἡμῶν φησὶν: «Τὸ Πνεῦμα, ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται»· οἱ δὲ τῆς καινῆς ταύτης δυσσεβείας πατέρες, τὸ Πνεῦμα, φασὶν, ὃ παρὰ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορεύεται. Τίς οὐ κλείσει τὰ ὦτα πρὸς τὴν ὑπερβολὴν τῆς βλασφημίας ταύτης; Αὕτη κατὰ τῶν Εὐαγγελίων ἴσταται· πρὸς τὰς Ἁγίας παρατάσσεται Συνόδους· τοὺς μακαρίους καὶ Ἁγίους παραγράφεται Πατέρας, τὸν μέγα Ἀθανάσιον, τὸν ἐν θεολογίᾳ περιβόητον Γρηγόριον, τὴν βασιλείου τῆς Ἐκκλησίας στολὴν, τὸν μέγα Βασίλειον, τὸ χρυσοῦν τῆς οἰκουμένης στόμα, τὸ τῆς σοφίας πέλαγος, τὸν ὡς ἀληθῶς Χρυσόστομον. ...Κατὰ πάντων ὁμοῦ τῶν Ἁγίων προφητῶν, ἀποστόλων, ἱεραρχῶν, μαρτύρων, καὶ αὐτῶν τῶν δεσποτικῶν φωνῶν ἡ βλάσφημος αὕτη καὶ θεομάχος φωνὴ ἐξοπλίζεται.

(«Αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι», Δεσποίνης Κοντοστεργίου, ἐκδ. Πουρναρᾶ, 1997, σελ. 290)

Θ' ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἐπὶ Ἀρχιεπ. Θεσ/νίκης Ἀγ. Γρηγορίου Παλαμᾶ, 1351 μ.Χ.

(Εἰκόνα σελίδας 47)

Ἡμεῖς, συνελθόντες κατὰ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν... τὸν μὲν Θεσσαλονίκης ἱερώτατον Μητροπολίτην... εὖρομεν καὶ συνήγορον Χριστοῦ χάριτι τῆς κατ' εὐσέβειαν ἀληθείας, αὐτοὺς δὲ... πολλαῖς καὶ μεγάλαις αἰρέσεσι περιπίπτοντας... διὸ καὶ ἡ καταδίκη τούτοις... ἐπεκυρώθη, καὶ τὰ συνοδικῶς ἡμῖν ἀρτίως μετὰ τῆς ἐκ Θεοῦ βασιλείας ἐξετασθέντα καὶ διαγνωσθέντα τὸ ἀσφαλὲς ἐν πᾶσι καὶ βέβαιον ἔξει, σύμφωνα πάντα ὄντα τῇ τε ἀληθείᾳ καὶ τοῖς θείοις συνόδοις καὶ τοῖς ἐπ' αὐταῖς συνοδικοῖς τόμοις. Καὶ ἡ ἔνθεσμος διὰ πάντων καὶ κανονικὴ αὕτη ψῆφος, γραφεῖσα καὶ ὑπογραφεῖσα ἀρτίως, ἀκίνητος ἔσται καὶ εἰς αἰῶνα τὸν σύμπαντα διατηρηθήσεται, τῇ πάντα δυναμένη ἐνεργείᾳ καὶ χάριτι τοῦ Παντοδυνάμου καὶ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν, ὑπὲρ ἧς καὶ δι' ἧς ὁ παρῶν ἡμῖν ἀγὼν ἦνυσται.

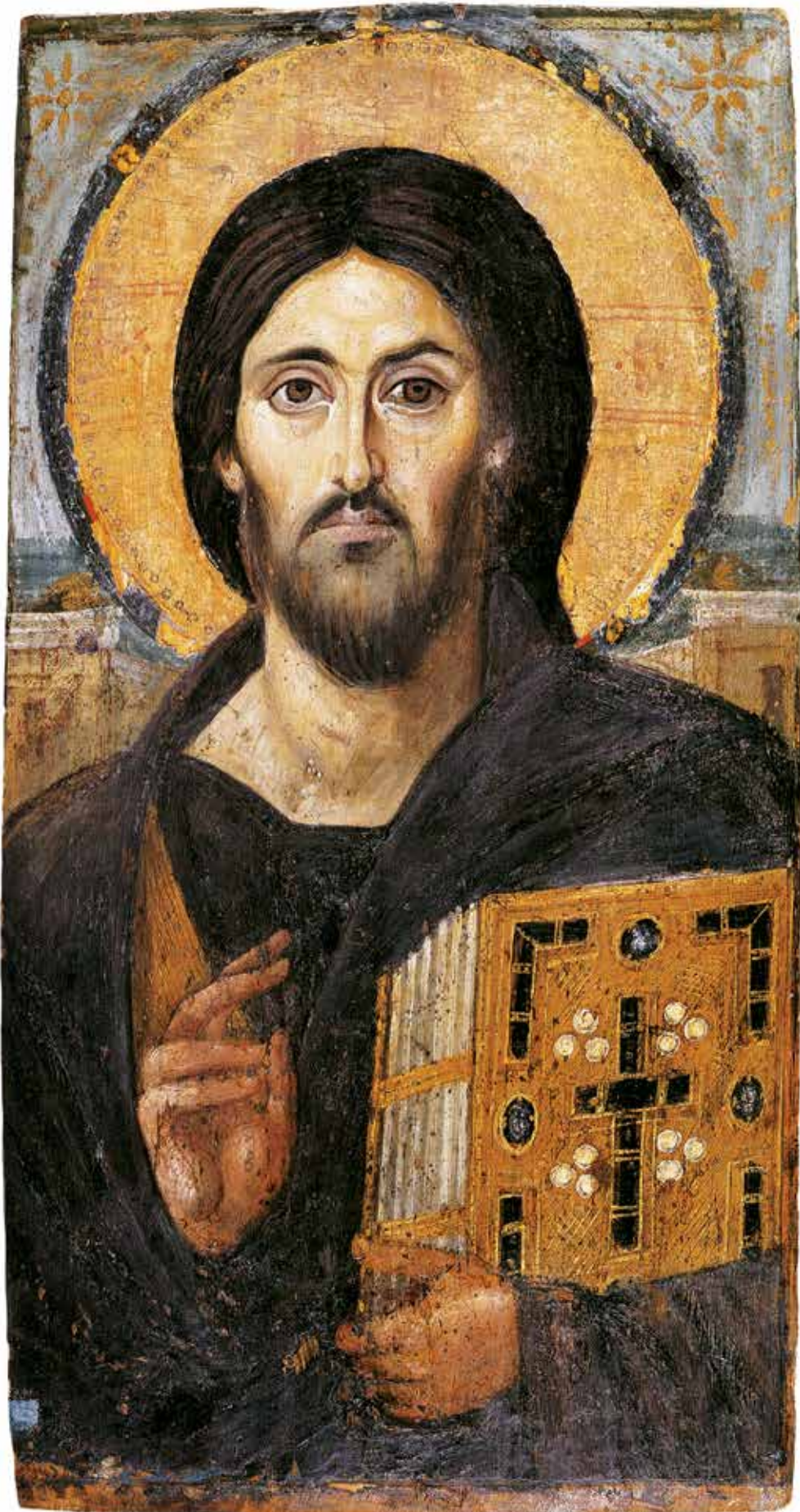
(Ἐκ τῶν Πρακτικῶν τῆς Θ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, Ἰωάννου Καρμίρη, Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τόμος 1, Ἐν Ἀθήναις 1952, σελ. 342)

ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ

Ἑομολογία τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως

Ἔτι τοῖς αὐτοῖς, φρονοῦσι καὶ λέγουσι κτιστὴν εἶναι πᾶσαν φυσικὴν δύναμιν καὶ ἐνεργείαν τῆς τρισυποστάτου Θεότητος, ὡς κτιστὴν ἐκ τούτου καὶ αὐτὴν τὴν θεῖαν οὐσίαν ἀναγκαζομένοις δοξάζειν· κτιστὴ γὰρ κατὰ τοὺς ἁγίους ἐνεργεία, κτιστὴν δηλώσει καὶ φύσιν, ἄκτιστος δέ, ἄκτιστον χαρακτηρίσει οὐσίαν· ...μή ὁμολογοῦσι δὲ κατὰ τὰς τῶν ἁγίων θεοπνεύστους θεολογίας καὶ τὴν τῆς Ἐκκλησίας εὐσεβὲς φρόνημα ἄκτιστον εἶναι πᾶσαν φυσικὴν δύναμιν καὶ ἐνεργείαν τῆς τρισυποστάτου Θεότητος, ἀνάθεμα.

(Ἐκ τῶν Πρακτικῶν τῆς Θ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, Ἰωάννου Καρμίρη, Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τόμος 1, Ἐν Ἀθήναις 1952, σελ. 347)

Ἰησοῦς Χριστός ὁ Παντοκράτωρ (ἐγκαυστική εἰκόνα, μία ἀπό τίς παλαιότερες ἀπεικονίσεις τοῦ Κυρίου μας), α' μισό βου αἰώνα. Ἱερά Μονή Ἁγίας Αἰκατερίνης Σινᾶ.

Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Δημητρίου Τσελεγγίδη, Καθηγητοῦ Δογματικῆς
τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ.

Ο Καθηγητῆς τῆς Δογματικῆς κ. Δημήτριος Τσελεγγίδης, μέ ἐξαιρετική παρουσία στήν ἀκαδημαϊκή θεολογία καί στόν χῶρο τῆς Ἐκκλησίας μας συνολικά, ἀποτιμᾷ τήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης μέ μία θεολογική «Τριλογία», τήν ὁποία κοινοποίησε πρός ὅλους τοὺς Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Στήν «Τριλογία» αὐτή πραγματεύεται τό θέμα τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, πού τόσο πολὺ διαφημίστηκε καί προπαγανδίστηκε στήν «Σύνοδο», ἀλλά τόσο βάνουσα κακοποιήθηκε στήν πραγματικότητα.

Μέσα ἀπό τά κείμενά του ὁ Καθηγητής, μέ ἀδιάσειστα θεολογικά ἐπιχειρήματα, δίνει τήν ἀληθινὴ διάσταση τῆς ἐνότητος, θέτει στήν σωστή βιβλική της βάση τήν ἐρμηνεία τῆς Ἀρχιερατικῆς προσευχῆς τοῦ Χριστοῦ «ἵνα πάντες ἐν ὧσιν» καί ἀπομυθοποιεῖ τό κατασκευασμένο ἐπιχείρημα «ὄπακοή στήν Ἐκκλησία» -τό ὁποῖο λανθασμένα ταυτίζει τήν Ἐκκλησία μέ τήν Διοίκησή της- ἀποσαφηνίζοντας τήν διάκριση ἀνάμεσα στήν Διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας καί τήν Ἐκκλησία ὡς Θεανθρώπινο Ὄργανισμὸ. Τά κείμενά του αὐτά ἀποπνέουν πραγματικά τήν ἀγιοπνευματικὴ Χάρη καί εἶναι «ἐπόμενα τοῖς ἀγίοις Παράσι».

Ἡ «Τριλογία» αὐτή συμπεριλαμβάνει τίς ἐξῆς ἐνότητες:

Α'. Ὑπεραξία τῆς ἀγιοπνευματικῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας.

Β'. Βάνουσα κακοποίηση τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας.

Γ'. Ταύτιση τῆς Ἐκκλησίας μέ τήν Διοίκησή της.

α'. Η ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΤΗΣ ΑΓΙΟΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Η λεγόμενη Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Κρήτης συγκλήθηκε, κατά τοὺς ἐμπνευστές καί διοργανωτές της, γιὰ νὰ ἐκφράσει τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλά ὁ λόγος τῆς συγκλήσεως Πανορθόδοξου Συνόδου, γιὰ ἀνάδειξη τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἄγνωστος καί ξένος πρός τήν ἱστορία τῶν Συνόδων τῆς Ὀρθοδο-

ξίας. Ἡ ἀλήθεια τῶν πραγμάτων, πού προέκυψαν ἀπὸ αὐτὴν τὴν σύγκληση, ὄχι μόνον δέν δικαίωσαν τὴν φιλόδοξη στοχοθεσία, ἀλλὰ ἀνέδειξαν καί τὴν κεκαλυμμένη πονηρία τῶν διοργανωτῶν της. Ἄς δοῦμε, ὅμως, ποιά εἶναι ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, καθεαυτὴν, καί μέ ποιὸν τρόπο τὴν «διακήρυξε» ἡ συγκεκριμένη αὐτὴ «Σύνοδος»;

Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ὡς θεμελιώδης ιδιότητά της, εἶναι δεδομένη ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν φύση τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκφράζει τὴν αὐτοσυνειδησία της, ἡ ὁποία διατυπώθηκε ἱστορικά στὸν Ὅρο - Ἀπόφαση τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου (381), ὁ ὁποῖος ἀπετέλεσε καὶ τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως τῆς Ἐκκλησίας.

Στὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως, ὁμολογοῦμε ὅτι πιστεύουμε «εἰς Μίαν, Ἀγίαν, Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν». Ἄν, ὅμως, ἡ Ἐκκλησία εἶναι «Μία» -κατὰ τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεώς μας- τότε, δὲν μποροῦν, κατὰ κυριολεξία, νὰ ὑπάρχουν ἐτερόδοξες-αἱρετικές Ἐκκλησίες.

Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ιδιότητα τοῦ ἐνὸς σώματος τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἀπολύτως καὶ ἀμετακλήτως διασφαλισμένη ἀπὸ τὴν Κεφαλή της, τὸν Χριστό, διὰ τῆς συνεχοῦς παρουσίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος σ' αὐτὴν ἤδη ἀπὸ τὴν Πεντηκοστή.

Κατ' ἀρχὴν, πρέπει νὰ ποῦμε, ὅτι ἡ ἐνότητα τῶν ἀνθρώπων μέ τὸν Τριαδικό Θεό καὶ μεταξύ τους -πού συνιστᾶ καὶ τὸν ὑπέρτατο βαθμό ἐνότητας τῶν ἀνθρώπων- εἶναι ὁ κύριος καὶ οὐσιαστικός σκοπός τῆς ὅλης Θείας Οἰκονομίας, ἡ ὁποία ἐκφράστηκε διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ εἰδικότερα διὰ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Ἐκκλησίας Του.

Ἡ Ἐκκλησία, ὡς μυστηριακό σῶμα τοῦ Χριστοῦ, εἶναι ὁ χαρισματικός χῶρος, ὅπου συγκροτεῖται, βιώνεται καὶ φανερώνεται ἡ ἐνότητα τῶν πιστῶν, ὡς εἰκόνα τῆς ἐνότητας τοῦ

Τριαδικοῦ Θεοῦ. Κατὰ συνέπεια, οἱ θεολογικές καὶ ὄντολογικές προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἀναφορά τῶν πιστῶν στὴν Τριαδικὴ ἐνότητα βρίσκονται στὴν ἵδρυση καὶ σύσταση τῆς Ἐκκλησίας, ὡς θεανθρωπίνου σώματος τοῦ Χριστοῦ, στὸ ὁποῖο ἀρμόζονται οἱ πιστοί, ὡς ὀργανικά μέλη Του. Τὴν ἀδιάπτωτη ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ἐγγυᾶται ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, ὡς θεανθρώπινη Κεφαλή της.

Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας... δέν ὀφείλεται σέ προσόν τῆς φύσεώς μας, οὔτε πολὺ περισσότερο εἶναι ἀποτέλεσμα μιᾶς αὐτονομημένης δραστηριότητος τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἀποτελεῖ καρπὸ καὶ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πού προκύπτει ἀπὸ τὴν ἐκ μέρους τους οἰκείωση τῆς χαρισματικῆς παρουσίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μόνο μέσα στὸ πλαίσιο τοῦ μυστηριακοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, δηλαδή τῆς μίας καὶ μόνης Ἐκκλησίας Του.

Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, καθ'αυτὴν, εἶναι ἀδιάσπαστη ὄντολογικῶς καὶ φανερώνεται θεσμικῶς στὴν πίστη, τὴν λατρεία καὶ τὴν διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ τριπλῆ αὐτὴ ἐνότητα θεμελιώνεται στὸ τρισσοῦ ἀξίωμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀντλεῖται ἀπὸ αὐτό: δηλαδή, τὸ προφητικό, τὸ ἀρχιερατικό καὶ τὸ βασιλικό. Κατὰ συνέπεια, οἱ τρεῖς αὐτές φανερώσεις τῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας θὰ πρέπει νὰ θεωροῦνται ὡς ὀργανικά ἀλληλοεξαρτώμενες, ἀλληλοπεριχωρούμενες καὶ ἀδιάσπαστες συντεταγμένες τῆς μιᾶς καὶ πλήρους ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ὡς συνόλου, παρέχεται μυστηριακῶς, συντηρεῖται ὅμως καὶ καλλιεργεῖται μέ τὴν ἄσκηση τῶν θείων ἐντολῶν καὶ φανε-

ρώνεται, κατεχοχὴν, εὐχαριστιακῶς. Ἐπομένως, ἡ ἐνότητα αὐτὴ δέν ὀφείλεται σέ προσόν τῆς φύσεώς μας, οὔτε πολὺ περισσότερο εἶναι ἀποτέλεσμα μιᾶς αὐτονομημένης δραστηριότητος τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἀποτελεῖ καρπὸ καὶ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πού προκύπτει ἀπὸ τὴν ἐκ μέρους τους οἰκείωση τῆς χαρισματικῆς παρουσίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μόνο μέσα στὸ πλαίσιο τοῦ μυστηριακοῦ

σώματος τοῦ Χριστοῦ, δηλαδή τῆς μίας καί μόνης Ἐκκλησίας Του. Καί τοῦτο, γιατί ἡ ἐνότητα αὐτή προϋποθέτει τήν ἄνωθεν, ἄκτιστη καί χαρισματική γέννηση καί θεραπεία τῆς ἀνθρώπινης φύσεως ἀπό τήν ὄντολογική ἀσθένεια τῆς ἁμαρτίας, διά τοῦ μυστηρίου τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος, ἀλλά καί τήν δωρεά τῆς ἀκτίστου θείας Χάριτος καί ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διά τοῦ μυστηρίου τοῦ Ἁγίου Χρίσματος.

Ἔτσι, ἐγκαθίσταται ἀμετακλήτως ἡ ἐντός τῶν πιστῶν ἄκτιστη Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ὅμως παραμένει ἐνεργός μόνον ὑπό τήν προϋπόθεση τῆς ἀγαπητικῆς τηρήσεως τῶν θείων ἐντολῶν, ἀλλά καί τῆς ἀκατακρίτου μετοχῆς στά θεουργά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτή, ἀκριβῶς, ἡ ἐντός τῶν πιστῶν ἐνεργός Βασιλεία τοῦ Θεοῦ συνιστᾷ καί τήν κατεξοχήν ὄντολογική ἐνότητα τῶν πιστῶν κατ' ἀρχήν μέ τόν Τριαδικό Θεό καί στή συνέχεια μεταξύ τους, ἐπειδή τότε φανερόνεται ἡ χαρισματική -μυστηριακή οἰκείωση τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος- καί τότε γίνονται πρακτικῶς ἕνα Πνεῦμα μέ τόν Τριαδικό Θεό καί μεταξύ τους. Τότε, τό -ἐνοῦν αὐτούς- ἡ ἐνοποιός, δηλαδή, δύναμη- εἶναι ἡ δωρηθεῖσα καί ἐνεργοῦσα χαρισματικῶς σ' αὐτούς ἄκτιστη θεία ἀγάπη, ἡ θεία Δόξα καί Βασιλεία, ὅπως τήν ἔζησαν ἱστορικά οἱ πρόκριτοι τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τήν θεία Μεταμόρφωσή Του, καί ὅλοι μαζί μετά καί μόνιμα, κατὰ τήν Ἁγία Πεντηκοστή.

Ὁ τρόπος, λοιπόν, πραγματώσεως αὐτῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητας δέν εἶναι κτιστός, ἀλλά ἄκτιστος. Καί αὐτό μᾶς τό διαβεβαιώνει ἡ σαρκωμένη Ὑποστατική Ἀλήθεια, στήν Ἀρχιερατική Προσευχή. Ὁ πυρήνας τῆς Ἀρχιερατικῆς Προσευχῆς τοῦ Χριστοῦ ἀφορᾷ τήν ἐνότητα, τόσο ὡς πρὸς τόν ὄντολογικό χαρακτήρα της, ὅσο καί ὡς πρὸς τόν τρόπο οἰκειώσεώς της: «κἀγὼ τήν δόξαν, ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς», λέγει ὁ Χριστός στόν Θεό Πατέρα, «ἵνα ὧσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς ἐν· ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καί αὐτοὶ ἐν ἐμοί, ἵνα ᾧσιν τετελειωμένοι εἰς ἕν, ἵνα γινώσκει ὁ κόσμος ὅτι σύ μέ ἀπέστειλας καί ἠγάπησας αὐτούς καθὼς ἐμέ

ἠγάπησας» (Ἰω. 17,22-23).

Μέ ἄλλα λόγια, ἡ ἄκτιστη Δόξα καί Βασιλεία τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ εἶναι ὄχι μόνον ὁ τρόπος πραγματώσεως αὐτῆς τῆς Θεανθρώπινης ἐνότητας, ἀλλά καί τό μοναδικό πνευματικό «κλειδί» τῆς «ἄρρητης» βιώσεως καί τῆς «ἀπερινόητης» κατανοήσεώς της, ὡς φανερώσεως τῆς ἀκτίστου ἀγάπης τοῦ Θεοῦ Πατέρα, πού παρέχεται διά τοῦ Χριστοῦ καί οἰκειώνεται βιωματικῶς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι. Ὁ βαθμός τῆς χαρισματικῆς ἐνότητας τῶν πιστῶν, ὡς κτιστῶν ὄντων, παραλληλίζεται -πάντοτε τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν- μέ τόν βαθμό τῆς κατά φύση ἀκτίστου ἐνότητας πού ἔχει ὁ Θεός Πατέρας μέ τόν Υἱό Του ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι.

Ἀπό τό παραπάνω Βιβλικό χωρίο προκύπτει, ὅτι ὁ σκοπός τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ γιά τούς πιστούς -κληρικούς, μοναχούς καί λαϊκούς, ἀγάμους καί ἐγγάμους- εἶναι ὁ ἴδιος ἀκριβῶς γιά ὅλους ἀνεξαιρέτως καί στόν ἴδιο βαθμό. Εἶναι νά γίνουν ἕνα Πνεῦμα μέ τόν Τριαδικό Θεό καί μεταξύ τους, προκειμένου νά φθάσουν «ἀφθάστως» τήν ἄκτιστη τελειότητα καί νά τήν γεύονται καί στήν παροῦσα ζωή, γιατί μόνον ἔτσι μποροῦν νά δίνουν ἐμπειρικά-βιωματικά τήν μαρτυρία τους γιά τήν τέλεια καί ἄκτιστη ἀγάπη Του καί νά παρέχουν θεοπειθῶς τήν ἱεραποστολή τους πρὸς τόν ἀλλοτριωμένο ἀπό τόν Θεό κόσμο.

Κατά συνέπεια, μόνο ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, δηλαδή μόνον ἀκτίστως, μποροῦμε νά γίνουμε ἕνα στήν Ἐκκλησία, γιατί τό Ἅγιο Πνεῦμα, πού παίρνουμε χαρισματικῶς δι' αὐτῆς, εἶναι ἄκτιστη πραγματικότητα. Διά τῆς ἀκτίστου αὐτῆς ἐνότητας καταξιώνεται στόν ὑπέρτατο βαθμό τόσο ἡ παροῦσα ὅσο καί ἡ μέλλουσα αἰώνια ζωή τῶν πιστῶν, ὡς σκοπός τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ μέσα στήν μία καί μόνη Ἐκκλησία Του. Στό πλαίσιο αὐτό τῆς χαρισματικῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας, δέν ἔχουν καμμία ὑπαρξιακή θέση οἱ ραφιναρισμένες εἰδωλοποιήσεις οὔτε τῶν ἐγγάμων (συζύγων καί παιδιῶν) οὔτε τῶν ἀγάμων -κληρικῶν ἢ μοναχῶν- σέ ὁποιαδήποτε πρόσωπα ἢ θεσμούς. Γί' αὐτό, ἂν κάποια μορφή ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητας συμβαίνει νά εἰδωλοποιεῖται καί νά ἐμφανίζονται

Ἡ ἀπροϋπόθετη καί ἀθθαίρετη «ἐκκλησιαστικοποίηση» τῶν αἵρετικῶν, ἀπό τή λεγόμενη Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδο τῆς Κρήτης, εἶναι ἐκκλησιαστικῶς ἀπαράδεκτη, ἄκορη καί ἀνίσχυρη, καί σονιστῶ πνευματική μοιχεία, τήν ὁποία, κατά τήν Παλαιά Διαθήκη, βδελύσσεται ὁ Θεός, ὡς Θεός «ζηλωτής». Ἡ ἐν λόγῳ ἀντι-Κανονική «ἐκκλησιαστικοποίηση» δέν δεσμεύει ἐπ' οὐδενί, ἐκκλησιαστικῶς, κανέναν Ὁρθόδοξο πιστό, ὁ ὁποῖος θέλει νά παραμένει -ὡς κυριολεκτικά πιστός- στίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, «ἐπόμενος» -μέ τό συγκεκριμένο αὐτό τρόπο - «τοῖς ἁγίοις Πατέροι.

ὡς λάτρεις της κληρικοί ὅλων τῶν βαθμῶν καί λαϊκοί, τοῦτο σημαίνει, ὅτι αὐτή ἡ μορφή ἐνότητας εἶναι κτιστή καί αὐτονομημένη ἀπό τήν Ἐκκλησία, καθεαυτήν, γι' αὐτό καί εἶναι, σαφῶς, ἀπόβλητη, ὡς ξένη πρὸς τόν χαρακτήρα της.

Ἡ τέλεια καί χαρισματική ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας νοεῖται καί φανερόνεται στήν πράξη, κατά τόν ἱερό Χρυσόστομο, ὡς συμφωνία στό φρόνημα -τήν πίστη-, ἀλλά καί ὡς συμφωνία στήν ἐσωτερική διάθεση - τήν ἀγάπη. Πρωτίστως, ὅμως, ἡ ἐνότητα προϋποθέτει τό ἴδιο -ἐνιαῖο φρόνημα. Μάλιστα, ἡ ὁμοφροσύνη εἶναι αὐτή πού, πρακτικῶς, ἐγγυᾶται τήν ἐνότητα, ἐνῶ ἡ ἀγάπη -κατά τόν ἴδιο Πατέρα -προκύπτει ἀπό τήν ὀρθή πίστη. Γι' αὐτό ἀκριβῶς, ἡ «ἐν ἐνί στόματι καί μιᾷ καρδίᾳ» δοξολογία τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ στή

θεία Λατρεία προϋποθέτει ὄχι μόνο τήν πίστη, ἀλλά ἀπαραιτήτως καί μία ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ζωή, ἡ ὁποία εἶναι, κατεσοχήν, ζωή γνήσιας καί ἄκτιστης ἀγάπης. Μέ αὐτές τίς βιωματικές προϋποθέσεις, ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ὡς συνόλου, καί ἡ ἐνότητα τῶν πιστῶν, ὡς μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἔχουν καί τήν ὀρατή φανέρωσή τους στήν Εὐχαριστιακή Σύναξη, στό πλαίσιο τῆς Θείας Λατρείας.

Μετά ἀπό ὅσα εἶπαμε ἕως ἐδῶ, φρονοῦμε, ὅτι γίνεται κατανοητό, γιατί ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας στή Διοίκησή της δέν διασφαλίζεται μηχανιστικῶς μέ τόν ἀγιοπνευματικό, πράγματι, θεσμό τῆς Συνοδικότητος. Ἡ ἐνότητα, ἐδῶ, προϋποθέτει ὅπωςδήποτε τό αὐτό ἀγιοπνευματικό φρόνημα τῶν Συν-Οδικῶν Ἀρχιερέων. Ἐρμηνευτικό «κλειδί» γιά τήν διαπίστωση τῆς γνησιότητος τοῦ φρονήματος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ δογματική συνείδηση τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ δογματική συνείδηση νοεῖται ὡς πνευματική γνώση, πού γεννιέται -χαρισματικῶς- στήν καρδιά τῶν πιστῶν ἀπό τήν ἀγιοπνευματική ἄκτιστη Χάρη τοῦ Ἁγίου Χρίσματος τους. Γι' αὐτό, καί ἡ δογματική συνείδηση τῶν πιστῶν εἶναι τελείως ἀνεξάρτητη ἀπό τήν κατά κόσμον μόρφωσή τους καί ἀπό τήν ἐνδεχόμενη διανοητική ἢ μή διανοητική ἐνασχόλησή τους. Μέ τόν τρόπο αὐτό, ἡ δογματική συνείδηση τῶν μελῶν ὅλης τῆς Ἐκκλησίας ἀναδεικνύεται σέ ὑπέρτατο κριτήριο τῆς ἀληθείας.

Κατά συνέπεια, καί αὐτή ἡ ὀρθότητα καί Οἰκουμενικότητα μιᾶς Πανορθόδοξου Συνόδου κρίνεται ἀλαθῆτως ἀπό τό πλήρωμα τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καί εἰδικότερα ἀπό τήν δογματική συνείδηση τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀπ' ὅσα λέχθηκαν παραπάνω, φρονοῦμε, ὅτι γίνεται σαφές καί ἀπόλυτα κατανοητό, ὅτι εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατη -ὄντολογικῶς καί πρακτικῶς- ἡ ἐνότητα μέ τούς καταδικασθέντες, ἀπό Οἰκουμενικές Συνόδους, αἰρετικούς, χωρίς τήν ἐν μετανοία καί τήν κατά τούς Ἱερούς Κανόνες ἔνταξή τους στήν Μία καί μόνη, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία, τήν Ὁρθοδοξία. Γι' αὐτό καί εἶναι

προφανές, ὅτι ἡ ἀπροϋπόθετη καὶ αὐθαίρετη «ἐκκλησιαστικοποίηση» τῶν αἵρετικῶν, ἀπὸ τῆ λεγόμενης Ἁγίας καὶ Μεγάλης Σύνοδος τῆς Κρήτης, εἶναι ἐκκλησιαστικῶς ἀπαράδεκτη, ἄκυρη καὶ ἀνίσχυρη, καὶ συνιστᾷ πνευματικὴ μοιχεία, τὴν ὁποία, κατὰ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, βδελύσσεται ὁ Θεός, ὡς Θεός «ζηλωτής». Ἡ

ἐν λόγῳ ἀντι-Κανονικὴ «ἐκκλησιαστικοποίηση» δὲν δεσμεύει ἐπ' οὐδενί, ἐκκλησιαστικῶς, κανέναν Ὁρθόδοξο πιστό, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ παραμένει -ὡς κυριολεκτικὰ πιστός- σὺς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, «ἐπόμενος» -μέ τὸ συγκεκριμένο αὐτὸ τρόπο - «τοῖς ἁγίοις Πατράσι».

Β΄. ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΒΑΝΑΥΣΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Οί ἐκ τῶν Ὁρθοδόξων Οἰκουμενιστές -Πατριάρχες, Ἀρχιερεῖς, Ἱερεῖς καί λαϊκοὶ θεολόγοι- ἀναφερόμενοι κατὰ τίς τελευταῖες δεκαετίες, ὅπως παραπλανητικῶς στήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, κάνουν -κατὰ κόρον- παράχρηση τῆς Ἀρχιερατικῆς Προσευχῆς τοῦ Χριστοῦ καί εἰδικότερα τοῦ ἐπίκεντρού αὐτῆς: «ἵνα ᾧσιν ἕν».

Ἡ συστηματική προσπάθεια, ὅμως, γιὰ μιὰ βάνausη κακοποίηση τῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας, ἄρχισε ἤδη ἀπό τό 1961, πρίν πενήντα πέντε χρόνια, μέ τίς Προσυνοδικές Διασκέψεις.

Ἔτσι, ἡ δογματικοῦ χαρακτήρα ἀπόφαση τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης δέν ἀποτελεῖ ἀπλῶς ξαφνικό καί βαρύτατο θεολογικό ἀτόπημα, ἀλλά προσχεδιασμένο καί συστηματικά προωθούμενο πολυχρόνιο σκοπό, ἀπό τούς ἐκφραστῆς τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ἐντός τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ἐπέλεξε ὅ,τι ἀνώτερο καί ἀγιώτερο στήν Ἐκκλησία -τήν ἀρραγῆ καί ἀγιοπνευματική ἐνότητά της- καί τήν βεβήλωσε ἐν ὀνόματι τῆς ὑπερασπίσεως καί τῆς διακηρύξεώς της. Παράλληλα, μέ τίς Προσυνοδικές, τίς Συνοδικές διαδικασίες -μέ βάση τόν Κανονισμό Λειτουργίας τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης- ἀλλά καί ὅλες τίς συμπαρομαρτοῦσες ἐνέργειες, κακοσυστήθηκε ἀνεπίτρεπτα τό ἀγιοπνευματικό, Συνοδικό, πολίτευμα τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας μας.

Συγκεκριμένα, στή Σύναξη τῶν Προκαθημένων καί τῶν ἐκπροσώπων τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν στό Σαμπεζό τῆς Ἑλβετίας, ἀλλά καί στή «Σύνοδο» τῆς Κρήτης, κυριάρχησε,

μέ παραπλανητικό τρόπο, ὡς προμετωπίδα, ἡ ἀπατηλή προβολή τῆς ὑπέρτατης ἀξίας τῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας, χωρίς προηγουμένως νά προσδιοριστεῖ -μέ κάθε θεολογική ἀκρίβεια- ἡ ὀρθή νοσηματοδότηση τοῦ ὄρου «ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας», ὅπως ἀντίστοιχα ἔγινε ἀπό τούς Ὁρθόδοξους Οἰκουμενιστές καί μέ τόν ὄρο «ἀγάπη».

Προβλήθηκε συστηματικά ἡ ἀπροσδιόριστη θεολογικά ἐνότητα, καί παράλληλα, ἀφοῦ ἀπολυτοποιήθηκε, αὐτονομήθηκε καί εἰδωλοποιήθηκε, καλλιεργήθηκε ψυχολογικά τό φόβητρο τῆς διαιρέσεως, μέ τό σλόγκαν: «Νά μή διασπαστοῦμε», μέ ἀποτέλεσμα νά κυριαρχήσει ἡ παπική ἀντίληψη περί τοῦ «Πρώτου» καί νά προωθηθοῦν οἱ προσχεδιασμένες ἀνεπίτρεπτες ὑποχωρήσεις καί οἱ δογματικές ἐκπτώσεις, γιὰ νά υἱοθετηθεῖ ἄκριτα, ἀπό τούς «λάτρεις» της, ὡς πανάκεια, ἡ «φιλάδελφη», ὄχι ὅμως καί φιλόθεη, Οἰκουμενιστική θεώρηση τῆς ἐνότητας. Προέβαλαν τήν ἀνώτατη ὑπεραξία τῆς Ἀρχιερατικῆς Προσευχῆς, ἐστιάζοντας αὐτονομημένα καί ἀπροϋπόθετα στήν συμπύκνωση τοῦ περιεχομένου τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητας, τήν ὁποία ἐκφράζει ἡ Βιβλική ρήση: «ἵνα ᾧσιν ἕν», καί τήν κακοποίησαν, ὅπως καί οἱ ἑτερόδοξοι Ρωμαιοκαθολικοὶ καί Προτεστάντες. Προέβαλαν δηλαδή μιὰ ἐνότητα, οὐσιαστικά γενικόλογη, ἀθεολόγητη καί κυρίως χωρίς προϋποθέσεις. Ἔτσι, οἱ συνελθόντες στήν Κρήτη Ἀρχιερεῖς, ὡς μή «ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι καί Ἀληθείᾳ» κινούμενοι, δέν ὀρθοτόμησαν τόν «λόγο τῆς Ἀληθείας», γιατί, ἐν ὀνόματι τῆς κακῶς νοουμένης ἐνότητας, ἔκαναν ἐκπτώσεις στό δόγμα.

Ἀκόμη εἰδικότερα, στήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης ἐπιχειρήθηκε νά καθιερωθεῖ θεσμικά μία νέα, παράδοση, διπλή Ἐκκλησιολογία, ἀφοῦ οὐσιαστικά παραμερίστηκε ἡ θεωρητικά πάντοτε ἀποδεκτὴ ὄντολογικὴ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐνότητα τοῦ πληρώματός της ἐν Χριστῷ καὶ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι μέ τόν Θεό Πατέρα.

Στήν πραγματικότητα, δηλαδή, μέ τήν ψηφίση τοῦ Στ' Κειμένου προέκυψε ἀπό τούς ἐτεροζυγοῦντες δέκα Προκαθημένους, ἓνα ἐτερογενές «ἀποκύημα», ἓνας «τραγέλαφος», ἓνα «τέρας». Τοῦτο ἔγινε μέ τήν ἄμικτη μίξη τῆς Ὁρθόδοξης καὶ τῆς ἐτερόδοξης Ἐκκλησιολογίας, ἀφοῦ θεωρήθηκαν ὡς Ἐκκλησίες οἱ ἐτερόδοξοι, δηλαδή οἱ καταδικασθέντες αἰρετικοὶ ἀπό τίς Οἰκουμενικές Συνόδους.

Οἱ ψηφίσαντες Ἀρχιερεῖς ἀποδέχθηκαν ἄβασάνιστα –θεολογικῶς καὶ πνευματικῶς– τούς αἰρετικούς, ὡς Ἐκκλησίες. Ἐμφανίστηκαν νά ἀποδέχονται –θεωρητικά– τήν ὄντολογικὴ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καὶ παράλληλα ἀναγνώρισαν «ἐκκλησιαστικότητα» καὶ στοὺς αἰρετικούς. Ἔτσι, εἰσηγήθηκαν μία ἐτεροδιδασκαλία –μιά κακόδοξη Ἐκκλησιολογία. Υἱοθέτησαν στήν πράξη τήν μετα-πατερικὴ θεολογία καὶ τήν θεολογικὴ διγλωσσία. Ἀντὶ τοῦ Βιβλικοῦ, τό «ναί, ναί» καὶ τό «οὐ, οὐ», δέχθηκαν τό «ναί» καὶ «ὄχι» τοῦ συγκρητιστικοῦ Οἰκουμεισμοῦ, τήν θεολογικά καὶ πνευματικά ἀπαράδεκτη καὶ βέβηλη κοινωνία τοῦ «φωτός μέ τό σκότος».

Ἀλλά, μέ τήν ἀνεπίτρεπτη –θεολογικά καὶ πνευματικά– διγλωσσία καὶ τήν διπλὴ Ἐκκλησιολογία, πού εἰσηγοῦνται οἱ ψηφίσαντες Ἀρχιερεῖς στό Στ' Κείμενο, ὑπονομεύεται καὶ νοθεύεται ὁ χαρακτήρας τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἀνοίγεται διάπλατα ἡ «πόρτα» σέ κάθε Χριστιανικὴ αἵρεση, νομιμοποιεῖται θεσμικά ἡ παναίρεση τοῦ Οἰκουμεισμοῦ καὶ ἀλλοιώνεται στήν πράξη ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησιολογία, πού ὀριοθετήθηκε –μέ κάθε θεολογικὴ ἀκρίβεια– στόν Ὅρο καὶ Σύμβολο τῆς Πίστεως τῆς Β' Οἰκουμεικῆς Συνόδου.

Οἱ συνελθόντες Ἀρχιερεῖς στήν Κρήτη –ἄβα-

σάνιστα καὶ ἐλαφρᾶ τῇ καρδίᾳ, κινούμενοι μέ ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐλαυνόμενο «φιλάδελφο» κίνητρο– ψηφίσαν μία νόθη ἐκκλησιαστικὴ ἐνότητα, πού νοεῖται ὡς σύνθεση τῆς διαχρονικῆς ἀγιοπνευματικῆς, χαρισματικῆς ἐμπειρίας τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μέ τήν αἰρετικοῦ χαρακτήρα ἐνότητα, πού εἰσηγοῦνται τὰ πονηρὰ πνεύματα τῆς πλάνης.

Ἔτσι, στή «Σύνοδο» τῆς Κρήτης ἀποκαλύφθηκε τό ὑπάρχον ἤδη σοβαρὸ ἔλλειμμα τῶν κριτηρίων γιὰ τό Ὁρθόδοξως καὶ ἀπλανῶς θεολογεῖν. Ἀποδείχθηκε, ἐμπειρικῶς, ὅτι οἱ ψηφίσαντες δέν ἔχουν τό θεμελιῶδες –γιὰ τόν πνευματικὸ ἡγέτη– ἀγιοπνευματικὸ χάρισμα τῆς διακρίσεως τῶν πνευμάτων. Καὶ τοῦτο, γιατί ἔκαναν σύγχυση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων, ἀφοῦ δέν διέκριναν –πρακτικῶς– τό Ἅγιο Πνεῦμα, πού διέπει τό Θεανθρώπινο σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, ἀπό τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα, πού κυριαρχοῦν στίς αἱρέσεις.

Λαμβάνοντας, σοβαρά, ὑπόψη τήν «συνοδική» διαδικασία, ἀλλὰ καὶ τό ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας, κατανοοῦμε σαφῶς, –μέ πόνον ψυχῆς– ὅτι οἱ ψηφίσαντες Ἀρχιερεῖς δέν ἔβλεπαν πρὸς τόν Χριστό, ἀλλὰ πρὸς τόν «Πρῶτο». Ἔτσι, δέν μπόρεσαν νά ἐνεργήσουν ὡς Συν-Οδικοί, κατὰ κυριολεξία, ἀφοῦ δέν ἦσαν –πρακτικά– «ἐπόμενοι τοῖς ἁγίοις Πατράσι», τόσο στή διαδικασία τῆς ὁδοῦ, ὅσο καὶ στό περιεχόμενο τῆς Ὑποστατικῆς Ὁδοῦ. Αὐτὸ τεκμαίρεται, ἀδιαμφισβήτητα καὶ κατεξοχήν, ἀπό τό ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας.

Τεράστια εἶναι ἡ ἐκκλησιαστικὴ εὐθύνη, ὄχι μόνον ἐκείνων τῶν Ἀρχιερέων, πού ὡς «Συνοδικοί» Ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στήν Κρήτη, δέχτηκαν –ἀδιαμαρτύρητα καὶ ἐνυπογράφως– τήν εἰσήγηση τοῦ Προκαθημένου τους, ἀλλὰ καὶ τῶν μὴ συμμετασχόντων Ἀρχιερέων, οἱ ὁποῖοι ἀποδέχτηκαν παθητικά καὶ δέν ἀντέδρασαν, ἕως σήμερα, στίς ἐσφαλμένες ἀποφάσεις καὶ εἰδικότερα στήν παραβίαση τῆς συνοδικῆς ἀποφάσεως τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Πρακτικῶς, οἱ ψηφίσαντες Ἀρχιερεῖς ἐμφα-

νίστηκαν νά ἐπιδιώκουν νά ἀρέσουν στους νομιζόμενους προϊσταμένους (Προκαθημένους) τους, καί ὄχι σέ Ἐκεῖνον (στόν Παράκλητο), πού τούς χειροτόνησε, ὡς ἰσοτίμους Ἀρχιερεῖς. Μέ τόν τρόπο αὐτό ἀποκαλύφθηκε ὁ ὑφέρπων Παπισμός τῶν ψηφισάντων Ἀρχιερέων. Κατά ἐπιστημονική ἀκρίβεια, θά λέγαμε, ὅτι ἐδῶ ἔχουμε «μετάλλαξη» τοῦ Παπικοῦ Πρωτείου, μέ τήν ἐπίφαση τῆς συνοδικότητας, ἀφοῦ αὐτή ἡ συνοδικότητα δέν λειτούργησε μέ βάση τίς Ὁρθόδοξες προδιαγραφές της. Στή «Σύνοδο» ἐμφανίστηκε ἕνα συλλογικό Πρωτεῖο τῶν Προκαθημένων τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Οἱ ἐπιμέρους εἰκοσιτέσσερις Ἀρχιερεῖς τῆς κάθε Τοπικῆς Ἐκκλησίας ἀκίνητοποιήθηκαν – πρακτικῶς– μή ἔχοντας δικαίωμα ψήφου. Βέβαια, ἡ παπικοῦ τύπου μετάλλαξη τῆς λειτουργίας τοῦ Πρώτου ἐμφανίστηκε ἤδη –πρακτικῶς– στίς Προσυνοδικές Διασκέψεις, γιά χάρη τῆς ἐσφαλμένης θεωρήσεως τῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας.

Τό ὅλως σκανδαλωδῶς προκλητικό καί ταυτόχρονα τραγικό εἶναι, ὅτι καί σήμερα ὀρισμένοι ἀπό τούς μή μετασχόντες Ἀρχιερεῖς στή «Σύνοδο» τῆς Κρήτης –ἔχοντας ἐσφαλμένη θεώρηση γιά τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἐνδιάφέρονται διακαῶς νά μή διασπαστοῦν μεταξύ τους καί μέ τόν Προκαθημένό τους, ὡς «φιλάδελφοι», ἀλλά δέν ἀνησυχοῦν καθόλου –φιλοθέως– γιά τό σοβαρότατο πλῆγμα τῆς ἀγιοπνευματικῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας, ἐξαιτίας τῆς υἱοθετήσεως τῆς διπλῆς Ἐκκλησιολογίας τους, μέ τήν ἀπαράδεκτη «ἐκκλησιαστικοποίηση» τῶν καταδικασμένων καί ἀμετανοήτων αἰρετικῶν.

Στήν πραγματικότητα, ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης ὄχι μόνο δέν λειτούργησε στήν κατεύθυνση τῆς ἐκφράσεως τῆς ἐνότητας τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ὑποτίθεται ὅτι στόχευε, ἀλλά ἀποδόμησε

καί τήν ὑπάρχουσα ἕως τότε ἐνότητα μεταξύ τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν καί μεταξύ τῶν Ἐπισκόπων, πού τίς ἀντιπροσώπευσαν. Αὐτό ἔγινε σαφές ἀπό τήν μή συμμετοχή στή «Σύνοδο» αὐτή τεσσάρων Πατριαρχείων (Ἀντιοχείας, Ρωσίας, Βουλγαρίας καί Γεωργίας), τά ὁποῖα ἀριθμοῦν συντριπτικά περισσότερους πιστούς ἀπ' ὅσους ἀριθμοῦν οἱ δέκα Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες, πού ἀντιπροσωπεύτηκαν σ' αὐτήν. Ἡ ἀποδόμηση ὅμως τῆς ἐπιδιωκόμενης ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητας ἔγινε καί ἐκφράστηκε, πρακτικῶς, καί ἀπό τούς μή ὑπογράψαντες Ἀρχιερεῖς τό Στ' Κείμενο.

***Εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατη
-ὄντολογικῶς καί πρακτικῶς- ἡ ἐνότητα μέ τούς
καταδικασθέντες, ἀπό
Οἰκουμενικές Συνόδους,
αἰρετικούς, χωρίς τήν
ἐν μετανοία καί τήν
κατά τούς Ἱεροῦς Κανόνες
ἐνταξή τους στήν Μία
καί μόνη, Ἀγία, Καθολική
καί Ἀποστολική Ἐκκλησία,
τήν Ὁρθοδοξία.***

Στή «Σύνοδο» τῆς Κρήτης ἔγιναν ἀποδεκτά «δύο μέτρα καί δύο σταθμά», ὡς μέσο ἐξυπηρετήσεως τῆς κακῶς νοουμένης ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητας, ὅπως αὐτά λειτούργησαν στίς περιπτώσεις τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν τῆς Σερβίας καί τῆς Ἑλλάδος. Συγκεκριμένα, ὁ Προκαθημένος τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας ἐψήφισε τό Στ' Κείμενο, ἐκφράζοντας τήν ἀπόφαση τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας του, ἐρχόμενος ὅμως σέ ἀντίθεση μέ τήν πλειοψηφία (17 ἀπό τούς 24) τῶν Συνοδικῶν του, ἐνῶ ὁ Προκαθημένος τῆς Ἐκκλησίας

τῆς Ἑλλάδος ἀδιαφόρησε γιά τήν ὁμόφωνη συνοδική ἀπόφαση τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας του καί ψήφισε ἀντίθετα πρὸς αὐτήν, γιά χάρη τῆς κακῶς νοουμένης ἐνότητας. Ψήφισε, δηλαδή, γιά μιά ἐνότητα, αὐτονομημένη ἀπό τήν συνοδική ἀπόφαση τῆς Ἐκκλησίας του. Στήν ἐνέργειά του αὐτή ἐνισχύθηκε ἀπό τήν ἀσυνεπῆ, πρὸς τήν ὁμόφωνη συνοδική ἀπόφαση τῆς Ἱεραρχίας, ὑπογραφή τοῦ Κειμένου ἀπό τούς 23 συνοδικούς Ἀρχιερεῖς, μέ λαμπρῆ ἐξάιρεση τοῦ 24^{ου} Ἐπισκόπου τῆς ἀντιπροσωπείας του.

Ἄλλά καί ἡ περίπτωση τῆς Ἐκκλησίας τῆς

Κύπρου δέν ἦταν καλύτερη, ἀφοῦ ὁ Προκαθήμενός της –μετά τήν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης– κάκισε τήν στάση τῶν διαφωνησάντων πέντε Ἀρχιερέων, πού δέν ὑπέγραψαν τό Στ' Κείμενο, καί ὅλως αὐθαιρέτως –παρά πᾶσαν διοικητικήν καί πνευματικήν δεοντολογία– ὑπέγραψε ἀντ' αὐτῶν, γιά χάρη τῆς κακῶς νοουμένης ἐνότητος, πράγμα πού συνιστᾷ ὄχι μόνον παπική νοοτροπία καί ἀνεπιτιμότητα ἐκκλησιαστικοῦ ἀνδρα, ἀλλά καί πράξη ποινικῶς διώξιμη.

Ἔτσι, ἡ πανηγυρική διάψευση τοῦ στόχου γιά τήν ἔκφραση τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος, πού τέθηκε καί ὡς σκοπός συγκλήσεως τῆς «Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου» στήν Κρήτη, ἔγινε –στήν πράξη– μέ τή μή συμμετοχή τεσσάρων Πατριαρχείων, τήν κραυγαλαία διαμυστηριακή ἀκοινωνησία δύο Πατριαρχείων (Ἱεροσολύμων καί Ἀντιοχείας), τήν θεσμικά ἀσυνεπῆ ψήφιση τοῦ Στ' Κειμένου ἀπό τόν Προκαθήμενο μιᾶς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας (Ἑλλάδος), τήν μή ὑπογραφή τοῦ ἐπίμαχου δογματικοῦ περιεχομένου Κειμένου ἀπό σημαντικό ἀριθμό συμμετασχόντων Ἀρχιερέων, καί τέλος, μέ τήν μή συμμετοχή ὄλων τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας.

Γιά τούς παραπάνω θεολογικούς λόγους, ἡ ἐκκλησιολογική εὐθύνη τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐξαιρετικά σοβαρή καί μεγάλη. Εὐτυχῶς τό εὐλαβές ἐκκλησιαστικό πλήρωμα παραμένει πιστό στήν Ἐκκλησιολογία τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου –«ἐπόμενο τοῖς ἁγίοις Πατράσι»– καί ἀπορρίπτει κατηγορηματικά τήν διπλῆ Ἐκκλησιολογία, τήν ὁποία εἰσηγήθηκε καί ψήφισε ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης, νομιμοποιώντας ἔτσι «θεσμικά» τό καρκίνωμα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ στό «ἄσπιλο» σῶμα τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰδικότερα, οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὀφείλουν νά πάρουν ὑπεύθυνα θέση,

καταρχήν προσωπικά, ἀλλά καί κατόπιν συλλογικά, στήν ἐπόμενη Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας, ἔναντι κυρίως τοῦ Στ' Κειμένου, μέ τήν ψήφιση τοῦ ὁποίου ἀναγνωρίστηκαν οἱ αἰρετικοί ὡς Ἐκκλησίες, στή «Σύνοδο» τῆς Κρήτης. Ἀλλά καί τό εὐλαβές πλήρωμα, ὡς φύλακας τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας (Σύνοδος τοῦ 1848), ἀναμένει τίς δέουσες ἐξηγήσεις, γιά ποιό λόγο δηλαδή, δέν ἐκπροσωπήθηκε ἡ ὁμόφωνη ἀπόφαση τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας μας

ἀπό τόν Προκαθήμενό της. Πολύ περισσότερο ἀναμένει ἀπό τήν Ἱεραρχία νά καταδικάσει τήν διπλῆ, αἰρετική, συγκρητιστική καί Οἰκουμενιστική Ἐκκλησιολογία τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης.

Ὡς πιστοί, ἀναμένουμε –στή συνέχεια– νά ἀναληφθοῦν πρωτοβουλίες καί σέ συνεργασία μέ τά τέσσερα Πατριαρχεῖα, πού δέν ἔλαβαν μέρος στή «Σύνοδο» τῆς Κρήτης, νά συγκληθεῖ μιά Πανορθόδοξη Σύνοδος, γιά νά ἀποκαταστήσει, μέ τό μῆζον κῦρος της –ἐπίσημα καί θεσμικά– τήν διασαλευθεῖσα ἐκκλησιαστική ἐνότητα, νά καταδικάσει τήν διπλῆ Ἐκκλησιολογία τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης, καί νά δημοσιοποιήσει τά Πρακτικά

τῆς ἀμφισβητούμενης «Συνόδου».

Τέλος, ἐπιθυμοῦμε νά κλείσουμε μέ μία ρεαλιστική αἰσιοδοξία. Φρονοῦμε, ὅτι μέ ὅσα γράφουμε, παραμένουμε –ὡς ἐπόμενοι τοῖς ἁγίοις Πατράσι– μέ τόν Χριστό καί τήν Ἐκκλησία Του, καί κατά συνέπεια παραμένουμε μέ τόν παρόντα καί τόν ἐσχατολογικό Νικητή. Βέβαια, μέ δεδομένη τήν ἀδιαμφισβήτητη Βιβλική καί Πατερική Ἀλήθεια, ὅτι ὁ εἰσηγητής ὄλων τῶν αἱρέσεων εἶναι ὁ διάβολος, εἶναι βέβαιο, ὅτι ὁ πονηρός νόμισε πρὸς τό παρόν πὼς πέτυχε ἐξαιρετικά μεγάλη νίκη κατά τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, διὰ τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης,

*Στήν πραγματικότητα,
ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης
ὄχι μόνο δέν λειτούργησε
στήν κατεύθυνση
τῆς ἐκφράσεως τῆς
ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας,
ὅπως ὑποτίθεται
ὅτι στόχευε, ἀλλά
ἀποδόμησε καί τήν
ὕπαρχουσα ἕως τότε
ἐνότητα μεταξύ
τῶν Αὐτοκεφάλων
Ἐκκλησιῶν καί μεταξύ
τῶν Ἐπισκόπων, πού τίς
ἀντιπροσώπευσαν.*

ἀφοῦ δι' αὐτῆς –μέ τό Στ' Κείμενό της– «ἀναγνωρίστηκαν ὅλες οἱ χριστιανικές αἱρέσεις, ὡς Ἐκκλησίες. Καί, προφανῶς, ἔχει κάθε λόγο νά πανηγυρίζει σέ βάρος τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ δέν ὑπῆρξε ποτέ μιά τέτοια «Σύνοδος» στήν Ἱστορία της, πού νά νομιμοποιήσει θεσμικά ὅλες μαζί τίς αἱρέσεις διά μιᾶς, πράγμα πού προκαλεῖ βαθύτατη θλίψη καί ὀδύνη στούς πιστούς ἐκείνους, πού συμβαίνει νά πληροφοροῦνται καί νά κατανοοῦν καλῶς τά συμβαίοντα στήν Ἐκκλησία τους.

Παρά ταῦτα, ὅμως, εἶναι ἀπολύτως βέβαιο, ὅτι ἡ χαρά του ἤδη μεταβάλλεται σέ βαρειά θλίψη. Καί τοῦτο, γιατί τό εὐλαβές πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, κινούμενο ἀπό ἔλλογη ὑπακοή στήν Ἐκκλησία, διαχρονικά, καί ὄχι ἄκριτα στήν Διοίκησή της, ἐξαιτίας τῆς ὑπαρξιακά βιούμενης μετάνοιας, τῆς ἀσκητικῆς ἡσυχίας καί τῆς προσευχῆς, δέν πρόκειται νά ἀποδεχτεῖ ποτέ αὐτήν τήν «Σύνοδο». Ἔτσι, ἀκυρώνει – στήν πράξη– τήν ἐπαίσχυντη –θεολογικῶς καί πνευματικῶς– ἀπόφαση τῆς «ἐκκλησιαστικοποίησης» τῶν αἱρέσεων.

Θά κλείσουμε αὐτή τήν ἐνότητα μέ μιά ἀπαραίτητη θεολογική διευκρίνιση. Ἡ Διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, τήν ὁποία συνιστοῦν οἱ Ἐπίσκοποι στήν Ἐπισκοπή τους καί οἱ Σύνοδοι τῶν Ἐπισκόπων σέ Τοπικό ἢ Πανορθόδοξο ἐπίπεδο, δέν ταυτίζεται μέ τήν Ἐκκλησία καθεαυτήν, ὡς Θεανθρωπίνου μυστηριακοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Αὐτό προκύπτει ἀπό τήν ἴδια τήν φύση τῆς Ἐκκλησίας καί μαρτυρεῖται ἀδιάψευστα ἀπό τήν Ἐκκλησιαστική μας Ἱστορία. Ἔτσι, εἶναι ἱστορικῶς γνωστό, ὅτι ὑπῆρξαν ὄχι μόνον Πατριάρχες, Μητροπολίτες καί Ἐπίσκοποι αἱρετικοί, ἀλλά καί Πανορθόδοξοι Σύνοδοι, πού –ἐνῶ συνιστοῦν τό ἀνώτατο Διοικητικό ὄργανο τῆς Ἐκκλησίας– ἀπορρίφθηκαν ἀπό τήν συνείδηση τοῦ πληρώματός της καί χαρακτηρίστηκαν Ψευδοσύνοδοι ἢ Ληστρικές Σύνοδοι.

Μετά ἀπό ὅλα αὐτά –ἐπιεικῶς ἐκφραζόμενοι, φρονοῦμε, πῶς εἶναι πλέον βέβαιο, ὅτι ἡ «Σύνοδος» τῆς Κρήτης γιά τήν συνείδηση τοῦ εὐλαβοῦς πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὡς μή γενομένη.

Ἡ Δέηση. Τοιχογραφία ἀπό τό νάρθηκα τοῦ Καθολικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου.

Υ΄. «ΤΑΥΤΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΕ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ»

Η «Σύνοδος» τῆς Κρήτης, ὡς γνωστόν, δέν ἀναφέρθηκε –διαχρονικά– στίς προηγούμενες τῆς Οἰκουμενικές ἢ Πανορθόδοξες Συνόδους, οὔτε καί καταδίκασε καμία ἀπό τίς προγενέστερα καταδικασμένες αἵρέσεις, οὔτε βέβαια καί κάποια ἀπό τίς σύγχρονες, πράγμα πού συνιστᾷ «πρωτότυπη» παραφωνία στήν Ἱστορία τῶν Συνόδων τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Ὅπως παραδόξως, ὅμως, ἡ «Σύνοδος» αὐτή ἀπειλεῖ ὅσους ἀπό τούς Ὁρθοδόξους θά ἀντιδράσουν στίς ἀποφάσεις τῆς.

Ἐπιπροσθέτως, ἡ παραπάνω «Σύνοδος» κάνει ἀνεπίγνωστη σύγχυση ἀνάμεσα στήν Ἐκκλησία, καθεαυτήν, –ὡς Θεανθρωπίνου μυστηριακοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ– καί τήν Διοίκησή τῆς.

Γιά τό σοβαρότατο αὐτό θέμα θά σημειώσουμε –μέ κάθε δυνατή συντομία– τά ἐξῆς σημαντικά, ἀπό Ὁρθόδοξη Ἐκκλησιολογική ἄποψη.

Ἡ πρόσφατη ἐκκλησιολογική ἐκτροπή τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης κατέδειξε, γιά μία ἀκόμη φορά, αὐτό πού εἶναι ἤδη καταγεγραμμένο στήν Ἐκκλησιαστική μας Ἱστορία. Κατέδειξε, δηλαδή, ὅτι τό Συνοδικό Σύστημα ἀπό μόνο του δέν διασφαλίζει μηχανιστικά τήν ὀρθότητα τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως. Αὐτό γίνεται μόνο, ὅταν οἱ Συνοδικοί Ἐπίσκοποι ἔχουν μέσα τους ἐνεργοποιημένο τό Ἅγιο Πνεῦμα καί τήν Ὑποστατική Ὁδό, τό Χριστό δηλαδή, ὁπότε ὡς Συν-Οδικοί (ὡς αὐτοί δηλαδή πού πηγαίνουν ἐπί τῆς Ὁδοῦ πού εἶναι ὁ Χριστός, μαζί μέ τόν Χριστό) εἶναι στήν πράξη καί «ἐπόμεινοι τοῖς ἁγίοις Πατράσι».

Ὅπως ἀποδείχθηκε, δυστυχῶς, αὐτό δέν εἶναι καθόλου αὐτονόητο στίς μέρες μας. Γύρω αὐτό καί εἶναι λανθασμένο τό ἐπιχείρημα πού προβάλλεται κατά κόρον τόσο ἀπό πιστούς ὅσο καί ἀπό Ἱερεῖς καί Ἐπισκόπους, ὅτι θά πράξουμε «ὄ,τι πεῖ ἡ Ἐκκλησία» ἢ «περιμένουμε τήν ἀπόφαση τῆς Ἐκκλησίας», ἐννοώντας συνήθως καί ἄκριτα τήν ὁποιαδήποτε ἀπόφαση τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας καί ἀγνοώντας, ὅτι ὑπάρχει σαφής διάκριση ἀνάμεσα στήν Ἐκκλησία, καθεαυτήν, –ὡς Θεανθρωπίνου μυστηριακοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ– καί τήν Διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἐκφράζει πράγματι τήν Ἐκκλησία, μόνον ὅμως ὑπό συγκεκριμένες καί σαφεῖς προϋποθέσεις.

Τήν Διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας συνιστοῦν οἱ Ἐπίσκοποι στήν Ἐπισκοπή τους καί οἱ Σύνοδοι τῶν Ἐπισκόπων σέ Τοπικό ἢ Πανορθόδοξο ἐπίπεδο. Αὐτοί μαζί μέ τούς πρεσβυτέρους τῶν κατά τόπους Ἐκκλησιῶν καί τόν εὐσεβῆ λαό συναποτελοῦν τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Κατά συνέπεια, δέν μπορεῖ ὁ Ἐπίσκοπος νά ἀγνοεῖ τούς πρεσβυτέρους καί τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτό ἀποδεικνύεται καί ἱστορικῶς. Στήν Α' Ἀποστολική Σύνοδο– ὅπου Πρῶτος καί Πρόεδρος δέν ἦταν ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, ἀλλά ὁ Ἀδελφός Θεός Ἰάκωβος– ἐκφράστηκε ἡ Συνοδική Ἀλήθεια «σύν ὅλη τῇ Ἐκκλησίᾳ»: «Ἔδοξε τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καί ἡμῖν». Τό «ἡμῖν» δέν ἦταν ἀπλῶς μόνον οἱ Ἀπόστολοι, ἀλλά καί «οἱ σύν αὐτοῖς», δηλαδή οἱ Πρεσβύτεροι, «σύν ὅλη τῇ Ἐκκλησίᾳ». Καί ὅλη ἡ Ἐκκλησία εἶναι καί ὁ ἀπλός λαός. Ἀλλά καί στήν περίπτωση τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἡ θεολογική θέση ἐνός νεαροῦ

*Εἶναι ἱστορικῶς γνωστό,
ὅτι ὑπῆρξαν ὄχι μόνον
Πατριάρχες, Μητροπολίτες
καί Ἐπίσκοποι αἰρετικοί, ἀλλά
καί Πανορθόδοξοι Σύνοδοι,
πού –ἐνῶ συνιστοῦν
τό ἀνώτατο Διοικητικό
ὄργανο τῆς Ἐκκλησίας-
ἀπορρίφθηκαν ἀπό τήν
συνείδηση τοῦ πληρώματός
της καί χαρακτηρίσθηκαν
Ψευδοσύνοδοι ἢ Ληστρικές
Σύνοδοι.*

Διακόνου, τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου, ἐξέφρασε τήν ὅλη Ἐκκλησία.

Κατά συνέπεια, καί αὐτή ἡ ὀρθότητα καί Οἰκουμενικότητα μιᾶς Πανορθόδοξου Συνόδου κρίνεται ἀλαθῆτως ἀπό τό πλήρωμα τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καί εἰδικότερα ἀπό τήν γρηγοροῦσα δογματική συνείδηση τοῦ ἐλλαβοῦς πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία (συνείδηση) στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἀποτελεῖ τό μόνο ἐρμηνευτικό «κλειδί» γιά τήν διαπίστωση τῆς γνησιότητας τοῦ φρονήματός της.

Κι ὅταν λέμε δογματική συνείδηση, ἐννοοῦμε τήν πνευματική γνώση, πού γεννιέται –χαρισματικῶς– στήν καρδιά τῶν πιστῶν ἀπό τήν ἁγιοπνευματική ἄκτιστη Χάρη τοῦ ἐνεργοποιημένου Ἁγίου Χρίσματος τους. Εἶναι ἡ συμπυκνωμένη πνευματική ἐμπειρία μέσα στήν Ἐκκλησία, τό λειτουργοῦν δηλαδή μέσα μας Ἅγιο Πνεῦμα, τό ὁποῖο λάβαμε. Καί αὐτή εἶναι ἡ μοναδική ἰσότητα μεταξύ τῶν ἀνθρώπων μέσα στό σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Γι’ αὐτό, καί ἡ δογματική συνείδηση τῶν πιστῶν εἶναι τελείως ἀνεξάρτητη ἀπό τήν κατά κόσμον μόρφωσή

τους καί ἀπό τήν ἐνδεχόμενη διανοητική ἢ μή διανοητική ἐνασχόλησή τους. Ὅταν, λοιπόν, αὐτή ἡ δογματική συνείδηση τῶν μελῶν ὅλης τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐνεργοποιημένη, ἀναδεικνύεται σέ ὑπέρτατο κριτήριον τῆς ἀληθείας.

Ἐνα γεγονός, πού προκύπτει ἀπό τήν ἴδια τήν φύση τῆς Ἐκκλησίας καί μαρτυρεῖται ἀδιάψευστα ἀπό τήν Ἐκκλησιαστική μας Ἱστορία, εἶναι ὅτι ὑπῆρξαν ὄχι μόνον Πατριάρχες, Μητροπολίτες καί Ἐπίσκοποι αἰρετικοί, ἀλλά καί Πανορθόδοξοι Σύνοδοι, πού –ἐνῶ συνιστοῦν τό ἀνώτατο Διοικητικό ὄργανο τῆς Ἐκκλησίας– ἀπορρίφθηκαν ἀπό τήν συνείδηση τοῦ πληρώματός της καί χαρακτηρίσθηκαν Ψευδοσύνοδοι ἢ Ληστρικές Σύνοδοι.

Κι αὐτό, γιατί στά δογματικά θέματα ἡ ἀλήθεια δέν βρίσκεται στήν πλειονοψηφία τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων. Ἡ ἀλήθεια, καθεαυτήν, εἶναι πλειοψηφική. Δηλαδή καί ἕνας ὅταν τήν ἐκφράζει, αὐτή πλειοψηφεῖ, ἐναντι τῶν ἑκατομμυρίων καί δισεκατομμυρίων ἄλλων ψήφων, πού εἶναι ἀντίθετες. Γιατί ἡ Ἀλήθεια στήν Ἐκκλησία δέν εἶναι ἰδέα, δέν εἶναι ἄποψη. Εἶναι Ὑποστατική. Εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Γι’ αὐτό, καί ὅσοι διαφωνοῦν μέ αὐτήν, ἀποκόπτονται ἀπό τήν Ἐκκλησία, ἀφοῦ καθαιροῦνται καί ἀφορίζονται, κατά περίπτωση.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι τό ἴδιο τό Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας, τό Ὅποιο λειτουργεῖ καί ἐκφράζεται καί μέ μεμονωμένα πρόσωπα. Αὐτό τό ἔδειξε χαρακτηριστικά ἡ ἱστορία στό πρόσωπο τοῦ ἁγίου Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, καθώς καί τοῦ Ἁγίου Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ στήν ψευδοσύνοδο τῆς Φλωρεντίας, οἱ ὁποῖοι ἦταν μονάδες, ἐναντι τῆς κυριαρχίας τῆς πλειοψηφίας.

Ἀποδεικνύεται ἐδῶ, πῶς ἕνας ἄνθρωπος ἔδωσε τήν ἀπάντηση τῆς Ἐκκλησίας καί τόν δικαίωσε ἡ Ἐκκλησιαστική Ἱστορία καί ἀγίασε σέ σχέση μέ ὄλους τούς ἄλλους, τόν Αὐτοκράτορα, τόν Πατριάρχη καί ὄλους τούς ἄλλους πού συμμετεῖχαν, καί οἱ ὁποῖοι δέν ἐξέθεσαν τήν ἀλήθεια. Ἄρα, δέν εἶναι θέμα ἀριθμοῦ, ἀλλά θέμα Ἀληθείας ἢ μή Ἀληθείας. Αὐτό

τό πράγμα δέν πρέπει νά τό ξεχνοῦμε, γιατί εἶναι ἡ ποιοτική διαφορά μεταξύ Ὁρθοδοξίας καί ἑτεροδοξίας, στήν πράξη. Στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, τά πράγματα δέν λειτουργοῦν παπικά. Δέν εἶναι ὁ Πάπας ὑπεράνω καί τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὅπως ἐκεῖ, οὔτε φυσικά ἐδῶ ὑπάρχει κάποιος ἐπιμέρους Πάπας, πού νά τοποθετηθεῖ πάνω ἀπό τήν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἄρα, κριτήριο στήν Ἐκκλησία δέν εἶναι, ὅτι συνῆλθε ὅλη ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καί ἀπεφάσισε κάτι πλειοψηφικά. Θά μπορούσε νά εἶναι θεωρητικά καί ὅλοι οἱ Ἐπίσκοποι, καί ἕνας, δύο, τρεῖς ἢ ἐλάχιστοι ἀπό αὐτούς νά λέγανε κάτι τό ἀντίθετο. Δέν σημαίνει, ὅτι ἐκεῖνο, πού θά πεῖ ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν Ἐπισκόπων, ἀποτελεῖ ἐχέγγυο τῆς Ἀληθείας, καί ὅτι θά πρέ-

πει ὁπωσδήποτε αὐτό νά τό ἀποδεχθεῖ τό πλήρωμα. Ὅχι, δέν εἶναι ἔτσι τά πράγματα στήν Ἐκκλησία. Κριτήριο τῆς Ἀληθείας εἶναι, ἐάν τά λεγόμενα στίς Ἐκκλησιαστικές Συνόδους εἶναι «ἐπόμενα τοῖς Ἁγίοις Πατράσι».

Εἶναι θέμα τῆς ὅλης Ἐκκλησίας νά ἀποτιμήσει στό μέλλον, ἐν Συνόδῳ, θεολογικά καί τελεσιδικά, τίς ἀποφάσεις αὐτοῦ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ «Συνεδρίου». Ἔως τότε, ὅμως, μπορεῖ καί πρέπει ὁ κάθε πιστός νά τοποθετηθεῖ στίς μετέωρες αὐτές ἀποφάσεις αὐτοῦ τοῦ «Συνεδρίου» μέ τά κριτήρια τῆς δογματικῆς συνειδήσεως τῆς Ἐκκλησίας, διαχρονικῶς. Τά ἀσφαλῆ κριτήρια αὐτῆς τῆς δογματικῆς συνειδήσεως συνοψίζονται στό περιεχόμενο τῆς ἀγιοπατερικῆς ρήσεως: «ἐπόμενοι τοῖς ἁγίοις Πατράσι». Καί ἡ ρῆση αὐτή ἀφορᾶ καίρια

Ἰησοῦς Χριστός, ὁ «Ἀναπεσών».

Τοιχογραφία ἀπό τό Καθολικό τῆς Μονῆς Σταυρονικήτα Ἁγίου Ὁρους.

Ἔργο Θεοφάνους τοῦ Κρητός.

«Ἀναπεσών ἐκοιμήθη ὡς λέων καί ὡς σκύμνος. Τίς ἐγερεὶ αὐτόν;» (Γεν. μθ' , 9)

τόσο τόν τύπο τῶν Συνόδων ὅσο καί τήν δογματική διδασκαλία τους.

Μέ ἄλλα λόγια, ἂν τό εὐλαβές πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας -ὡς φορέας τῆς δογματικῆς συνειδήσεώς της- ἐπιβεβαιώνει τήν ὀρθότητα τῶν ἀποφάσεων τῶν Συνόδων τῆς Ἐκκλησίας, ἤ ἀκυρώνει ἀποφάσεις Πανορθόδοξων Συνόδων θεωρώντας τες ὡς Ψευδοσυνόδους, τότε

εἶναι προφανές, ὅτι ἔχει τό δικαίωμα καί τήν ὑποχρέωση νά ἐκφραστεῖ μέ φόβο Θεοῦ καί ἔνθεο ζήλο καί στήν προκειμένη περίπτωση γιά τίς ἀποφάσεις τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης (βλ. σχετικῶς καί π. Γεωργίου Φλωρόφσκυ, Τό σῶμα τοῦ ζῶντος Θεοῦ, Μιά Ὁρθόδοξη ἐρμηνεία τῆς Ἐκκλησίας, ἔκδ. Ἀρμός, Ἀθήνα 1999, σσ. 80-83).

Η πρόσφατη εκκλησιολογική έκτροπή τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης κατέδειξε, γιά μία ἀκόμη φορά, αὐτό πού εἶναι ἤδη καταγεγραμμένο στήν Ἐκκλησιαστική μας Ἱστορία. Κατέδειξε, δηλαδή, ὅτι τό Συνοδικό Σύστημα ἀπό μόνο του δέν διασφαλίζει μηχανιστικά τήν ὀρθότητα τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως. Αὐτό γίνεται μόνο, ὅταν οἱ Συνοδικοί Ἐπίσκοποι ἔχουν μέσα τους ἐνεργοποιημένο τό «Ἅγιο Πνεῦμα καί τήν Ὑποστατική Ὁδό, τό Χριστό δηλαδή, ὅποτε ὡς Συν-Οδικοί (ὡς αὐτοί δηλαδή πού πηγαίνουν ἐπί τῆς Ὁδοῦ πού εἶναι ὁ Χριστός, μαζί μέ τόν Χριστό) εἶναι στήν πράξη καί «ἐπόμενοι τοῖς ἀγίοις Παράσι».

Ὅπως ἀποδείχθηκε, δυστυχῶς, αὐτό δέν εἶναι καθόλου αὐτονόητο στίς μέρες μας. Γι' αὐτό καί εἶναι λανθασμένο τό ἐπιχείρημα πού προβάλλεται κατά κόρον τόσο ἀπό πιστούς ὅσο καί ἀπό Ἱερεῖς καί Ἐπισκόπους, ὅτι θά πράξουμε «ὄ,τι πεῖ ἡ Ἐκκλησία» ἢ «περιμένουμε τήν ἀπόφαση τῆς Ἐκκλησίας», ἐννοώντας συνήθως καί ἄκριτα τήν ὁποιαδήποτε ἀπόφαση τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας καί ἀγνοώντας, ὅτι ὑπάρχει σαφής διάκριση ἀνάμεσα στήν Ἐκκλησία, καθεαυτήν, -ὡς Θεανθρωπίνου μυστηριακοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ- καί τήν Διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἐκφράζει πράγματι τήν Ἐκκλησία, μόνον ὅμως ὑπό συγκεκριμένες καί σαφεῖς προϋποθέσεις.

Τήν Διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας συνιστοῦν οἱ Ἐπίσκοποι στήν Ἐπισκοπή τους καί οἱ Σύνοδοι τῶν Ἐπισκόπων σέ Τοπικό ἢ Πανορθόδοξο ἐπίπεδο. Αὐτοί μαζί μέ τούς πρεσβυτέρους τῶν κατά τόπους Ἐκκλησιῶν καί τόν εὐσεβῆ λαό συναποτελοῦν τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Κατά συνέπεια, δέν μπορεῖ ὁ Ἐπίσκοπος νά ἀγνοεῖ τούς πρεσβυτέρους καί τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας...

....ὑπῆρξαν ὄχι μόνον Πατριάρχες, Μητροπολίτες καί Ἐπίσκοποι αἰρετικοί, ἀλλά καί Πανορθόδοξοι Σύνοδοι, πού -ἐνῶ συνιστοῦν τό ἀνώτατο Διοικητικό ὄργανο τῆς Ἐκκλησίας- ἀπορρίφθηκαν ἀπό τήν συνείδηση τοῦ πληρώματός της καί χαρακτηρίστηκαν Ψευδοσύνοδοι ἢ Ληστρικές Σύνοδοι.

Δημητρίου Τσελεγγίδη, Καθηγητοῦ τῆς Δογματικῆς
τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ.

Ο ἐπίσκοπος πρέπει ν' ἀγκαλιάσῃ μέσα του ὅλη του τήν Ἐκκλησία· πρέπει νά ἐκδηλώσῃ, νά φανερώσῃ τήν ἐμπειρία καί τήν πίστι της. Δέν πρέπει νά ὀμιλῇ ἀφ' ἑαυτοῦ ἀλλά ἐν ὀνόματι τῆς Ἐκκλησίας, «*ex consensu ecclesiae*».[...] Τήν πλήρη «ικανότητα νά διδάσκῃ δέν τήν ἔχει λάβει ὁ ἐπίσκοπος ἀπό τό ποιμνιό του, ἀλλά ἀπό τό Χριστό, μέσω τῆς Ἀποστολικῆς διαδοχῆς. Ἄλλ' ἡ πλήρης αὐτή ικανότης, πού ἔχει δοθῆ σ' αὐτόν, εἶναι ικανότης τοῦ νά φέρῃ τή μαρτυρία τῆς καθολικῆς ἐμπειρίας τῆς Ἐκκλησίας.

Τό ὅλο σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἔχει τό δικαίωμα νά ἐπαληθεύῃ, ἤ, γιά νά εἶμαστε περισσότερο ἀκριβεῖς, τό δικαίωμα, καί ὄχι μόνο τό δικαίωμα, ἀλλά τό καθῆκον τῆς «ἐπιβεβαιώσεως». Μ' αὐτήν τήν ἔννοια οἱ Πατριάρχες τῆς Ἀνατολῆς ἔγραψαν στή γνωστή Ἐγκύκλιο ἐπιστολή τοῦ 1848 ὅτι «ὁ λαός ὁ ἴδιος ἀπό μόνος του ὑπῆρξεν ὁ ὑπερασπιστής τῆς θρησκείας».

π. Γεωργίου Φλωρόφσκυ, Θέματα Ὁρθοδόξου Θεολογίας, ἐκδ. Ἄρτος Ζωῆς, Ἀθῆναι 1989, σελ. 207.

“Οσον ἀφορᾶ δέ εἰς τήν διοίκησιν καί τήν διδασκαλίαν, ἡ συμμετοχή τοῦ λαοῦ εἶναι θεμελιώδης, ἐφ' ὅσον οὗτος, χαρισματοῦχος ὢν καί διδακτός Θεοῦ, ἀποτελεῖ μετά τοῦ κλήρου τήν ἀγρυπνοῦσαν συνείδησιν τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις μαρτυρεῖ (κρίνει, διακρίνει, ἐγκρίνει καί ἀποδέχεται, ἤ κατακρίνει καί ἀπορρίπτει) τήν διδασκαλίαν καί τάς πράξεις τῆς ἱεραρχίας, ὡς ἀπεφάνθησαν καί οἱ Πατριάρχαι τῆς Ἀνατολῆς ἐν τῇ Ἐγκυκλίῳ αὐτῶν τῆς 6^{ης} Μαΐου 1848».

Ἀρχιμ. Γεωργίου Καψάνη, Ἡ ποιμαντική διακονία κατὰ τοὺς ἱερούς Κανόνας, Πειραιεύς 1976, σ. 110-112.

